

**T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EVLİLİK VE AİLE PSİKOLOJİSİ ANABİLİM DALI**

**EVLİ BİREYLERDE ALDATMA EĞİLİMİNİN
PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ VE EVLİLİK DOYUMU
AÇISINDAN İNCELENMESİ**

**Hazırlayan
Gurbet BOZKURT**

**Danışman
Yrd. Doç. Dr. Mustafa ULU**

Yüksek Lisans Tezi

**Ocak 2018
KAYSERİ**

**T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EVLİLİK VE AİLE PSİKOLOJİSİ ANABİLİM DALI**

**EVLİ BİREYLERDE ALDATMA EĞİLİMİNİN
PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ VE EVLİLİK DOYUMU
AÇISINDAN İNCELENMESİ**

(Yüksek Lisans Tezi)

**Hazırlayan
Gurbet BOZKURT**

**Danışman
Yrd. Doç. Dr. Mustafa ULU**

**Ocak 2018
KAYSERİ**

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Gurbet BOZKURT

T.C.
ERCİYES ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Tez Başlığı: “Evli Bireylerde Aldatma Eğiliminin Psikolojik İyi Oluş Ve Evlilik Doyumu Açısından İncelenmesi”

Yukarıda başlığı gösterilen tez çalışmamın a) Giriş, b) Ana bölümler ve c) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 94 sayfalık kısmına ilişkin, 12/02/2018 tarihinde **Turnitin** intihal programından aşağıda belirtilen filtreleme uygulanarak alınmış olan özgünlük raporuna göre, tezimin benzerlik oranı: % 16’dır.

Uygulanan filtrelemeler:

- 1- Giriş dahil
- 2- Ana Bölümler dahil
- 3- Sonuç dahil
- 4- Alıntılar dahil/hariç
- 5- Kapak hariç
- 6- Önsöz ve Teşekkür hariç
- 7- İçindekiler hariç
- 8- Kaynakça hariç
- 9- Özet hariç
- 10- Yedi (7) kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez İntihal Raporu Uygulama Esaslarını inceledim ve bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini, aksinin tespit edileceği muhtemel durumlarda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini bilgilerinize arz ederim. ..12.../02.../2018

Adı Soyadı : Gurbet BOZKURT
Öğrenci No : 4039050015
Anabilim Dalı : Evlilik ve Aile Psikolojisi
Bilim Dalı : -
Program Adı : Yüksek Lisans

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Mustafa ULU

Öğrenci Adı/İmza
Gurbet BOZKURT

YÖNERGEYE UYGUNLUK SAYFASI

“Evli Bireylerde Aldatma Eğiliminin Psikolojik İyi Oluş Ve Evlilik Doyumu Açısından İncelenmesi” adlı Yüksek Lisans tezi, Erciyes Üniversitesi Lisansüstü Tez Önerisi ve Tez Yazma Yönergesi’ne uygun olarak hazırlanmıştır.

Tezi Hazırlayan

Gurbet BOZKURT

Danışman

Yrd. Doç. Dr. Mustafa ULU

Evlilik ve Aile Psikolojisi Anabilim Dalı Başkanı

K. - D. Çiğdem -

Prof. Dr. Koray Değirmenci

Yrd. Doç. Dr. Mustafa ULU danışmanlığında Gurbet BOZKURT tarafından hazırlanan “Evli Bireylerde Aldatma Eğiliminin Psikolojik İyi Oluş ve Evlilik Doyumu Açısından İncelenmesi” adlı bu çalışma, jürimiz tarafından Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Evlilik ve Aile Psikolojisi Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

30/01/2018

JÜRİ:

Danışman : Yrd. Doç. Dr. Mustafa ULU

Üye : Doç. Dr. Ali KUŞAT

Üye : Yrd. Doç. Dr. Özgül KARAASLAN

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun 12/02/2018 tarih ve 06 sayılı kararı ile onaylanmıştır.

12/02/2018
Prof. Dr. Celaleddin CELİK
Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Araştırmanın planlanması ve gerçekleştirilmesinde öneri ve yapıcı eleştirileriyle çalışmaya bilimsel katkılarda bulunan, destek ve anlayışını hiçbir zaman sakınmayan, verdiği bilgilerle aydınlatan tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Mustafa ULU'ya,

Mesleğine duyduğu saygı ve aşka hayran olduğum, manevi desteğini hep hissettiğim Psikiyatrist Yrd. Doc. Dr Özgül KARAASLAN'a,

Pes ettiğim zamanlarda elimden tutup beni cesaretlendiren, çalışma hayatımın bana kazandırdığı en değerli hazinem, can dostum Uzm. Diyetisyen Betül KAMANLI'ya,

Doğduğum andan itibaren maddi ve manevi desteğini esirgemeyen, akademik olarak ilerlememde benden daha çok heyecanlanan, herkesin unuttuğu zamanlarda tezimin nasıl gittiğini soran canım ailem; babam Aytekin TANIŞ'a ve annem Zehra TANIŞ'a,

Hayatıma girdiği andan itibaren sevgisini, desteğini esirgemeyen sevgili Serkan BOZKURT'a,

Gözlerine baktığımda dünyanın durduğu, o inanılmaz sevginin sebebi prensesim, kızım Zeynep Eslem BOZKURT'a,

Sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Gurbet BOZKURT

Ocak 2018, KAYSERİ

EVLİ BİREYLERDE ALDATMA EĞİLİMİNİN PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ VE EVLİLİK DOYUMU AÇISINDAN İNCELENMESİ

Gurbet BOZKURT

**Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Yüksek Lisans Tezi, Ocak 2018
Danışman: Yrd. Doç. Dr. Mustafa ULU**

ÖZET

Evli bireylerin aldatma eğilimi, psikolojik iyi oluş düzeylerinin evlilik doyumu açısından incelendiği çalışma 17.07.2017-23.08.2017 tarihleri arasında Yozgat ilinde ikamet eden rastgele örneklem yöntemi ile belirlenen 18-65 yaş arası 150 kadın 150 erkek olmak üzere gönüllü toplam 300 evli birey üzerinden gerçekleştirilmiştir.

Araştırmada bireylerin demografik özelliklerinin sorulduğu kişisel bilgi formundan başka, aldatma eğilim ölçeği, psikolojik iyi oluş ölçeği, duyguları ifade etme ölçeği ile evlilik doyumlarının ölçüldüğü evlilik yaşam ölçeği kullanılmıştır.

Araştırma neticesinde aldatma eğilimi ile psikolojik iyi oluş arasında ters yönlü, duyguları ifade etme ile aynı yönlü ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte araştırmada katılımcıların demografik özelliklerinin aldatma eğilimi, psikolojik iyi oluş, duyguları ifade etme ve evlilik doyumu düzeyleri üzerinde farklılık yaratıp yaratmadığı araştırılmıştır. Araştırma neticesinde katılımcıların yaş, eğitim durumu, çocuk sayısı, evlilik öncesi birliktelik düzeyleri, aldatılma durumu ile aldatma durumunun aldatma eğilimi üzerinde farklılık yarattığı tespit edilmiştir. Yine yaş, eğitim durumu, meslek, yaptığı evlilik sayısı, evlilik öncesinde eşiyle geçirdiği zaman, çocuk sayısı, aldatılma durumu ile aldatma durumunun psikolojik iyi oluş üzerinde farklılık yarattığı tespit edilmiştir. Araştırmada ayrıca evlilik sayısı, meslek ve sahip olunan çocuk sayısına göre evlilik doyumu düzeylerinin farklılaştığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Aldatma, Aldatma Eğilimi, İyi Oluş, Evlilik, Evlilik Doyumu

AN EXAMINATION ON THE TENDENCY TO DECEIVE AMONG MARRIED PEOPLE IN TERMS OF PSYCHOLOGICAL WELL-BEING AND MARITAL SATISFACTION

Gurbet BOZKURT

Institute For Social Sciences of Erciyes University

Master Thesis, January 2018

Advisor: Asst. Prof. Dr. Mustafa ULU

ABSTRACT

This research studying tendency to deceive of married people in terms of psychological well-being and marriage satisfaction has been carried out on 300 married people residing in Yozgat province between July 17, 2017 and August 23, 2017. The sample consists 150 males and 150 females who are volunteer between the ages of 18-65 and determined by the random style.

In the research, besides the personal information form designed for demographic characteristics of the individuals, The Scale of Deception, Psychological Well-Being Scale, The Emotional Expression Questionnaire and The Marital Satisfaction Scale have been used.

On the research result, it was determined that there is a negative correlation between tendency to deceive and psychological well-being; a positive correlation with expressing the feelings. In addition to this, it has been investigated whether demographic characteristics of participant effect on the tendency to deceive, psychological well-being, expressing the feelings and marital satisfaction. Consequently, it was observed that age, educational status, number of children, antenuptial relationship levels, deception status of participants have effect on tendency to deceive. It was also found that age, educational status, occupation, number of marriage, time spent with partner before marriage, number of children, deception status have effect on psychological well-being. The research also shows that number of marriage, occupation and number of children have effect on marital satisfaction.

Keywords: Deception, tendency to deceive, well-being, marriage, marital satisfaction.

İÇİNDEKİLER

EVLİ BİREYLERDE ALDATMA EĞİLİMİNİN PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ VE EVLİLİK DOYUMU AÇISINDAN İNCELENMESİ

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK	i
YÖNERGEYE UYGUNLUK SAYFASI	iii
KABUL ONAY	iv
TEŞEKKÜR	v
ÖZET	vi
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar LİSTESİ	xii
1. GİRİŞ	1
1.1. Konu	1
1.2. Problem	1
1.3. Amaç ve Önem	2
1.4. Varsayımlar	2
1.4.1. Varsayım	2
1.4.2. Alt Varsayımlar	3
1.5. Sınırlılıklar	5
2. GENEL BİLGİLER	6
2.1. Aldatma ve Aldatma Eğilimi	6
2.1.1. Aldatma Kavramı	6
2.1.2. Aldatma Eğilimi	7
2.1.3. Aldatmanın Nedenleri	9
2.1.4. Aldatmanın Etkileri ve Sonuçları	10
2.1.5. Aldatma Kuramları	12
2.1.5.1. Psikanalitik Kuram	12

2.1.5.2. Evrim Kuramı	14
2.1.5.3. Rusbult'un Yatırım Kuramı	15
2.1.5.4. Kelley Kuramı	19
2.1.6. Aldatma ile İlgili Araştırmalar	22
2.2. Evlilik ve Evlilik Doyumu.....	24
2.2.1. Evlilik Kavramı	24
2.2.2. Evlilik Doyumu.....	26
2.2.3. Evlilik Doyumunu Açıklayan Kuramlar.....	29
2.2.4. Evlilik İle İlgili Araştırmalar	34
2.3. Psikolojik İyi Oluş.....	35
2.3.1. Psikolojik İyi Oluş Kavramı.....	35
2.3.2. Psikolojik İyi Oluş Kuramları	38
2.3.2.1. Psikoanalitik Kuram ve İyi Oluş	38
2.3.2.2. Bireysel Psikoloji ve İyi Oluş.....	39
2.3.2.3. Psikososyal Gelişim Kuramı ve İyi Oluş	39
2.3.2.4. Hümanistik Yaklaşım ve İyi Oluş.....	39
2.3.3. Psikolojik İyi Oluş 'un Boyutları.....	40
2.3.3.1. Kendini Kabul	40
2.3.3.2. Başkalarıyla Olumlu İlişkiler.....	40
2.3.3.3. Özerklik.....	41
2.3.3.4. Çevresel Kontrol	41
2.3.3.5. Yaşam Amacı.....	41
2.3.3.6. Bireysel Gelişim.....	42
2.3.4. Psikolojik İyi Oluş İle İlgili Araştırmalar.....	42
3. YÖNTEM.....	44
3.1. Araştırma Yeri, Zamanı ve Örneklem Seçimi.....	44
3.2. Araştırmanın Planı	45
3.3. Verilerin Toplanması ve Değerlendirilmesi.....	45
3.3.1. Anket Formu	45

3.3.2. Aldatma Eğilim Ölçeği.....	45
3.3.3. Evli Bireylerde Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	46
3.3.4. Duyguları İfade Etme Ölçeği.....	47
3.3.5. Evlilik Yaşam Ölçeği.....	47
3.3.6. Verilerin İstatistiksel Olarak Değerlendirilmesi.....	48
4. BULGULAR.....	49
4.1. Demografik Özelliklere İlişkin Bulgular.....	49
4.2. Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Yaşam Ölçeği İlişki Analizi	55
4.3. Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Yaşam Ölçeği Düzeylerinin Yaş Değişkenine Göre Farklılık Analizi.....	57
4.4. Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Yaşam Ölçeği Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılık Analizi	59
4.5. Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Yaşam Ölçeği Düzeylerinin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Farklılık Analizi	60
4.6. Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Yaşam Ölçeği Düzeylerinin Yaşanılan Yer Değişkenine Göre Farklılık Analizi	62
4.7. Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Yaşam Ölçeği Düzeylerinin Meslek Değişkenine Göre Farklılık Analizi	64
4.8. Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Yaşam Ölçeği Düzeylerinin Ekonomik Durum Değişkenine Göre Farklılık Analizi	66
4.9. Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Yaşam Ölçeği Düzeylerinin Eşin Yaşı Değişkenine Göre Farklılık Analizi	68
4.10. Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Yaşam Ölçeği Düzeylerinin Eş Eğitim Durumu Değişkenine Göre Farklılık Analizi	70

4.11. Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Yaşam Ölçeği Düzeylerinin Evlilik Sayısı Değişkenine Göre Farklılık Analizi	73
4.12. Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Yaşam Ölçeği Düzeylerinin Evlilik Süresi Değişkenine Göre Farklılık Analizi	75
4.13. Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Yaşam Ölçeği Düzeylerinin Çocuk Sayısı Değişkenine Göre Farklılık Analizi	77
4.14. Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Yaşam Ölçeği Düzeylerinin Evlilik Öncesi Birliktelik Süresi Değişkenine Göre Farklılık Analizi	80
4.15. Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Yaşam Ölçeği Düzeylerinin Aldatılma Hikayesi Değişkenine Göre Farklılık Analizi	82
4.16. Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Yaşam Ölçeği Düzeylerinin Aldatma Hikayesi Değişkenine Göre Farklılık Analizi	83
5. TARTIŞMA	85
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	92
6.1. Sonuç	92
6.2. Öneriler	93
KAYNAKÇA	95
EKLER.....	102
EK -1: ANKET FORMU	102
EK-2: BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ OLUR FORMU	109
ÖZGEÇMİŞ.....	111

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1.	Katılımcıların Yaşlarına Göre Dağılımı	49
Tablo 2.	Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Dağılımı	49
Tablo 3.	Katılımcıların Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı	50
Tablo 4.	Katılımcıların Yaşadıkları Yere Göre Dağılımı	50
Tablo 5.	Katılımcıların Mesleklerine Göre Dağılımı	50
Tablo 6.	Katılımcıların Ekonomik Durumlarına Göre Dağılımı	51
Tablo 7.	Katılımcıların Eşlerinin Yaşlarına Göre Dağılımı	51
Tablo 8.	Katılımcıların Eşlerinin Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımı	52
Tablo 9.	Katılımcıların Evlilik Sayılarına Göre Dağılımı	52
Tablo 10.	Katılımcıların Evlilik Sürelerine Göre Dağılımı	52
Tablo 11.	Katılımcıların Çocuk Sayılarına Göre Dağılımı	53
Tablo 12.	Katılımcıların Evlilik Öncesi Süreye Göre Dağılımı	53
Tablo 13.	Katılımcıların Aldatılma Hikayesi Olma Durumuna Göre Dağılımı	53
Tablo 14.	Katılımcıların Aldatma Hikayesi Olma Durumuna Göre Dağılımı	54
Tablo 15.	Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Yaşam Ölçeği Arasındaki İlişki Tablosu	55
Tablo 16.	Katılımcıların Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Doyumu Düzeylerinin Yaşlarına Göre Farklılık Analizi	57
Tablo 17.	Katılımcıların Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Doyumu Düzeylerinin Cinsiyetlerine Göre Farklılık Analizi	59
Tablo 18.	Katılımcıların Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Doyumu Düzeylerinin Eğitim Durumlarına Göre Farklılık Analizi	60
Tablo 19.	Katılımcıların Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Doyumu Düzeylerinin Yaşadıkları Yere Göre Farklılık Analizi	62

Tablo 20.	Katılımcıların Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Doyumu Düzeylerinin Mesleklerine Göre Farklılık Analizi	64
Tablo 21.	Katılımcıların Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Doyumu Düzeylerinin Ekonomik Durumlarına Göre Farklılık Analizi	66
Tablo 22.	Katılımcıların Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Doyumu Düzeylerinin Eşlerinin Yaşlarına Göre Farklılık Analizi	68
Tablo 23.	Katılımcıların Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Doyumu Düzeylerinin Eşlerinin Eğitim Durumlarına Göre Farklılık Analizi	70
Tablo 24.	Katılımcıların Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Doyumu Düzeylerinin Evlilik Sayısına Göre Farklılık Analizi	72
Tablo 25.	Katılımcıların Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Doyumu Düzeylerinin Evlilik Süresine Göre Farklılık Analizi	75
Tablo 26.	Katılımcıların Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Doyumu Düzeylerinin Çocuk Sayısına Göre Farklılık Analizi	77
Tablo 27.	Katılımcıların Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Doyumu Düzeylerinin Evlilik Öncesi Birliktelik Süresine Göre Farklılık Analizi.....	80
Tablo 28.	Katılımcıların Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Doyumu Düzeylerinin Aldatılma Hikayesi Olma Durumuna Göre Farklılık Analizi	82
Tablo 29.	Katılımcıların Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Doyumu Düzeylerinin Aldatma Hikayesi Olma Durumuna Göre Farklılık Analizi	83

1. GİRİŞ

1.1. Konu

Tezin konusu, evli bireylerin aldatma eğilimlerinin psikolojik iyi oluş ve evlilik doyumu açısından incelenerek, kişisel bilgilerinin aldatma eğilimleri, psikolojik iyi oluş ve evlilik doyumu üzerinde farklılık yaratan etkisinin olup olmadığını incelemek ve bunun yanında bireylerin aldatma eğilimlerinin psikolojik iyi oluş düzeyi ve evlilik doyumunu etkileyip etkilemediğini görmektir.

1.2. Problem

Bireyin evliliğinde doyum yaşaması demek, yaşantısında mutlu olabilmesi ve beklentilerini gerçekleştirebilmesine olumlu katkıda bulunması demektir. Doyumun yaşanmadığı evlilikler de ise tam tersi durum söz konusudur. Bireyde ve yaşantısında olumsuzluklar meydana getirir ki bunun sonucu genellikle boşanma olur. Böyle bir durumun ise hem eşleri, hem de boşanan aile çocuklarını olumsuz olarak etkilediği birçok araştırmacı tarafından ifade edilmektedir.

Evliliğin kişisel ve sosyal işlevleri değerlendirildiğinde; evlilik hayatının erkek ve kadının psikolojik ve biyolojik bazı ihtiyaç ve güduları doyumayı hedeflediği görülmektedir. Toplum için bu işlevlerin yerine getirildiği bir evlilik kurumuna bireylerin yönelme sebeplerine bakıldığında; bireylerin evlenme sebepleri arasında insanların genel olarak evli olmaları, ekonomik faktörler, yalnızlıktan kurtulmak, cinsel doyumun meşru olarak sağlanması, bağımsızlık ve statü kazanma ve sahiplenme gibi birçok etmen bulunmaktadır.

Evlilikte yaşanan doyum düzeyleri evlilik süresince bireylerin yaşamış oldukları olumlu-olumsuz olaylar çerçevesinde psikolojik durumlara paralel olarak değişkenlik gösterebilmektedir. Evlilik kurumunu zarara uğratacak, eşlerin evlilik kurumunu temelinden sarsacak tutum ve davranışlarının başında aldatma gelmektedir.

Günümüzde evliliklerde aldatma düzeylerinin artması bireylerin evlilik doyumlarında azalmanın bir nedeni olabileceği gibi aldatma neticesinde evlilik doyumlarında azalma da meydana gelebilmektedir. Pratikte bu denli iki yönlü ilişkinin varlığından söz edilebilen durumun temelinde eşlerden birinin ya da ikisinin psikolojik olarak sağlıklı olmaması da yatabilmektedir.

Çalışmada, ifade edilen durum çerçevesinde evlilik kurumunun varlığına zarar verebilecek davranışların en somutu ve önemlisi olan aldatma ve bireylerin aldatma eğilimlerinin psikolojik olarak iyi olma ve evlilik doyumlarının düzeyleri açısından incelenecektir.

1.3. Amaç ve Önem

Tezin amacı, evli bireylerin aldatma eğilimlerine neden olan kişisel faktörleri ortaya koymak ve psikolojik iyi oluş düzeyleri ile evlilik doyumlarının aldatma eğilimleri üzerindeki ilişkisini tayin etmektedir.

Bu çerçevede, çalışmamız evlilik kurumunun bireylere yüklediği sorumluluk ve üstlenilen misyonların devamı, toplumsal yapının korunması, ahlaki ilişkilerin sürdürülebilirliği gibi unsurlar açısından önem arz etmektedir. Yapılan çalışmalar incelendiğinde aldatma eğilimi ve evlilik doyumu ilişkisini birlikte inceleyen daha küçük örneklemde çalışmalar bulunmaktadır. Ancak bizim çalışmamız gerek örneklem sayısı gerekse aldatma eğilimi, psikolojik iyi oluş ve evlilik doyumunu beraber değerlendirme açısından literatüre katkı yapacaktır..

1.4. Varsayımlar

1.4.1. Varsayım

Bireylerin evlilik doyumları ve aldatma eğilimleri yaşantıları, hayata bakış açıları, aile yapıları ve dolayısıyla aile kurumundan ne anladıklarının etkileri psikolojik olarak iyi oluş düzeylerine göre daha fazladır ve bireylerin psikolojilerinin iyi ya da kötü olması bireysel özellikleri gibi değişkenlere göre farklılaşabilmektedir.

1.4.2. Alt Varsayımlar

- Aldatma eğilimleri, psikolojik iyi oluş düzeyleri ve evlilik doyumu düzeyleri birbirleri ile ilişkili olan bağımlı değişkenler olduğu varsayılmıştır.
- Evli bireylerin aldatma eğilimi, psikolojik iyi oluş düzeyleri ve evlilik doyumu düzeylerinin cinsiyete göre farklılaştığı ve erkeklerin bu değişkenlerde bayanlara oranla daha yüksek değerler elde edecekleri varsayılmıştır.
- Evli bireylerin aldatma eğilimleri, psikolojik iyi oluş düzeyleri ve evlilik doyumu düzeyleri cinsiyetlerine göre farklılaştığı ve erkeklerin bu değişkenlerde bayanlara oranla da yüksek değerler elde edecekleri varsayılmıştır.
- Evli bireylerin aldatma eğilimleri, psikolojik iyi oluş düzeyleri ve evlilik doyumu düzeyleri yaşlarına göre farklılaştığı ve bireylerin yaşı arttıkça bu değişkenlerde daha yüksek değerler elde edecekleri varsayılmıştır.
- Evli bireylerin aldatma eğilimleri, psikolojik iyi oluş düzeyleri ve evlilik doyumu düzeyleri eğitim durumlarına göre farklılaştığı ve bireylerin eğitimi arttıkça bu değişkenlerde de yüksek değerler elde edecekleri varsayılmıştır.
- Evli bireylerin aldatma eğilimleri, psikolojik iyi oluş düzeyleri ve evlilik doyumu düzeyleri yaşadıkları yere göre farklılaştığı ve daha büyük kentlerde yaşayanların bu değişkenlerden daha yüksek değerler elde edecekleri varsayılmıştır.
- Evli bireylerin aldatma eğilimleri, psikolojik iyi oluş düzeyleri ve evlilik doyumu düzeyleri mesleklerine göre farklılaştığı varsayılmıştır.
- Evli bireylerin aldatma eğilimleri, psikolojik iyi oluş düzeyleri ve evlilik doyumu düzeyleri ekonomik durumlarına göre farklılaştığı ve gelir düzeyi arttıkça bu değişkenlerde daha yüksek değerler elde edecekleri varsayılmıştır.
- Evli bireylerin aldatma eğilimleri, psikolojik iyi oluş düzeyleri ve evlilik doyumu düzeyleri eşlerinin yaş düzeylerine göre farklılaştığı ve eşlerin yaşı arttıkça bu değişkenlerde daha yüksek değerler elde edecekleri varsayılmıştır.

- Evli bireylerin aldatma eğilimleri, psikolojik iyi oluş düzeyleri ve evlilik doyumu düzeyleri eşlerinin eğitim durumlarına göre farklılaştığı ve eşlerin eğitim durumları arttıkça bu değişkenlerde daha yüksek değerler elde edecekleri varsayılmıştır.
- Evli bireylerin aldatma eğilimleri, psikolojik iyi oluş düzeyleri ve evlilik doyumu düzeyleri yaptıkları evlilik sayısına göre farklılaştığı ve birden fazla evlilik yapanların bu değişkenlerde daha yüksek puanlar aldığı varsayılmıştır.
- Evli bireylerin aldatma eğilimleri, psikolojik iyi oluş düzeyleri ve evlilik doyumu düzeyleri evlilik sürelerine göre farklılaştığı ve evlilik süresi arttıkça bu değişkenlerde daha yüksek puanlar aldığı varsayılmıştır.
- Evli bireylerin aldatma eğilimleri, psikolojik iyi oluş düzeyleri ve evlilik doyumu düzeyleri çocuk sayısına göre farklılaştığı varsayılmış ve çocuk sayısı arttıkça bu değişkenlerde daha yüksek puanlar aldığı varsayılmıştır.
- Evli bireylerin aldatma eğilimleri, psikolojik iyi oluş düzeyleri ve evlilik doyumu düzeyleri evlilik öncesinde eşi ile geçirdikleri süreye göre farklılaştığı ve evlilik öncesi geçirilen süre arttıkça bu değişkenlerde daha yüksek puanlar aldığı varsayılmıştır.
- Evli bireylerin aldatma eğilimleri, psikolojik iyi oluş düzeyleri ve evlilik doyumu düzeylerinin daha önce aldatma hikayesi olma durumuna göre farklılaştığı ve aldatma hikayesi olanların bu değişkenlerde daha yüksek düzeyde puanlar aldığı varsayılmıştır.
- Evli bireylerin aldatma eğilimleri, psikolojik iyi oluş düzeyleri ve evlilik doyumu düzeylerinin daha önce aldatılma hikayesi olma durumuna göre farklılaştığı ve aldatılma hikayesi olanların bu değişkenlerde daha yüksek düzeyde puanlar aldığı varsayılmıştır.
- Evli bireylerin aldatma eğilimlerinin evlilik doyumunu etkilediği ve aldatma eğilimi arttıkça evlilik doyumunun azalacağı varsayılmaktadır.
- Evli bireylerde aldatma eğiliminin psikolojik iyi oluşu etkilediği ve aldatma eğilimi arttıkça psikolojik iyi oluşun azalacağı varsayılmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

Araştırma Yozgat ilinde ikamet eden ve rastgele seçilen 300 kişiden oluşan örnekleme yer alan bireylerin görüşleri ile sınırlıdır.

Bununla birlikte çalışma, araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan ölçeklerde yer alan ifadeler ile sınırlıdır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Aldatma ve Aldatma Eğilimi

2.1.1. Aldatma Kavramı

Aldatma geçmişten günümüze güncelliğini hep koruyan bir konudur. Popülerliği günümüzde geçmişe nazaran daha fazla olan aldatma, sosyal medyanın hayatımıza girmesiyle oldukça hız kazanmıştır. Bunun yanı sıra boşanma sebeplerinin en başında gelen cinsel ve duygusal aldatma sosyal bilimciler tarafından incelenmeye başlanmıştır (Topkara,2011).

Evliliklerde eşleri birbirine bağlayan en önemli unsur sadakattir. Kişiler evlenirken, koşullar ne olursa olsun birbirlerinin en büyük destekçisi olmak için beyanda bulunurlar. Ancak geçen süre ile birlikte evliliklerde sadakati ortadan kaldıran ya da zayıflatan durumlar yaşanabilir. Sadakatsizlik bağlı olma taahhüdünde bulunulan ilişkinin dışında, çiftin ilişkisine zarar verecek ve ilişkideki yakınlığı olumsuz etkileyecek her türlü, duygu, düşünce ve davranış olarak tanımlanır. Bu tanıma bağlı olarak aldatma ise; sadakatsizlik sonucu ortaya çıkan ve dürüstlük sınırları dışında kalan söylem ve davranışlardır. Aldatma ve sadakatsizlik tanımları aynı değildir. Sadakatsizlik bir seçimken, aldatma bu seçimin sonucudur (Sungur,2009).

Aldatma kelimesi (Püsküllüoğlu, 1997) “yanılmasını sağlamak, yanıltmak, beklenilmeyen bir davranışta bulunmak, sözünde durmamak, yalan söylemek, eşine sadakatsizlik göstermek ” olarak tanımlanmaktadır.

Drigotas ve Barta'ya (2001) göre ise aldatma ,ikili ilişki dışındaki diğer insanlarla kabul edilebilir fiziksel ve duygusal yakınlık düzeylerini belirleyen normların ihlal edilmesidir.

Aldatma aynı zamanda “ihamet, sadakatsizlik, evlilik dışı ilişki, ilişki dışı birliktelik” gibi ifadelerle de adlandırılmaktadır. Aldatma konusunu inceleyen yabancı literatürde bu kavramın “infidelity, unfaithfulness, extradyadic involvement/relationship, extramarital involvement, betrayal partner, cheating, unloyalty” olarak ifade edildiği; ancak bunların benzer anlamda kullanıldıkları dikkat çekmektedir (Allen ve diğerleri 2005; Barta ve Kiene, 2005; Caldwell, 2008; Chuick, 2009; Kinney, 1999; Klacsmann, 2008; Roscoe, Cavanaugh, & Kennedy, 1988; Wiederman & Hurd, 1999).

Aldatma ile ilgili literatür incelendiğinde, aldatmanın evliliklerde oldukça sık rastlanan bir problem olduğu görülmektedir. Basında ve medyada oldukça sık rastlanan bir konu olmasına rağmen aldatma ile ilgili araştırmalar zor ve zahmetlidir. (Evlilikte sadakatsiz olabilmek tekdüze gerçekleştirilen bir durum olmadığından bu beklenebilir bir durumdur (Polat, 2006, s.57)).

Evlilik dışı ilişkilerin ve bunun sonucundaki boşanmaların artması, aldatmaların evliliklerin ve ilişkilerin geleceğini etkilemesi nedeniyle, araştırmacıları evlilik dışı ilişkileri incelemeye yönlendirmiştir (Çavuşoğlu, 2011, s.32).

Aldatma ya da aldatılma, çift terapistlerinin sıklıkla karşılaştığı sorunlardan birisi olup, evliliklerin bitmesinde önemli etkiye sahip nedenler arasında yer almaktadır. Betzig'ın yaptığı bir çalışmada, evliliklerin bitmesi konusunda 160 ülkede yapılan etnografik çalışmaların sonucunda evliliklerin sonlanmasında aldatmanın en yaygın neden olduğu ortaya konmuştur. Türkiye İstatistik Kurumunun 2012 yılındaki verilerine göre boşanma sebeplerinin en başında aldatma ve aldatılma yer almaktadır (Tortamış, 2014, s.63).

2.1.2. Aldatma Eğilimi

Aldatmak, birbirine bağlılık göstereceklerine dair anlaşmaya varmış çiftlerin, ikili ilişkileri haricinde bir kişiye yönelik duygusal ve davranışsal tutumlarının ilişkiyi tehdit edecek biçimde yakınlık içermesidir. Lusterman'a göre evlilikte aldatma, eşlerden birinin tekeşliliğe inanmaya devam ederken diğerinin tekeşliliği gizlice ihlal etmesidir. Bundan dolayı, kişinin aldatma davranışı çoğunlukla çiftin bağlılık konusunda karar birliği yaptıkları konuları değerlendirme biçimleri ve bu karar birliğinin tehlikede olduğu algısıyla ilişkilidir (Lusterman, 2005, s. 12-15).

Humpley aldatmayı tanımlayan altı maddelik bir şema oluşturmuştur;

- Zaman
- Duygusal ilişkinin derecesi
- Cinsel ilişki kurma veya cinsel ilişkiden kaçınma
- Gizli veya açık olması
- Tek taraflı veya iki taraflı evlilik dışı ilişkinin (ya da cinsel ilişkinin) olması
- Heteroseksüel veya homoseksüel olması
- Evlilik dışı (cinsel) ilişkilerin sayısı (Humpley,1987) .

Evlilikte aldatmaya yönelik istatistiksel farklılıklara rağmen evli olan her iki birey birbirine karşı sadık kalmaları yönünde mutabıktırlar. Evli olmayan birçok çift, heteroseksüel, gey veya lezbiyen, tek eşliliği evliliğin merkezine alır. Aldatmanın keşfedilmesi, aldatılan için son derece travmatiktir , bu durum bazen aldatan için de geçerlidir. Aldatılma söz konusu olduğunda belki de en çok; “bir daha bu insana güvenebilecek miyim?” sorusu sorulmaktadır. Aldatılanın eşine karşı sadece inancı zedelenmez, yalan karşısında aldatılanın güvenebilme becerisi de sarsılır. Önceki araştırmalar, aldatma şeklinde cinsiyet farklılıkları olduğu yönündedir. Bu durum, erkeklerin cinsel aldatmayı, kadınların ise duygusal aldatmayı tercih ettiğini gösterir. Evlilik dışı ilişkilerle ilgili psikobiyojik değerlendirmelere göre, sadakatsiz erkeklerin evlilik dışı ilişki yaşamayanlarla kıyaslandığında androjen salınımı daha yüksek ve cinsel becerileri daha iyidir. Evrimsel bakış açısına göre ise, tarihsel olarak erkekler genetik başarıyı güvence altına almak için en iyi stratejisi cinsel çeşitliliktir. Kadınlar için ise anne olma isteğinden dolayı, yaşam için gerekli kaynakları sağlayabilmek adına uzun süreli ilişki daha iyidir. Bu istekler erkekleri kadınlara göre daha fazla aldatmayla ilişkilendirilmesine öncülük eder. Her iki cinsiyet de aldatmanın her iki durumundan da rahatsızlık duymaktadırlar. Ancak; bazı araştırmalar aldatmanın duygusal ağırlığının cinsiyet farklılığı gözettilmesini iddia etmektedirler.

Terapistler, çiftlerden birinin ya da her ikisinin birden aldatmasından dolayı zarar gören ilişkilerini onarmak için terapi alan birçok çift olduğunu belirtmektedirler. Çift

terapistleri, evlilik dışı ilişkinin çift ilişkisine en çok zarar veren davranış olduğunu, tedavisinin de son derece zor olduğunu belirtmişlerdir.

2.1.3. Aldatmanın Nedenleri

Aldatma konusundaki birçok araştırma, aldatmanın yordanması ve aldatmayla özdeşleşen risk faktörleri üzerine odaklanmaktadır. Aldatma durumu pek çok faktöre bağlanmıştır. Bunlar, evlilik dışı ilişkilerin duygusal-cinsel doğası; gizli ya da görüş birliği içinde yaşanan evlilik dışı ilişkiler; evlilik dışı ilişkilerin nedenleri, sonuçları ve detayları; evlilik dışı ilişkilerde kişisel sorumluluk ve bu tür ilişkilerin aldatılan tarafa etkileri olarak özetlenebilir.

Cinsiyet, evlilik dışı ilişkilerin araştırılmasında önemli bir değişkendir. Genel olarak erkekler kadınlara oranla daha fazla evlilik dışı ilişki yaşamaktadır. Evlilik dışı ilişkilerin nedenlerine bakıldığında cinsiyet farkı dikkat çekmektedir. Aldatmanın erkeklerde ve kadınlarda ortaya çıkış nedenlerinin farklı olduğu görülmektedir. Peki, erkekler niye aldatır? İlişkilerinin hayal ettikleri gibi gitmemesi, yenilik arama, egolarını tatmin etme, çevrelerinde ciddi bir ilişki istemeyen kadınların varlığı, hissedecekleri anlık tatmin duygusuna yenilme, intikam duygusu ile aldatabildiği görülmüştür. (Norment, 1998a). Kadınların aldatması da sanılanın aksine yeni bir olgu değildir; fakat daha az konuşulan bir durum olduğu açıktır. Peki, kadınlar niye aldatır? Kendine güvenlerini artırma isteği, duygusal olarak ihmal edildiklerini düşünme, heyecan arayışı, romantizm ihtiyaçlarını karşılama isteği, eşlerinden ya da partnerlerinden daha zengin ve statü sahibi biriyle beraber olmak arzusu, cinsel tatminsizlik ve hiç bitmeyen ev işlerinin ve sorumlulukların yükünden kurtulma isteği ile kadınlar aldatabilir. (Norment, 1998b). Bazen ilişkide bu sebeplerin hiç biri yokken de aldatma davranışı görülebilir. Peki bu nasıl açıklanabilir? Neden olarak “kendilerine engel olamadıkları”, karşı tarafın cazibesinin yüksek olduğunu, çekim gücüne dayanamadıkları” öne sürülmektedir. Bu durumda kişinin dürtülerini kontrol etmesi önemlidir. Bu kontrol, yani bilişsel kontrol davranışlarını düzene sokan ve şekillendiren beyin yapılarının daha koordineli olarak çalışması şeklinde açıklanabilir.

Kadınların aldatma motivasyonu yakınlık ihtiyacından kaynaklanırken, erkeklerin aldatma davranışlarının rastlantısal olduğu cinsiyete göre aldatmanın nedenlerinin genel bir açıklamasıdır (Allen ve Baucom, 2004).

Aldatılan eşin intikam alma duygusu da bir başka aldatma nedenidir. Aldatılan kişi kendini değersiz ve yetersiz hisseder. Kırılan gururunu toparlamak ve intikam almak adına cinsel aldatma yoluna başvurabilir. Yapılan bu davranış yanlış toparlamak yerine daha büyük problemlere yol açabilir. İntikam yoluna giden çoğunlukla erkeklerdir. Kadınların ise genellikle unutmayı ya da boşanmayı tercih ettikleri görülmüştür (Tarhan , 2011).

Aldatma üzerine yapılan çalışmalar incelendiğinde, kişilerin gelir durumunun ve çalışıp çalışmamasının önemli iki faktör olduğu belirtilmiştir. 30000 dolardan fazla yıllık geliri olanın aldatma eğilimlerinin daha fazla olduğu görülmüştür. Kişinin eşinin çalışıp çalışmaması da aldatmayı etkileyen faktörlerden biri olabilir. Eşlerden birinin çalışıp diğerinin çalışmaması ilişkideki dengeleri bozacağından çiftleri aldatmaya iten faktörlerden biridir (Atkins, Baucom ve Jacobson, 2001).

Kişilik özellikleri ile aldatma arasındaki ilişkiler de incelenmiştir. “Beş Büyük” Kişilik Özelliği ile aldatmaya neden olabilecek davranışların ilişkisini inceleyen Schmitt in(2004) kültürler arası yaptığı bir çalışmada uzlaşabilirliğin ve sorumluluğun aldatma ile ilişkili olduğunu bulmuştur. Bu kişilik özelliklerinin düşük olması aldatma davranışını arttırdığı görülmüştür (Schmitt, 2004).

2.1.4. Aldatmanın Etkileri ve Sonuçları

Araştırmacılar aldatmanın açığa çıktığı anda aldatılan partnerin duygu, düşünce ve davranışlarını incelemişlerdir. Buna göre aldatmanın öğrenildiği ilk anda (keşif anı) aldatılan partnerin zihnini şu tür düşünceler doldurur. “Ne zamandır bu durum devam ediyor?” “Bu, ilişkimin bittiği anlamına mı geliyor? Başka kaç insan bunu biliyor? Diğer insanlarla bu konu hakkında konuşmalı mıyım? Yakınlarda buna benzer bir durum yaşayan arkadaşım bu durum hakkında konuşmak belki iyi bir fikir olabilir.” Bu düşüncelere öfke, utanç, acı, kıskançlık, ihanet, korku, şüphe duyguları eşlik eder (Lusterman, 2005, s. 16).

Lusterman (1998) aldatıldığını öğrendikleri anda bazı danışanların şiddetli fiziksel tepkiler de gösterdiğini, kimi hastaların ishal ve kusma krizleri olurken kimilerinin de bağırıp seslerinin kısıldığını, eşyaları kırıp döktüklerini, sadakatsiz eşe fiziksel saldırıda

bulunduklarını belirtir. Ayrıca birçok danışanın aldatıldıklarını öğrendiklerinde ilk baskın duygularının umudu yitirmek ve ilişkinin bittiğine inanmak olduğunu açıklar.

Çeşitli araştırmalar aldatmanın, aldatıldığını öğrenen partnerde travmatik etkilere yol açtığını göstermektedir. Aldatma çoğunlukla bireyler ve ilişki için yıkıcı sonuçları olan bir süreçtir. Aldatılan için aldatma olayı bir travma olarak açıklanmakta ve çoğunlukla aldatılan kişide travma sonrası tepkiler görülebilmektedir (Boekhout ve diğerleri, 2003, s. 289; Tang, 2009, s.87; Hunyady ve diğerleri, 2008: s.281; Gordon, Baucom ve Snyder, 2004, s.1397).

Kişilerarası bir travma olan aldatma ortaya çıktığında aldatılan, aldatan partnerine karşı yoğun hiddet duyguları yaşar. Bu duygunun yanı sıra utanç, depresyon, güçsüzlüğün verdiği şaşkınlık, mağduriyet, terk etme duyguları arasında bocalar. Tüm bu yaşananlar bilişsel, duygusal ve davranışsal boyutlarıyla travma sonrası stres bozukluğuna paraleldir. Travmatik tepkiler konusundaki literatüre bakıldığında kişiler, en fazla dünyaya ve diğer insanlara dair temel varsayımları bozulduğunda duygusal olarak travmatize olmaktadır. Aldatma ortaya çıktığında aldatma ya da yakın ilişkilere dair bazı önemli olumlu varsayımlar bozulmakta ve yerini olumsuzları almaktadır. Örneğin, “Partnerlere güvenilebilir, ilişki güvenli bir alandır” gibi olumlu varsayımların yerini “Partnerlere güvenilmez, ilişki güvenli bir alan değildir” gibi olumsuz varsayımlar alır (Baucom, vd. 2006, s.378).

Aldatıldığını keşfeden birey o anda kendisini alt-üst olmuş ve şok olmuş hissetse de bir süre birçok düşünce ve duygusunu kendisinden gizler. Bu duruma inkâr denir. İnkâr, bilinçsizce yapılan bir eylemdir. Kendiliğinden gerçekleşir. İnkâr, duygusal çatışmayı çözmenin, kaygıyı bastırmanın bir yolu olarak tanımlanabilir (Lusterman, 1998, s.107).

Travmatik deneyimden önce insanların üç temel varsayımı olduğunu belirtilmektedir: Bunlar; “Dünya iyiliksever bir yerdir”, “Dünya anlamlı bir yerdir” ve “Ben değerlidir” gibi varsayımlardır (Lusterman, 1998, s.109). Travmadan sonra bu üç varsayım sarsıntıya uğrar. Birçok kişi dünyasının paramparça olduğunu söyler. Aldatılan kişilerde travma sonrası stres tepkileri görülür. Yukarıda verilen varsayımlar oldukça temel ve derin varsayımlardır. Lusterman’a göre bir ilişkiye giren çiftlerin sözlü ya da sözsüz olarak tek eşli bir ilişki sürecekları varsayımı geçerlidir. Dolayısıyla bu varsayımı bozan bir yaşantı olarak aldatma travmatik bir yaşantıdır. Aldatma açığa çıktığında dünyanın

yardımsıver bir yer olduğu inancının sarsılması pek de şaşırtıcı değildir. Özel ilişkisine güvenemeyen kişi, işinin güvende olacağına, arkadaşlarının ona ihanet etmeyeceğine de güvenemez (Lusterman, 1998, s.108).

Travma ile ilgili literatürde de temel inançlar/varsayımlar bozulduğunda kişi, geleceği tahmin edebildiği duygusunu kaybeder ve kontrolü kaybetme deneyimi yaşar. Bundan dolayı evlilik dışı ilişki sadece negatif bir olay değildir; aynı zamanda aldatılanın duygusal güvenliği hakkında temel inançlarının da bozulduğu olur. Bu süreçte şu tür karmaşık durumlar yaşanır: “Seni tanımıyorum, sen tanıdığım kişi değilsin ve ilişkimiz düşündüğüm gibi değilmiş” ya da “Bunun ne anlamı var ki, bunu nasıl yapabildiğini anlayamıyorum, sana güvenebileceğimi düşünmüştüm”. Böylesi bir kopuk ve kestirilemez güven içindeki birey, tipik olarak aldatma bitmiş olsa bile ilişkiyi yürütemez. Aldatılan kişi, aldatılmanın neden meydana geldiğine anlam veremediği sürece, partnerinin onu yeniden yaralamayacağına güvenemez. Bu anlamlandırma olmadan aldatan partner, acı veren duygulara (kaygı, karmaşa, öfke, depresyon, utanç gibi) yol açan kötü niyetli biri gibi görülür (Baucom vd. 2006, s.378).

2.1.5. Aldatma Kuramları

Çalışmada, literatürde ele alınan aldatma kuramlarından psikanalitik kuram, evrim kuramı, Rusbult’un yatırım kuramı ve Kelley kuramına değinilecektir.

2.1.5.1. Psikanalitik Kuram

Psikanalitik bakış açısından aldatma konusu ödipal kompleks ve narsizmle ilişkili biçimde açıklanmaktadır. Buna göre aldatılma travması çocukluktaki ilk yaşantılarla ilişkilidir. Çocuğun gerçek ya da algıladığı biçimde ilk ebeveyn yaşantılarıyla ilgilidir. Çocuğun aynı cinsten ebeveyni ile rekabeti ve karşı cinsten ebeveyni ile ilişkisi yani ödipal çatışması dikkati çeker. Çocuk, anne ile baba arasındaki cinsel ilişkinin farkına vardığında üstü örtülü bir biçimde verilen sözün bozulduğunu hisseder ve ihanet ve aşağılanma duygularıyla birlikte kıskançlık, öfke ve düşmanca duygular ortaya çıkar. Diğer bir deyişle erkek çocuk “annesi cinselliği kendisi yerine babasına bahşettiği için annesini affetmez ve ihanete uğramış/aldatılmış hisseder.” Artık çocuğun dünyasında “şüphe edilmeyecek biçimde saf/temiz bir insan” olan annesinin imajı değişmiş ve annesi artık ihanet eden bir kadın haline gelmiştir. Her iki cins için de sadakatsiz

ebeveyn çocuktaki narsizmde kalıcı bir yara açar. Bu travma ile baş etmede savunucu bir organizasyon gelişir ve buna bağlı olarak intikam fantezileri gelişir. Bu süreç, çocuğun yetişkinlik yaşamında bilinçdışı çatışmalar olarak cinsel aldatma davranışını ve cinsel aldatmaya karşı tutumunu etkiler. Ödipal kompleks normal bir şekilde çözümlendiğinde çocuk, ebeveyn rekabetini başarılı bir biçimde çözer ve yetişkinlikte istenen/arzulanan ebeveynin yerine başka birini koyarak doyumlu bir tekeşli ilişki sürdürmeyi seçer. Bu ilişki sembolik olarak karşı cins ebeveynin yerine geçer. Ödipal kompleksin çözümlenemediği bazı durumlarda aldatma ile ilişkili olarak hissedilen öfke, yaralanma ve aşağılanma duyguları çok güçlüdür ve çocuk ödipal kaybeden pozisyonuna geçer ve bu durum yetişkinlikte izlerini sürdürür. Üçlü bir aşk ilişkisinde yaralanmış üçüncü kişi konumunda olan aşağılanmışlık, incinmişlik duyguları içindeki bu yetişkin mutluluk içindeki romantik çiftleri kıskanarak izler. Bu kişilerin yetişkinlikte cinsel aldatma yoluyla başkalarında hasara ve acıya yol açma olasılıkları yüksektir. Bu durumda çocuklukta kendisi ihanete uğramış biri olan yetişkin başkalarına ihanet etme yoluyla öç alır. Baştan çıkarılmış ve ihanete uğramış hislerini başkalarını baştan çıkararak ve onlara ihanet ederek öcünü alır. Bir başka açıdan ilk çocukluk deneyimlerinin önemini vurgulayan Psikanalitik yaklaşım çocuklukta ebeveynin diğer eşi aldatması yaşantısına şahit olan ve bunun sonuçlarını yaşayan çocuğun yetişkinlik yaşamında bu yaşantının izlerini süreceğini belirtir. Buna göre bu çocukluk yaşantısı yetişkinlikte cinsel aldatmaya ilişkin tutum ve davranışı etkiler ve ödipal çatışmayı yeniden alevlendirir (Buss ve Shackelford, 1997, s.195).

Psikanalitik yaklaşıma göre kadınların erkeklere göre daha az aldatmasının nedenlerinden biri kadının ödipal çatışmasını tek eşlilikle çözmeye çalışmasıdır. Çünkü kadınlarda yetişkinlikteki romantik ilişkilerinde yeniden aldatılma/yaralanma korkusu onları partnerlerine sadık kalmaya iter. Buna karşılık erkekler sadakatsiz ebeveynle olan ödipal çatışmalarını daha açık yaşarlar, bunu daha kolay tanımlarlar. Bu süreçte çocuklukta aldatılma travmasını hatırlayan erkek aldatmaya daha eğilim gösterecektir (Hunyady vd., 2008, p.284; Josephs, 2006, s.429). Kurama dayalı olarak yapılan bazı araştırmalarda ise narsistik bireylerin aldatma olasılıklarının ve eğilimlerinin daha yüksek olduğu bulunmuştur (Hunyady vd, 2008, s.284; Buss ve Shackelford, 1997, p.199).

2.1.5.2. Evrim Kuramı

Evrım kuramı, bireylerin ikili ilişkilerinde çıkarlarını gözettiklerini ve bu ilişkide özsermayenin büyük ölçüde doyuma bağlı olduğunu belirtir. Kadın ve erkek için evrim sürecinde adaptasyonun farklı süreçlerden geçtiğini ve buna bağlı olarak cinsel davranışlarının ve kıskançlıklarının da farklılaştığını açıklar. Evrim kuramının ilk varsayımı üreme/çocuk yapma konusunda vurgu yapar. Buna göre Darwinci perspektiften türlerin davranışsal ve morfolojik (yapısal) karakteristikleri organizmanın yeniden üreme başarısı adı verilen sürecine avantaj sağlar. Kişinin döllenmesi, onun yeniden üremesi anlamına gelir. Evrim psikologları insanların heteroseksüel davranışlarının bu yeniden üreme için bilinçdışı bir eğilimle şekillendiğini açıklar. Evrim psikologlarına göre kadın ve erkeklerin ihanetlerine yol açan aynı motivasyon değildir. Bir erkek ilişki dışı bir partneri hamile bırakarak yeniden üremeyi arttırabilir. Halbuki hamile ya da özel bir partnere sahip bir kadın için ilişki dışı bir başka partnerle çiftleşmenin oldukça küçük bir faydası vardır. Eğer kadın daha seçkin bir partnerle aldatıyorsa ancak o zaman aldatmanın bir faydası olabilir.

Evrım psikologlarının ikinci varsayımı, “babalığın kesinliği” konusundadır. Buna göre kadınlar çocuklarının biyolojik ebeveyni olduklarından emin olurken, babalar/erkekler hiçbir zaman bundan tam olarak emin olamaz. Bunun sonucu olarak erkekler daha şiddetli cinsel kıskançlık gösterirler. Çocuklarının biyolojik ebeveyni oldukları kaygısı taşımayan kadınlar, erkeklerin terk etmelerine karşı uyanık olurlar; çünkü erkeğin terk etmesi çocuklarının hayatta kalma ihtimalinin azalmasına yol açar.

Evrım psikologlarının üçüncü varsayımı “ebeveyn yatırımı” hakkındadır. Bu zamanını ve kaynaklarını çocuğa adanmak anlamına gelmektedir ve eş olma çabasıyla zıt bir ilişki gösterir. Eş olma çabası, zamanını ve kaynaklarını cinsel partner (ilişki dışı partner dahil) aramaya adanmak anlamına gelir. Ebeveyn yatırımı, kadınlar için erkeklerden yüksektir. Sonuç olarak erkekler, eş olma çabası konusunda kadınlardan daha fazla zaman ve kaynağa sahiptir. Çünkü kadınlar çocuklarının bakımına zaman ve kaynak ayırmaktadır. Böylece bir başka partnere ulaşma imkânı kadınlaragöre erkeklerde daha fazladır. Bu durumda kadınlar partner seçerken erkeklerden daha fazla ayırım yapmaya/seçici olmaya yönelirler.

Evrım kuramı aldatmayı kıskançlık kavramı içerisinde de ele almaktadır. Evrım kuramına göre kıskançlık duygusal ve cinsel kıskançlık olarak ikiye ayrılmaktadır. Cinsel kıskançlık, bireyin eşinin bir başkasıyla cinsel beraberlik yaşadığını bilmesi ya da bundan şüphelenmesi sonucunda yaşanan kıskançlıktır. Duygusal kıskançlık, bireyin eşinin bir başkasına duygusal olarak bağlandığını bilmesi ya da bundan şüphelenmesi durumunda ortaya çıkan kıskançlık türüdür. Evrım kuramcılar, kadınların duygusal, erkeklerinse cinsel aldatılma durumunda daha çok kıskançlık duydukları varsayımını ortaya atmışlardır. Bunun sonucunda da erkeklerin cinsel aldatmaya, kadınların ise duygusal aldatmaya daha yoğun olumsuz tepki gösterdiği açıklanmaktadır. Buna göre erkekler biyolojik baba olduklarından emin olamadıkları için fiziksel aldatmaya daha çok tepki gösterir. Kadınlar ise erkeklerin kendilerine ve çocuklarına yatırım yaparak/kaynaklarını onlar için kullanarak güvende hissetme beklentilerinden dolayı duygusal aldatmaya daha çok tepki gösterirler. Çünkü bir başka kadına duygusal olarak bağlanan erkek artık kaynaklarını ona aktaracak; çocuklarını ve partnerini bu kaynaklardan mahrum bırakacaktır.

2.1.5.3. Rusbult'un Yatırım Kuramı

Rusbult (1980, 1983) tarafından geliştirilen Yatırım Modeli kaynağını Thibaut ve Kelley (1959) tarafından ortaya atılan karşılıklı bağımlılık kuramından almaktadır. Karşılıklı Bağımlılık kuramının temelleri ise Sosyal Mübadele Kuramı'nda görülmektedir. Sosyal Mübadele Kuramı ödül, ceza ve kaynaklar adı verilen kavramlardan yola çıkar ve ödül, ceza ve kaynaklar arasında bir değiş-tokuş sürecinden söz eder. Temel çatısını ekonomi, sosyoloji ve psikoloji oluşturur. Kuram, bireyler arası ilişkilere, ekonomik mübadeleye benzer bir şekilde fayda-maliyet açısından bakar. Ekonomik bir mübadelede olduğu gibi, sosyal mübadelede de bireylerin, bir mübadele içinde yer almaları, ancak katlandıkları sosyal maliyetlerin karşılığında ödül alabilecekleri beklentisi varsa söz konusu olacaktır. İnsan ilişkilerini ödül-bedel analizine dayandırır. Bir kişi, ilişkisinde ödediği bedeller, aldığı ödüllere göre daha ağır bastığı algısına sahipse bir süre sonra ilişkisini sonlandırması muhtemeldir. Sosyal mübadele açısından karşı tarafın karşılık verip vermeyeceğine ilişkin olarak kişilerde oluşan inanç, temel belirleyicilerden biridir (Rosenbaum, 2009, s.45; Lambert, vd., 2001, s.1309; Hovardaoğlu, 1996: s.21).

Sprecher (1998) sosyal mübadele kuramlarının ortak varsayımlarını şu şekilde açıklar:

- 1) Sosyal davranışlar bir dizi sosyal mübadeleyi içerirler.
- 2) Bireyler ödülleri maksimize etmek ve bedellerini minimize etmek isterler.
- 3) Bireyler bir başkasından ödül aldıklarında bunun karşılığını vermek zorunda hissederler.

Sosyal Mübadele Kuramı, Thibaut ve Kelley tarafından genişletilerek Karşılıklı Bağımlılık Kuramı ortaya atılmıştır. Thibaut ve Kelley'e (1959) göre ikili ilişkilerde yaşanan problemler bireylerin karşılıklı bağımlılıklarına bakılarak açıklanabilir. Bunun için iki kişinin ilişkideki etkileşimi ve bu etkileşimin sonuçları analiz edilmelidir. Onlar bu sonuçları pozitif bileşenler (ödülleri) ve negatif bileşenler (bedeller) olarak ayırmışlardır. Ödül ve bedellere bakılarak bireylerin ilişkideki davranışları kestirilebilir. Buna göre ödüller alınan zevkler, doyumlar ve bireyin hoşlandığı şeylerdir. Enerji azaldığında ya da ihtiyaçlar doyurulduğunda bir ödül ortaya çıkar. Bedeller ise bir dizi davranışa ilişkin performans göstermeyi engelleyen ya da caymaya yol açan faktörlerdir. Bir başka deyişle ödüller alınanlar, bedeller ise maruz kalanlardır.

İkili ilişkideki bireylerin etkileşiminin sonuçlarının kabul edilebilirliğini belirlemek için bazı standartlara ya da kriterlere ihtiyaçları vardır. Bireylerin böyle bir değerlendirme yapabilmesi için iki önemli standarttan söz edilebilir. Bunlardan ilki olan karşılaştırma düzeyi bireylerin mevcut ilişkilerindeki doyumu ve çekiciliği değerlendirmesini sağlayan standarttır. Bireyin hak ettiğine inandığı ve ilişkiden aldığı ödül ve bedelleri değerlendirdiği standarttır. İkincisi olan seçenekler için karşılaştırma düzeyi ise bireyin ilişkide kalma ya da ayrılma kararını değerlendirmesini sağlayan standarttır. Seçenekler için karşılaştırma düzeyi bireyin ulaşabildiği seçenekler için kabul edebileceği en düşük düzeydir. Bu seçenekler diğer aile üyeleri, arkadaşlar, başka biriyle birliktelik ya da yalnız kalma olabilir. Bireyin, mevcut ilişkisinden elde ettiği ödüller (yani karşılaştırma düzeyi), seçenekler için karşılaştırma düzeyinin üstündeyse birey ilişkiyi sürdürür; altına inerse ilişkiden ayrılır.

Karşılıklı bağımlılık kuramına dayanarak Rusbult (1980, 1983) Yatırım Modelini açıklamıştır. Ona göre son yıllarda araştırmacılar neden bazı ilişkiler sürerken diğerlerinin son bulduğuyla ilgilenmektedir. Bu araştırmacılar ilişkide pozitif etki

yaratan belirleyicileri ve sonuçları ortaya koyma çabasındadırlar. Örneğin aşk, doyum, çekicilik gibi faktörler. Bu araştırmacılara göre açık ya da örtülü biçimde bir partner diğerini seviyorsa ve birlikte olmaktan mutluyorsa çoğunlukla ilişkileri sürmektedir. Buna göre ilişki iyi gittiği sürece ilişkide kalınır. Ancak Rusbult ve diğerlerine (1998) göre bu bakış açısı üç soruya yanıt vermekte zayıf kalmaktadır: “Niçin bazı ilişkiler doyumsuz olmasına rağmen sürmektedir?” “Niçin bazı ilişkiler doyumlu olmasına rağmen sona ermektedir?” “İlişkinin doğasında var olan dalgalanmaları nasıl belirleriz? Bu dalgalanmalara karşın niçin bazı ilişkiler sürerken diğerleri sona erer?” Rusbult ve diğerleri (1998) bu soruların yanıtında anahtar kavramın bağlanım olduğunu belirtir. Bir ilişkide bağlanımın belirleyicileri doyum, yatırım ve seçeneklerdir. Yatırım Modelinin temelinde yer alan Karşılıklı Bağımlılık kuramında bağımlılık temel özelliktir. Bağımlılık düzeyi, kişinin ilişkideki ihtiyaçlarını karşılama ve istenen sonuçlara (ödülleri) ulaşma düzeyini açıklar.

Bireyler ilişkide nasıl bağımlı hale gelirler? Bireylerin bağımlı hale gelmesinde kuram iki temel süreç tanımlar: İlişkinin birey üzerinde pozitif etki (ödülleri) yaratması önemlidir ve ilişkideki yüksek doyum bireyde pozitif etki yaratarak artan bir bağımlılık oluşturur. Doyum düzeyi ilişkide negatife (bedeller) karşı pozitif etki(ödülleri) deneyimi oluşturan faktördür. Doyumu, ilişkide partnerin en önemli kişisel ihtiyaçlarını gidermesi belirler. Örneğin bir partner ilişkisinde entelektüel, arkadaşlık ve cinsellik ihtiyaçlarını karşıladığında daha yüksek doyum alır. Bununla birlikte bağımlılıkta tek faktör doyum değildir. Bağımlılık aynı zamanda ulaşılabilir seçeneklerin niteliğinden de etkilenir. Seçeneklerin niteliği, mevcut ilişkiye karşılık en iyi ulaşılabilir seçeneğin niteliğini algılama olarak açıklanabilir. Seçeneklerin niteliği, ilişkide karşılanan önemli ihtiyaçların mevcut ilişki dışında dışarıdaki seçeneklerle de karşılanabilmesi olarak açıklanabilir. Bu seçenekler, arkadaşlar, aile üyeleri ya da bir başka özel kişi olabilir. Örneğin, bir ilişkideki partnerin yakınlık ve arkadaşlık ihtiyaçları başka bir yerde karşılanamazsa seçeneklerin niteliği düşer ve onun partnerine olan bağımlılığı artar. Böylece karşılıklı bağımlılık kuramı doyum düzeyi yüksek ve seçeneklerin niteliği düşük olduğunda bireyin ilişkideki bağımlılığının yüksek olacağını açıklar.

Yatırım Modeli, karşılıklı bağımlılık kuramının önermelerini iki noktada genişletmiştir. İlk olarak doyum düzeyi ve seçeneklerin niteliği bağımlılığı tam olarak açıklamaya yetmemektedir. Bu iki faktöre bakılırsa çok az ilişkinin devam etmesi gerekirdi. Oysa

gerçekte bazı ilişkiler başka çekici seçenekler olsa da ve ilişki doyumu az olsa da ilişki sürmektedir. Yatırım Modeli bağımlılığın bu iki faktör (ilişki doyumu ve seçeneklerin niteliği) ün yanında üçüncü bir faktörden daha etkilendiğini belirtmektedir. Bu faktör yatırım genişliğidir. Yatırım genişliği ilişkiye bağlı olan kaynakların büyüklüğü ve önemidir. Bu kaynaklar, ilişki sona ererse değeri azalan ya da kaybedilen kaynaklardır. Bir ilişki gelişirken partnerler, ilişkiyi ilerletmek/geliştirmek umuduyla birçok kaynaklarını doğrudan ilişkiye yatırırlar. Örneğin bir birey ilişkisinde özel duygu ve düşüncelerini partnerine açabilir ve önemli miktarda zamanını ve enerjisini ilişkiye harcayabilir. Bununla birlikte ilişkideki bazı yatırımlar dolaylı olabilir. Örneğin ortak arkadaşlar, kişisel kimlik, çocuklar ya da ilişkide sahip olunan ve paylaşılan eşyalar/materyaller dolaylı yatırımlardır. İlişkiye yatırılan kaynaklar muhtemelen ilişki bağlanımını artırır. Çünkü yatırım yapmak, ilişki sona ererse kaybedilen şeyleri artırır ve ilişkinin sürmesi için teşvik edici psikolojik bir güç olarak hizmet eder.

Yatırım Modeli, karşılıklı bağımlılık kuramını biraz daha genişleterek, bağımlılığın artmasının bir sonucu olarak bağlanım duygusunun ortaya çıktığını belirtir. Bağlanım düzeyi, ilişkiyi sürdürme isteğidir ve ilişki oryantasyonunu ve psikolojik bağlanmayı (“biz” duygusu gibi) da içerir. Bağlanımın bağımlılıktan farkı nedir? Bağımlılık temelde ilişkide doyum hissetmek, yüksek yatırımın olması, seçeneklerin zayıf olması gibi ilişki niteliğine dayanır. Bireylerin ilişkide bağımlılığı arttıkça onlar daha güçlü bir bağlanım geliştirirler. Bağlanım birisine bağımlı olma temeline dayanan bir sadakat duygusu olarak yapılandırılabilir.

Literatürde Yatırım Modelinin aldatmayı açıkladığı çalışmalar dikkati çekmektedir. Drigotas ve diğerleri (1999) araştırmalarını üniversite öğrencileri üzerinde gerçekleştirmiştir. İki farklı yöntemle yapılan araştırma sonucunda her iki yöntemde de Yatırım Modelinin aldatmayı açıkladığı görülmüştür. Buna göre ilişki bağlanımı, ilişki doyumu ve ilişki yatırımı yüksek, seçeneklerin niteliği düşük olan kişilerin partnerlerini aldatma olasılıklarının daha düşük olduğu görülmüştür. Onlara göre yüksek düzeyde ilişki bağlanımı olan bireyler ilişki dışı bir birliktelik kararına varırken bunun kısa dönemli faydalarından çok uzun dönemli sonuçlarını dikkate alırlar. Bu uzun dönemli sonuçlar ilişkiyle ilgili (örn ayrılma), partnerle ilgili (örn kıskançlık ve öfke) ve kendileriyle ilgili (örn. düşük benlik algısı, utanç, suçluluk) sonuçlardır. Yüksek düzeyde ilişki bağlanımı olan bireyler partnerleriyle ilişkilerinde bir iyilik hali

içindedirler. İlişkide partnerlerinin istek ve ihtiyaçlarını da dikkate alırlar. Böylece aldatmanın partnerlerini ne kadar yaralayacağını ve ilişkilerini zedeleyeceğini değerlendirirler. Drigotas ve diğerlerine (1999) göre aldatmayı açıklarken Yatırım Modelinin kullanılmasında üç önemli neden var: İlk olarak ilişkideki davranışı açıklayan bir model sunmaktadır. Kişilerarası ilişkilerin açıklanmasında aldatmaya da yer verilebilmektedir. İkinci olarak aldatmanın çeşitli yıkıcı sonuçları vardır. Böylece aldatma önemli bir ilişki sorunudur. Üçüncü olarak aldatmaya ilişkin kuramsal bir temelin olmamasına karşın Yatırım Modeli önemli bir destek sunacaktır.

2.1.5.4. Kelley Kuramı

Kelley ve diğerleri (1983), ilişkideki partnerin ve çevrenin özelliklerinin de ilişki üzerinde etkileri olabileceğini belirterek Yatırım Modelini genişletmiştir. İki kişi arasındaki ilişki, ilişkideki partnerler ve onların çevreleri birbirleriyle nedensel bir etkileşim halindedir. Bu üç alandaki (ilişki, partnerler ve çevre) her bir olay diğerlerini de etkilemektedir. Öncelikle iki kişi arasındaki ilişkiler nedensel olarak birbiriyle bağlantılıdır. İkili ilişkideki bireylerin her bir duygulanımı, düşüncesi ve eylemi zincirleme olarak birbiriyle bağlantılıdır. Bu bağlantı kişilerarası ilişkilerin temelini oluşturur. Bir ilişkinin yakın olarak tanımlanması için ilişkideki karşılıklı etkileşim zincirinin güçlü, sık, zengin ve sürekli olması gerekir. Bu tür ilişkiler arkadaşlık, ciddi bir aldatma ilişkisi, evlilik ya da ebeveyn-çocuk ilişkisi olabilir.

İki kişi arasındaki zincirleme etkileşim bir ölçüde onların fiziksel ve sosyal çevreleriyle etkileşimine de bağlıdır. Örneğin, gürültülü bir ortamda partnerlerden biri diğerini duyamadığında bu, ilişkilerinde bir öfke yaratabilir. Aynı zamanda onların etkileşimi de fiziksel ve sosyal çevreyi etkilemektedir. Örneğin, çiftin gürültü yapması, mobilyayı düşürmesi, ışığı açıp kapaması, aralarında başka insanları çekiştirmesi vb. çiftin etkileşiminin yarattığı dışsal etkilerdir. Ya da çiftin tartıştıklarında kapıyı çarpması da etkileşimlerinin çevrede yarattığı bir etkidir. Çevresel ve kişisel koşullar ilişkiyle etkileşim halindedir. Onlar ilişkiyi etkilerken ilişki de onlar üzerinde etki oluşturur. Örneğin kişinin sosyal çevresinde alternatif birinin varlığı, gülümseme, göz teması kurma, kur yapma gibi bu kişiyle özel bir etkileşime yol açabilir. Böylece çevresel etkiler, ilişki üzerinde de çeşitli etkiler ve sonuçlar yaratır. Örneğin partnerlerden birinin iş koşulları stres yaratır ve bu stres de ilişkilerini olumsuz etkileyebilir.

Psikolojik özellikler (örneğin saldırganlık, içedönüklük, otoriterlik gibi özellikler) partnerin nedensel koşullarını oluşturur. Bu koşullar da ilişkideki etkileşimi etkilemektedir. Kişisel faktörler motivasyonu, değerleri, kişilik özelliklerini, alışkanlıkları, tutumları, amaçları, tercihleri, savunmaları içerir. Bu faktörler ilişkiyi etkileyen her türlü kişisel özelliklerdir. Bireyin partnerle olan ilişkideki oryantasyonunu etkiler.

Yukarıda açıklanan bu koşulları çevresel ve kişisel olarak sınıflandırmak uygun olacaktır. Bunların yanı sıra bir de ilişkişel koşullar vardır. Bunlar partnerlerin birbirleri ile ya da partnerlerin çevre ile ilişkisini içerir. Çiftlerin benzerliği, aynı dili konuşmaları, benzer tutumlara sahip olmaları, kişiliklerinin tamamlayıcılığı; tüm bunlar partnerler arasındaki ilişkinin sonuçlarına yansır. Örneğin benzer tutumlara sahip olmak bir tartışmada anlaşmaya varmayı sağlar. Aynı dili konuşmak başarılı bir iletişim kurmayı sağlar. Örneğin çiftin kendilerine özel alışkanlıklar geliştirmeleri ilişkişel koşulları oluşturur. Partnerlerin beklentileri, davranışları, iletişim biçimleri ilişkişel koşulları etkiler.

Kelley ve diğerlerinin (1983) modeline dayanılarak yapılan çeşitli araştırmalarda kişisel faktörler kapsamında kişilik, bağlanma, aşk stilleri, tutum, disfonksiyonel dürtüsellik, cinsiyet, ilk cinsel deneyim yaşı, önceki partner sayısı vb. değişkenlere yer verilirken; ilişkişel faktörler kapsamında ilişki devamlılığı ve Rusbult'un (1980, 1983) Yatırım Modeli değişkenlerinden doyum, yatırım ve bağlanım; çevresel faktörler kapsamında ise Rusbult'un (1980, 1983) Yatırım Modeli değişkenlerinden fırsatlar, seçeneklerin çekiciliği, seçeneklerin niteliğine yer verilmiştir.

Söz konusu yaklaşımın bir kuram olmayıp sadece yapılan araştırmalarda sonuca ulaşma, yorum yapma, kuram oluşturma ve sınama yolu olarak kullanılabilecek genel bir araştırma yöntemi olduğunu özellikle belirtmişlerdir. Bu araştırmada aldatmayı etkileyen faktörler, belirlenirken, Kelley ve diğerlerinin (1983) kişilerarası ilişkileri etkileyen faktörleri açıklayan görüşlerine dayanılarak, bu faktörler kişisel, ilişkişel ve çevresel faktörler olarak üç grupta ele alınıp incelenecektir. Yatırım Modeli temel alınmakla birlikte, Kelley ve diğerlerinin (1983) sunduğu yaklaşımdan yola çıkılarak aldatmayla ilişkili olabileceği düşünülen değişkenler ele alınmıştır. Buna göre kişisel faktörler kapsamında kişilik ve bağlanma değişkenleri; ilişkişel faktörler kapsamında

Yatırım Modeli değişkenlerinden bağlanım, doyum ve yatırım değişkenleri; çevresel faktörler kapsamında Yatırım Modelinin üçüncü değişkeni olan seçeneklerin niteliği incelenecektir. Dolayısıyla bu araştırmada aldatmayı etkileyen bu üç grup faktörde yer alan değişkenler arası ilişkilerin bir yapısal eşitlik modeli oluşturup oluşturmadığı incelenecektir.

Yukarıda da değinildiği gibi Yatırım Modelinde bağlanım temel değişken olmakla birlikte bağlanımı açıklayan üç faktör olarak ilişki doyumu, ilişki yatırımı ve seçeneklerin niteliği adı verilen değişkenler yer almaktadır.

McAlister ve diğerleri (2005) tarafından gerçekleştirilen çalışmada Yatırım Modeli ile aldatma arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Buna göre devam eden romantik ilişkiden alınan doyum ve seçeneklerin niteliği değişkenlerinin ilişki dışı etkinliklere (öpüşme ve cinsel aktivite) eğilimi yordadığı bulunmuştur. Bununla birlikte ilişki bağlanımı ve ilişki yatırımı yordayıcı değişken olarak bulunmamıştır.

Drigotas ve diğerlerinin (1999) yaptığı araştırma üniversite öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiştir. İki farklı yöntemle yapılan araştırma sonucunda her iki yöntemde de Yatırım Modelinin aldatmayı yordadığı görülmüştür. Buna göre ilişki bağlanımı, ilişki doyumu ve ilişki yatırımı yüksek, seçeneklerin niteliği düşük olan kişilerin partnerlerini aldatma olasılıklarının daha düşük olduğu görülmüştür. Yatırım Modelinin aldatmayı yordadığı belirtilmiştir.

Dillow, Malachowski, Brann ve Weber'in (2011) 215 üniversite öğrencisi üzerinde yaptıkları araştırmaya göre yüksek doyum ve bağlanımı olan bireyler aldatıldıklarını öğrendikten sonra ilişkilerinin bozulmasına daha az izin verirken; seçeneklerin niteliği düzeyi yüksek olan kişiler ise buna daha çok izin vermektedir. Ayrıca bağlanımı ve yatırımı yüksek kişilerin aldatılma sonrasında ilişkiyi sürdürme olasılıkları daha fazladır. Emmers-Sommer, Warber ve Halford'un (2010) 18-66 yaş arasında ve yaş ortalaması 24,7 olan 220 katılımcı üzerinde gerçekleştirdikleri araştırmaya göre erkeklerde seçeneklerin niteliği, kadınlara göre daha yüksektir. Aldatmayı en güçlü yordayan değişken seçeneklerin niteliğidir. Ayrıca aldatmanın nedenlerini katılımcılara sorarak, katılımcılardan 1002 cevap almış ve bu cevapları on dört kategoride toplamışlardır.

Le, Korn, Crockett ve Lovin (2010) 88 üniversite öğrencisi üzerinde, Yatırım Modeli ölçeğinin bağlanım alt ölçeğini kullanarak yaptıkları araştırmada çiftlerin coğrafi olarak ayrı olduğu dönemde ilişki bağlanımı ile aldatma arasında negatif ilişki olduğunu ve bağlanımın aldatmayı yordadığını belirlemişlerdir. Buunk ve Bakker (1997) Hollanda’da yaşayan yaş ortalaması 29 olan 251 heteroseksüel çift üzerinde gerçekleştirdikleri araştırmada ilişki bağlanımı ve doyumun ilişki dışı cinselliği yordadığı sonucuna ulaşmışlardır. Diğer yandan seçeneklerin niteliği ve yatırım değişkenlerinin doğrudan ilişki dışı cinselliği yordamadığını; ancak bağlanımı yordadığını belirleyerek ilişki dışı cinselliği dolaylı olarak etkilediğini belirtmişlerdir.

Bu araştırmalar incelendiğinde Yatırım Modelinin aldatmayla ilişkisi olduğu ve Yatırım Modeli değişkenlerinin aldatmayı yordadığı söylenebilir. Buna göre ilişki bağlanımı, ilişki doyum ve ilişki yatırımı düşük, seçeneklerin niteliği yüksek olduğunda aldatma artmaktadır. En güçlü ilişkiler doyum ile aldatma arasında görülmektedir.

2.1.6. Aldatma ile İlgili Araştırmalar

Yeniçeri ve Kökdemir (2006) araştırmalarında yaş ortalaması 21,9 olan ve Türkiye’nin dört farklı bölgesinde yer alan üniversitelerde okuyan 227 kadın, 177 erkek üniversite öğrencisi üzerinde aldatmanın nedenlerini ortaya koymayı amaçlamışlardır. Katılımcılara şimdiye kadar partnerlerini duygusal ya da cinsel olarak aldatıp aldatmadıkları sorulmuştur; % 19,6’sı en az bir kez aldattıklarını belirtmiştir. % 17,3’ü kendilerinin aldatmadıklarını ancak partnerlerinin onları aldattığını belirtmiştir. % 54,3’ü ne kendilerinin ne de partnerlerinin duygusal ya da cinsel aldatma davranışı göstermediklerini belirtmişlerdir. Küçük bir grup % 8,7’si hiç romantik ilişkileri olmadığını belirtmiştir. Katılımcılardan aynı zamanda hangi tür aldatmanın gerçek bir ihanet olduğunu belirtmeleri istenmiştir. Katılımcıların % 14,7’sine göre duygusal aldatma, bir davranışın sadakatsizlik olarak tanımlanması için yeterlidir. Bununla birlikte % 4,5’i sadece cinsel olursa aldatma olarak tanımlanabileceğini belirtmiştir. Çoğunluk (% 70,1) cinsel ya da duygusal aldatmadan herhangi birinin sadakatsizlik olacağını belirtmiştir. Her ikisi birlikte olduğunda bunun sadakatsizlik olacağını belirtenlerin oranı % 10,7 olarak bulunmuştur. Aldatmanın nedenlerini ortaya koymak amacıyla bir ölçek geliştirmişlerdir. Bir web sitesinde yer alan aldatmaya ilişkin ifadelerle dayanarak geliştirdikleri Aldatma ölçeğinin aldatmaya ilişkin nedensel

yüklemelerle ilgili altı faktörlü yapıda (meşruluk, baştan çıkarma, normalizasyon, cinsellik, sosyal altyapı ve heyecan/duygu arayışı) olduğunu açıklamışlardır.

Kantarcı (2009) tarafından yapılan bir araştırmada evli bireylerin bağlanma stillerine göre aldatma eğilimleri ve çatışma yönetim biçimleri incelenmiştir. Evli olan 145 kadın, 55 erkek araştırmaya katılmıştır. Buna göre güvenli bağlanma stiline sahip kişilerin güvensiz bağlanma stiline sahip olanlara göre aldatma eğilimi düşük bulunmuştur. Aldatma eğilimi ile olumsuz aktif çatışma yönetim biçimi arasında pozitif ilişki bulunmuştur. Olumsuz aktif çatışma yönetim biçiminin, aktif davranışlarla adil olmayan sonuçlara ulaşmayı istemeyle ilgili olduğu açıklanmıştır. Son olarak araştırmaya göre erkeklerin aldatma eğilimi daha yüksek bulunmuştur.

Çavuşoğlu (2011) tarafından İstanbul ili sınırları içerisinde bulunan ve evli olan 217 kişi üzerinde gerçekleştirilen araştırmada evli kişilerin bağlanma stillerine ve bazı değişkenlere (cinsiyet, eğitim düzeyi, evlilik süresi, çocuk sayısı) göre aldatma eğilimleri ve evlilik uyumları incelenmiştir. Araştırmanın sonuçlarına bakıldığında bireylerin bağlanma stillerine göre aldatma eğilimlerinde anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bireylerin evlilik uyumları arttıkça aldatma eğilimleri azalırken, evlilik uyumları azaldığında aldatma eğilimlerinin arttığı görülmüştür. Ayrıca evliliklerin ilk yıllarında (0-5 yıl) bulunan ve 20 yıl ve üstü süre evli olan bireylerin aldatma eğilimlerinin daha fazla olduğu bulunmuştur. Aldatma eğiliminin cinsiyete göre farklılaşmadığı belirtilmiştir.

Özgün (2010) araştırmasında evlilik dışı ilişkinin aldatılan eş üzerindeki travmatik etkilerini incelemiştir. Çalışmada travma sonrası belirtileri etkileyen faktörler belirlenmeye çalışılmıştır. Söz konusu faktörler, aldatılan eşin kullandığı bilişsel-davranışsal baş etme biçimleri, kaynaklarındaki (kişisel, sosyal, ekonomik ve çevresel vb. kaynaklar) kayıp ve artışlar, incinen eşin affetme düzeyi olarak ele alınmış; ayrıca bazı önemli demografik değişkenler de incelenmiştir. Çalışmanın katılımcılarını, eşlerinin evlilik dışı ilişkileri ortaya çıktıktan sonra evliliğine devam eden 189 kadından oluşturmuştur. Çalışmada evlilik dışı ilişki, “tamamen cinsel” boyuttan “tamamen duygusal” boyuta uzanan altılı dereceye sahip tek soruluk ölçek ile değerlendirilmiştir. Çalışmanın sonuçlarına göre travma sonrası stres bozukluğu belirtileri ile duygu odaklı başa çıkma stratejisi arasında pozitif ilişki bulunurken; problem odaklı başa çıkma

stratejisi arasında negatif ilişki bulunmuştur. Travma sonrası stres bozukluğu belirtileri ile kaynak kaybı arasında pozitif ilişki bulunurken, kaynak artışı arasında negatif ilişki bulunmuştur. Travma sonrası stres bozukluğu belirtilerinin affetme evresi ilerledikçe azaldığı bulunmuştur. Üç faktörün (baş etme stratejileri, kaynakların korunması ve affetme evreleri değişkenleri) aldatma sonrası görülen travmatik etkilere ilişkin varyansın % 46'sını açıkladığı belirtilmiştir.

Türkiye’de araştırmasına temel olarak yalan söyleme kavramını inceleyen Üretmen (2008) bu kavramı romantik ilişkilerde yalan söylemeyi aldatma ile ilişkilendirmiştir. Bu araştırma sonuçları aile bireyinin söylediği yalanlara yapılan dışsal yüklemelerin, sevgilinin yalanlarına yapılan dışsal yüklemelere göre daha fazla olduğunu göstermiştir. Bu sonuç, aileden birinin söylediği yalanın sevgiliye kıyasla daha dışsal olarak değerlendirildiğini göstermiştir. Benzer şekilde sevgilinin söylediği yalanlara yapılan yüklemelerin aile bireylerine oranla daha kötü niyetli algılandığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar romantik ilişkilerde yalan söylemenin aldatmayla ilişkisi açısından yorumlanmıştır. Yani bireylerin romantik ilişki içerisinde sevgilinin kendilerine söylediği yalanı aldatma ile ilişkilendirip bu yalanı masum bulmadıkları ve kişisel nedenlere (içsel yükleme) yükleme yaptıkları ve yalanı kötü niyetli olarak algıladıkları açıklanmıştır.

2.2. Evlilik ve Evlilik Doyumu

2.2.1. Evlilik Kavramı

Türk Medeni Kanunu’nun 185. Maddesine göre evlilik tanımı evlenme ile çiftler arasında evlilik birliğinin kurulmasıdır. Eşler, evlilik birliğine ait mutluluğu birlikte gerçekleştirir ve çocuk bakımı, eğitim ve gözetimi gibi konularda birlikte özen gösterme konusunda sorumluluk sahibidirler. Eşler beraber yaşam sürdürme, birbirlerine sadık kalma ve yardımda bulunmak durumundadır.

Evlilik, bir kadın ile bir erkeğin bir arada yaşamak, yaşantılarını paylaşmak, üremek ve çocuk yetiştirmek gibi amaçlar ile yaptığı resmi bir sözleşmedir. Cinsel yaşamın sağlıklı düzenlenmesi, soy çizgisinin, cinsiyet rollerinin ve iş bölümünün belirlenmesi, ekonomik üretim ve tüketim etkinliklerinin düzenlenmesi gibi temel işlevsel özellikleri

olan evlilik; iki kişinin biyolojik, sosyal ve psikolojik gereksinim ve güdülerini gidermeyi amaçlar (Özgüven, 2000, s.21).

Evlilik, kişilerin karşılıklı yaptığı anlaşma ve destek odaklı dayanışma, toplumsal onaylı gerçekleştirilmiş olan bir sözleşme ve tüm toplumsal yasaklamaların kırılarak cinsel ihtiyaç ve doyumun sağlanmasına izin verilen bir kaynaşmadır (Özügürlü, 1985, s.63). Tutarel-Kışlak güncel yaşamda evliliği, eş seçimi, ilişki içinde özgür olma, cinsellik açısından eşit olma ve yakın birliktelik içinde olma gibi özellikler ile açıklamıştır. Diğer bir tanıma göre evlilik, kadın ile erkeğin arasında akrabalık ilişkisi oluşturan, insanlık tarihinden itibaren gelişen ve zaman içinde değişiklikler göstermiş olsa da hala var olan bir kurumdur (Erişti, 2010, s.64).

Evlilik, bir kadın ve bir erkeğin yalnızca bir araya gelmesi ile oluşan sıradan bir birleşme değildir. Bireyin yaşamının sonuna kadar süreklilik sağlayan, toplum tarafından kabul görmüş aile kavramının zeminini oluşturmaktadır. Evlilik, bir iletişim ve etkileşim sistemidir. Sağlıklı bir iletişim evliliğin kalitesini ve ömrünü belirleyen önemli bir unsurdur. Evlilik içindeki partnerlerden her biri ruhsal, sosyal ve cinsel beklenti ve mesajlarını sağlıklı bir biçimde aktarabilmelidir (Taşbaş, 2010, s.41).

Evlilik içinde aile içi konuları konuşma türü; bağımsız çiftler, ayrı çiftler ve geleneksel çiftler olmak üzere üç kategoride değerlendirilmiştir. Bağımsız çiftlerin özellikleri evlilik içindeki fikirlerin önemsenmesi ve her şeyin şeffaf olmasıdır. Bu çiftlerin çatışma faktörünün üstesinden kolayca gelebilecek beceriye sahip olduğu ve çözüm konusunda oldukça başarılı olduklarına inanılır.

Gençtan evlilik kurumunu iki kategoride değerlendirmiştir. Bunlardan ilki geleneksel evlilikte kadın ve erkek birbirini bütünlemeci özellik taşır; erkek ve kadın arasında sorumluluk paylaşımı belirlidir. Kadın kendi ilişkilerini kadınlar arasında, erkek kendi ilişkilerini erkekler arasında sürdürmektedir. Çocuk bakımı anneye ait olup, eşler birbirinin sorumluluklarına pek karışmamaktadır. Kadın evle ilgili sorumluluğu üstlenmişken, erkek dış dünya ile etkileşimdedir. İkinci kategori olan çağdaş evlilik ise arkadaşlık özelliği taşıyan ve ortak kararların ağır bastığı evlilik türüdür.

Evli çiftlerin pek çok yönden kendine benzer özellikte partner seçtiği yönünde araştırmalar vardır ve benzer özellikte partnerle evli olan bireylerin, benzer özellikler

taşımayan partnerle evli bireylere göre, kendilerini daha mutlu değerlendirdiği saptanmıştır. Temel sosyal ilişki biçimi olan evlilik başarılı olduğunda, eşlerin hayatlarına anlam ve kimlik katmasının yanında, bireysel yaşam doyumuna, fizyolojik sağlığa ve psikolojik iyilik haline katkı sağladığı tespit edilmiştir (Bıyıkoglu, 2012, s.52).

Bununla birlikte bireysel bir seçim olan evlilik, olumsuz neticeleri de beraberinde getirebilmektedir. Yakın ilişki içindeki evli bireyler genellikle tekrarlayan etkileşim kalıpları oluştururlar. Kimi kalıplar işlevsel kimi kalıplarsa işlevsel değildir. Tanımlara bakıldığında evlilik, bireyin değişimi ve gelişimine katkı sağlayan, işlevsel ve edimsel özelliklere sahip, geçmişten bugüne gelmiş bir kurumdur.

2.2.2. Evlilik Doyumu

Konu ile ilgili olarak literatürde birçok kaynak bulunmaktadır. Bu durumda evlilik doyumu kavramının farklı kavramlarla eş değer tanımlanmasına neden olmuştur. Bu kavramlar, evlilik uyumu, evlilik mutluluğu ve evlilik kalitesidir. İlgili araştırmalar değerlendirildiğinde evlilik uyumu ile evlilik doyumu kavramlarının genellikle birbirlerinin yerine kullanıldıkları görülür. Evlilik uyumunun tanımlanması ve kapsamıyla ilgili araştırma ve tartışmalar halen daha devam etmektedir. Aile ve evliliği ilgilendiren bazı konularda fikir birliği yapan ve problemlerini olumlu olarak çözen çiftlerin, evliliğinin uyumlu bir evlilik olarak tanımlandığı görülmektedir. Evlilik uyumunun çiftlerin uyumlu olan birlikteliklerinin neticesi olarak evlilik yaşamındaki memnuniyet ve mutluluğunu ifade eder. Bu konuda evlilik doyumuyla karıştırıldığı olmuştur. Evlilik doyumuyla evlilik uyumu kavramlarının arasında yüksek ilişkinin olması sebebiyle sıkça birbirlerinin yerine kullanılmaktadır. Çiftlerin doyumlu olması aynı zamanda da uyumlu olduğunu ifade edip bu iki kavramın aynı kavramlar olduğu yaygın bir şekilde kabul edilmiştir (Yılmaz, 2001, s.47).

Bireyin evliliğinde doyum yaşaması demek, yaşantısında mutlu olabilmesi ve beklentilerini gerçekleştirebilmesine olumlu katkıda bulunması demektir. Doyumun yaşanmadığı evlilikler de ise tam tersi durum söz konusudur. Bireyde ve yaşantısında olumsuzluklar meydana getirir ki bunun sonucu genellikle boşanma olur. Böyle bir durumun ise hem eşleri, hem de boşanan aile çocuklarını olumsuz olarak etkilediği birçok araştırmacı tarafından ifade edilmektedir (Sevim, 1999, s.22).

Evliliğin kişisel ve sosyal işlevleri değerlendirildiğinde; evlilik hayatının erkek ve kadının psikolojik ve biyolojik bazı ihtiyaç ve güduları doyumayı hedeflediği görülmektedir. Toplum için bu işlevlerin yerine getirildiği bir evlilik kurumuna bireylerin yönelme sebeplerine bakıldığında; bireylerin evlenme sebepleri arasında insanların genel olarak evli olmaları, ekonomik faktörler, yalnızlıktan kurtulmak, cinsel doyumun meşru olarak sağlanması, bağımsızlık ve statü kazanma ve sahiplenme gibi birçok etmen bulunmaktadır (Durak, 2004, s.32).

Evlilik doyumunu, evliliğin mutlu bir şekilde sürdürülmesi, çeşitli konular üzerinde karı-kocanın fikir birliğine ulaşabildikleri stres ve kaygı oluşturmamayan ilişkiyi ifade etmektedir. Kişilerin çift ilişkisine dayanan ve duyulan mutluluk ve tatmin duygularının derecesidir. Bireylerin evlilikle ilgili duyguları, evliliğe bakış açıları ve algıları evlilik doyumunu ifade eder. Kişilerin evlilik doyumunu ve evliliğin kalitesinde yükseklik evliliğinin güçlülüğünü ifade eder.

Araştırmacılar evlilik doyumunu tanımlamasında iki guruba ayrılmışlardır:

- 1.grup araştırmacılar, evlilik doyumunu, kalitesini sadece evli insanların evlilikleri hakkında nasıl hissettikleri olarak tanımlamışlardır. Evlilik doyumunun göstergelerini evlilik mutluluğu, tatmini olarak ifade etmişlerdir.
- 2. grup araştırmacılar ise, evlilik doyumunu eşlerin farklı duyguları yerine eşler arasındaki ilişkinin özgülüğü olarak görmektedir.

Birinci grup araştırmacılar, evlilik doyumunu eşlerin evlilikteki bireysel hissettikleri duygu olarak tanımlarken, ikinci grup araştırmacılar ise ilişkiyi bir üçüncü kişi olarak ele alıp o kişilerden bağımsız ama aynı zamanda onların etkileşiminden doğan bir metafor olarak görmüşler ve evlilik doyumunu bu ilişkinin nasıl olduğuna bağlı tanımlamaktadırlar. Bu bilgilerden hareketle evlilik doyumunu etkileyen bazı psikolojik ihtiyaçlardan da bahsetmek gerekir (Tarhan, 2005, s.68).

- Sevme ve sevilme ihtiyacı.
- Güvenme ve güvenilme ihtiyacı.
- İlgi ve desteklenme, istendiğini hissetmek.
- Terk edilmeyeceğine bilme ihtiyacı.

- Değer ve önem verilmeye duyulan ihtiyaç.
- Güvenlik ve korunma ihtiyacı.
- İletişimin açık olması ihtiyacı.
- Cinsel haz ihtiyacı.
- Bireysel özgürlüğe duyulan ihtiyaç.
- Anne-baba olmaya duyulan ihtiyaç.
- Finansal ve eğlenmede eşitlik ihtiyacı.
- Kendini geliştirmek ve manevi değerler ihtiyacı.

Bilim adamlarının evlilik süresince mutluluğun etkilenmesine neden olan faktörleri ortaya çıkarmakla ilgili çalışmalar yapmışlardır. Bu araştırmaların neticesinde evlilik doyumunun evlilikte hissedilen mutluluğun önemli yordayıcısı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Özellikle de doksanlarda evlilik doyumuyla ilgili birçok ve geniş kapsamlı araştırmaların yapıldığı görülmüştür. Evlilik doyumu kavramının çalışılmasında, hem ailevi hem bireysel iyiliğin sağlanması ve neticesinde de sağlıklı evliliklerin topluma sağlayacağı faydalar bakımından önem arz ettiğini söylemek mümkündür.

Araştırmacılar, bireylerin geçmiş yaşantıları evlilik doyumunu etkilediğini belirtmektedir. Şöyle ki, geçmiş yaşantıların evlilik doyumunu etkileme durumuna bakıldığında, ebeveynlerin evlilik kalitesinin yüksek olması ile çocukların evlilik kalitesinin yüksekliği arasında olumlu yönde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Stinnett ve Defain tarafından yapılan araştırmalar sonucunda sağlıklı ailenin fonksiyonlarını aşağıdaki gibi sıralanabilir (Nazlı, 2000, s.41).

- Duyguları paylaşma
- Duyguları anlama
- Bireysel farklılıkları kabullenme
- İlgi ve sevgi duygularının gelişimi
- İşbirliği
- Mizah duygusu

- Yaşamı sürdürmek ve güvenlik için gerekli olan ihtiyaçların karşılanması
- Problem çözme
- Geniş bir felsefi düşünce
- Taahhüt
- Takdir duygularını ifade
- İletişim
- Birlikte zaman geçirme
- Maneviyat
- Basa çıkma becerileri.

2.2.3. Evlilik Doyumunu Açıklayan Kuramlar

Evlilik doyumu ile ilgili çeşitli kuramsal yaklaşımların geliştirildiği görülmektedir. Aşağıda literatürdeki baz kuramsal yaklaşımlar derlenerek verilmiştir:

Dinamik Hedef Teorisi:

Evliliklerin birçoğunda, evlilik hayatını başarmak istenilen hedeflerin üzerine kurulmuş olduğu görülür. Dinamik hedef teorisinde, evlilikteki amaçların, özellikle de öncelikli olanlarının, başarılması, evlilik doyumunun önemli belirleyicisi ve etkileyici olduğu tartışılmaktadır. Dinamik hedef teorisinde dört ana anahtar söz konusudur.

- İnsanların, evlilik hayatları boyunca başarmak istedikleri birçok hedef vardır.
- Hedeflerdeki öncelik, yetişkinlik hayatı süresince dinamik şekilde değişmektedir.
- Evliliğin belirli bir gelişim evresinde karşı karşıya gelinen öncelikli hedeflerin, evlilik doyumunu belirlediği görülmüştür.
- Hedeflerdeki önceliklerin değiştirilmesi ve/veya öncelikli olan hedeflerin başarılmasında kolaylık sağlanmasının yanında, başka faktörleri de evlilik doyumu etkilenmektedir.

Evlilik Hedeflerinin Sınıflandırılması:

Evlilik hedeflerini üç ayrı kategoriye ayrılmak mümkündür:

- Eşlik hedefleri,
- Kişisel gelişim hedefleri
- Araçsal hedefler.

Eşlik hedeflerinin bireylerin evliliğe karşı bağlılıkları ve aidiyetleri ile ilgili ihtiyaçlarını kapsamaktadır. Sternberg'in geliştirdiği aşk üçgeni kuramı çerçevesinde bağlılık ve yakınlık aşkın üç ögesi arasında bulunur ve bu ikisinin, eşlik hedefleri ile yakından ilgisi vardır.

Kişisel gelişim hedeflerinde; insanların, evlilik içerisinde, gerçekleştirme ya da geliştirme arzuları mevcuttur. İyi evlilik imkânlarına sahip olan insanlarda genellikle kişisel hedefler mevcuttur. Evlilik, yalnızca çift olmak ve ilişkilerde olmanın yanında kişisel gelişim adına destekleyici bir çevrenin sağlanması gerekir.

Araçsal hedefler ise evliliğin içinde bulunan pratik doğadır Eşlerin, ev işlerini ve evle ilgili sorumlulukları, ailenin bütçesini finanse etmek ve çocukları yetiştirmek, birbirleri ile paylaşması gereken hedeflerdir. Araçsal hedeflerde, başarılı olmak evlilikteki en önemli parçadır.

Yetişkinlik Boyunca Hedeflerin Önceliklerinin Değişmesi:

Gençler yetişkinliğe geçtikçe, insanların ilgilerinin dış dünyanın ötesinde, içsel duygularına yönlendirmesi söz konusudur. Dış çevrenin değiştirilmesi ile uğraşmanın yerine, kendilerine ait ilgi alanları ile ilgili olan hedeflerin belirlenmesi ve içsel duygularının düzene sokulması için daha çok güç sarf etmeye yönelmektedir. Genç çiftlerin, kişisel gelişim hedeflerinin, orta yaşlı çiftlerin, araçsal hedeflerle yaşlı çiftlerin eşlik hedeflerine odaklanma konusunda ve önceliklerinin bu hedefler olması gerektiğini söylemek gerekir (Kubat, 2012, s.12).

Psikodinamik Model:

Bu modelde insanlar bilinçsiz veya bilinçli kendisinin narsistik gereksinimlerini doyuran eşleri aramaktadırlar. Eşlerden biri agresif ve baskınken, diğer eşin de mazoşistik ve boyun eğici düşünceleri olabilmektedir. Kısacası insanların egolarına ait ideallerine iyi bir şekilde hizmet edecek olan kişiyi eş olarak seçmekte ve evlilik aracılığı ile de bu egolarını tatmin etmeye çalışmaktadır. Diğer taraftan ihtiyaçların benzer olması da eşlerin bir araya gelmesine neden olabilmektedir. Yeni evlenenler ve

evliliğinde dört yıl geçirip boşanan bireylerin üzerinde ihtiyaç tamamlamayla benzerlik durumlarının değerlendirildiği bir çalışmada, evliliği devam eden çiftlerde anlamlı bir ihtiyaç tamamlama davranışı tespit edilmemiştir. Bunun yanında anlamlı bir benzerlik düzeyinin de ortaya çıktığı görülmüştür. Boşanmış olan bireylerdeyse ihtiyaçları tamamlama ya da benzerlik ilişkisi bulunmamıştır. Eşlerde görülen benzerlik düzeylerinin artmasıyla evlilik uyumlarının arttığı gözlemlenmiştir (Ersanlı ve Kalkan, 2008, s.52).

Kişilerarası İletişime Dair Sosyal Biliş Kuramı:

Miller ve Steinberg'in, Kişilerarası İletişime Dair Sosyal Biliş, eşlerin arasındaki ilişkiyi açıklamaya çalıştıkları kuramdır. Sosyal biliş kuramında, insanların başka insanlarla ilgili düşüncelerine açıklamalar getirmek amaçlanmıştır. Bu kuram, başkalarıyla ilgili tutum, bilgi ve inançlarını kapsayan ve kendilerine ait olan bilgi bankası ismi verilen birikimler ile iletişim gerçekleşebilir. Eşlerin arası iletişimin kurulabilmesi için aynı sürecin işlediği görülmektedir. Eşlerini olduğu gibi kabul edip ve geleneksel anlamda rollere göre algılamayan çiftlerde evlilik doyumunun daha yüksek olduğu görülür. Bunun nedeni, eşlerin kendilerine özgü özellikleri ile kabul edilerek, kendisine yönelik bağımlı ve kontrolcü davranışların olmadığı, bunun aksine eşitlikçi olan bir yaklaşımın olduğu düşünülmektedir (Gökmen, 2001, s.87).

Biyolojik Kökenli Bağlanma Kuramı:

Eşlerin birbirleriyle olan etkileşimlerinin ve bağımlılık algılarının açıklandığı yaklaşımlardan olan bu kuram, çocukluğun ilk yıllarında özellikle anne figürüne bağlanmanın açıklanması için geliştirilmiştir. Yetişkinlik döneminde evlilik ilişkilerini de kapsayacak biçimde genişletildiği görülmüştür. Bowlby'nin bağlanma kuramı kapsamında, bireylerin doğumundan bebekliğine anne figürüyle kurdukları tüm ilişkilerin niteliği, daha sonra gelen yıllarda farklı kişiler ile kuracakları ilişkilerde bir rehber gibi işleyeceği düşünülmektedir. Bağlanma kuramında, anne-babanın çocuğuyla olan ilişkilerinin neticesinde çocuk, kendini ve başkalarıyla ilgili zihinsel anlamda temsiller oluşturmaktadır. Bu zihinsel temsillerin ileri dönemlerde kurulan yakın ilişkilerde bir model görevi gördüğü düşünülür. Bowlby bu duruma "İçsel Çalışma Modelleri" ismini vermiştir. Yetişkinlikteki yakın ilişkilerin, davranış ve duyguların da bu model kapsamında geliştiğinin altını çizmiştir (Çınar, 2008, s.59).

Sosyal Öğrenme Modeli:

Sosyal Öğrenme Modelinin temelinde Thibault ve Kelley'in geliştirdiği Sosyal Mübadele Kuramı bulunmaktadır. İkili ilişkilerde görülen karşılıklı bağımlılığın açıklanması için geliştirilen kuramda ilişkilerden alınan doyumla ilişkiye olan bağımlılığın, iki farklı kavram olduğu ileri sürülmüştür. Bireyin kendisine daha fazla doyum sağlamayan ilişkisini bağımlılığının yüksek olması sebebiyle sürdürebilmektedir. Sosyal mübadele yaklaşımında bu karşılaştırma düzeylerinin seçenekleri için karşılaştırma düzeyi şeklinde isimlendirilmektedir.

Karşılaştırma düzeyi, kişisel yaşantı ve gözlemlerle ilişkili olarak bir ilişkinin türü için doyum/doyumsuzluk boyutunda nötr noktayı temsil eder. Herhangi bir ilişkinin sonuçları bu nötr noktanın üstünde ise ilişkinin doyum verici olduğu, altındaysa doyum sağlayamayan bir ilişki olduğu söylenebilir. Seçenekler için karşılaştırma düzeyiyse bireylerin mevcut olan ilişkilerinin olası farklı bireyler ile yaşaması durumlarında elde edecekleri doyuma dair tahminlerinin orta noktasında bulunmaktadır. Eğer karşılaştırma düzeyine göre yeni gelen seçenekler için doyum var olan ilişkisine göre düşükse eski ilişkiyi sürdürmeye devam eder. Kişilerin ilişkileri ile ilişkiye dair beklentileri uyumlu ise evlilik doyumlarının varlığından söz edebiliriz. Böyle bir durumda da kurama göre insanların, ilişkinin devam edip etmeyeceğiyle ilgili karar verirken seçeneklerin karşılaştırma düzeylerini ölçüt şeklinde kullanıldığı görülmektedir (Doğan, 2010, s.74).

Romantik Aşk Kuramı:

Aşk tüm toplumlarda, hemen hemen her kültürde ve bütün zamanlarda var olan bir duygu olmuştur. Neredeyse her insanın hayatının bir döneminde en az bir defa yaşadığı ve/veya yaşamayı istediği bir duygusal durumu ifade etmektedir. Son otuz yılda psikolojinin çalışma alanının içerisinde yerini alan aşk kavramının, daha uzun bir sürelerden bu yana öncelikle edebiyat ve güzel sanatlar ardından da sanatın bütün dallarında en çok işlenen temalar arasında bulunmuştur.

Walster geliştirdiği Romantik Aşk Kuramında da, âşık olmak, duygularının adlandırılması ve sosyal öğrenmeyle açıklanabilir. Toplum içerisinde yaşanan süre boyunca insanların, çeşitli kaynaklardan dergi, gazete ve kültürel varlıklar gibi, âşık olmanın nasıl bir duygu olduğu, âşık olanların nasıl davrandığı ortaya çıkararak ve

kimlere karşı bu duygunun beslenebileceğini öğrenmektedirler. Bu öğrenmeler, çevrede aşık olunacak bir modele uygun olan bir kişi var ise, duygularının sebebini o kişide arayacaklar ve o kişiye aşık olduğunu düşünmesi de muhtemel olacaktır.

Schacter'ın geliştirdiği Faktör Kuramı'nda, insanların duygularını yorumlar, sosyal ve fiziksel çevre şartlarından faydalanılmaktadır. Heyecanın hem bedenen hem de düşünce olarak oluştuğu gözlemlenmiştir. Genel olarak fizyolojik uyarılmalarda, bir duygunun adlandırılmasıyla sonuçlanmaktadır. Bu düşünceden hareket eden Walster (1978) da, bireylerin kendinde oluşan fizyolojik uyarılma tepkilerinin, bir fiziksel etkinlik, ilaç kullanmak ya da kalp krizi gibi bazı durumlarla açıklayamadığı zaman, eğer yakınlarında, âşık olunacak bir model tanımına uygun olan kimseler var ise, duygularının sebebini o kimsede arayarak ona âşık olduğunu düşünecektir. Berscheid ve Walster (1978) aktardığı tutkulu aşkın bir insanı içine çekmek şeklinde ifade edilmektedir; dostça sevgiyse, birlikte yaşayan iki insanın birbirlerine karşı hissettikleri şefkat duygusudur. Fiziksel çekiciliği temel alan romantik aşkı, genel olarak hızlı başlar ve tamamen şiddetli duygular içerir. Bunun yanında yoğunluğu hızlı tüketilmektedir.

Yükleme Kuramı:

Fincham ve diğerinin geliştirdiği yükleme kuramının temelinde, insanların neden diye başlayan soruların nasıl cevapladıkları ile ilgili bir kuramı kapsamaktadır. Evlilik ilişkisi içinde sorumluluk ve nedensel ilişkilerin üzerinde durulmaktadır. Güdü, niyet ve suçluluğu kapsayan sorumluluk yüklemelerinin uyumsuz ve uyumlu olan eşlerin birbirlerinden ayırt edildiği ileri sürülür. Nedensel yüklemelerin bir olayı oluşturan faktörler ile ilgili olduğunu söylemek mümkündür. Başka bir ifadeyle, yaşanan bir olayın oluşumuyla ilişkilerinin açıklanmasıdır. Nedensel yüklemelerde istikrar, odak, genellik ve kontrol boyutları söz konusudur. Evlilikte görülen nedensel yüklemelerin, bu boyutlarla anlaşıldığı görülmüştür. Sorumluluk yüklemeleriye, bireylerin bir olaya karşın hesap verebilirliğiyle ilgili bir kavramın tanımlamasında kullanılır. Nedensellik yüklemelerinin olgu/olaylara nelerin neden olduğuyla ilgilidir. Sorumluluk yüklemeleri de olaylardan kimin/kimlerin sorumlu olduğuyla ilgilidir. Sorumluluk yüklemelerinde niyet boyutu önemlidir. Kimi sosyal psikologlar sorumluluk ve nedensel yüklemelerinin yanında, suçluluk yüklemelerinin ayrı bir boyut olduğunu savunmuşlardır. Suçluluk

yüklemelerinde, sorumluluk yüklemelerinden daha farklı anlamda kusur hususunda hatayla ilgili değerlendirci yargılar söz konusudur. Öyle ki yüklemeyi yapan kişinin bir olaya karşı bir bireyi sorumlu görür ancak onu suçlamayabilir. Suçlama nedensel ve sorumluluk yüklemeleri arasında bir sıralama vardır. Suçlama sorumluluk yüklemesini, sorumluluk yüklemesi de nedensel yüklemeyi gerektirir.

2.2.4. Evlilik İle İlgili Araştırmalar

Evlilik kavramı geçmişten günümüze birçok araştırma konusu olmuş ve literatüre çok sayıda başlık türetmiştir. Evlilik kavramının bunca araştırmaya konu olması, kendi alt başlıklarını çeşitlendirmeyi de beraberinde getirmiştir. Evlilik ve ilişki bağlamında bakıldığında en dikkat çeken alt başlık, evlilik doyumdur. Evlilik doyumu, evlilik ilişkisinin, kişinin ihtiyaç ve beklentisini ne düzeyde karşıladığını göstermesi olarak tanımlanmıştır. Bu ihtiyaç ve beklentiler, bireyin sevmeye, sevilme, aidiyet, önemli ve değerli bulunma, cinsellik ve sadakat gibi başlıklar olduğu vurgulanmıştır. Böyle bakıldığında ilişki doyumu ve evlilik doyumu kavramlarının benzer tanımlara denk düştüğü görülmektedir.

Evlilik doyumu, çeşitli ve farklı tanımlara sahip olmakla birlikte en dikkat çeken tarafı, kişinin iyi oluşundan etkilendiği ya da kişinin iyi oluşuna etki ettiğine yönelik bir bağlantının varlığıdır. Örneğin, 1992’de yapılmış bir araştırma, stres verici yaşamsal olayların ve iş stresi gibi dış faktörlerin evlilik doyumu ile ilişkisini saptamak üzere, kadınların iş stres düzeyleri ve genel stres düzeylerinin evlilik uyumunu olumsuz etkilediği, dolaylı olarak da erkeklerin evlilik uyumlarının etkilendiği tespit edilmiştir. Kişinin iyi oluşunun, beceri potansiyeli ile yakından ilişkili olduğu bilinmektedir. Dolayısıyla kişinin beceriye dayalı etkinliğinin kişilerarası ilişki doyumuna veya evlilik doyumuna dolaylı katkı sağlayabileceği varsayılmaktadır. Buna yönelik yapılan bir araştırmada, insan ilişki beceri programına katılan evli çiftlerin, programa katılmayan evlilere göre evlilik düzeylerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir (Sardoğan ve Karahan, 2005, s.63).

90 çift üzerinde uzunca bir süre yapılan araştırma sonucuna göre, stresle başa çıkma ile evlilik doyumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Araştırmadan elde edilen veriler, kadınlar için çift olarak stresle başa çıkmanın, erkekler için stresle tek başına başa çıkmanın daha yüksek evlilik doyumu sağladığını işaret etmiştir. Laughlin,

Cormier ve Cormier'in 1988'de yaptığı çalışma annelerin stresle baş etme becerilerinin fazla oluşunun evlilik doyumunu arttırdığını ortaya koymuştur. En az bir tane 12 yaş altı çocuk sahibi olan annelerin, stresle baş etme yollarının ve kullanma sıklığı fazlaştıkça, annelerin stres düzeylerinin arttığı ve evlilik doyumunun azaldığı gözlemlenmiştir. Ev idaresi, çocuk bakımı görevleri ve ilişki doyumu arasındaki ilişkiyi incelemek açısından, her iki bireyin de çalıştığı evli 45 çift üzerinde yapılan çalışmada katılımcılara "Kansas Evlilik Doyumu Ölçeği" ve Meier' in geliştirdiği "Ev Görevleri ve Yönetimi Listesi" uygulanmıştır. Araştırmaya göre annelerin evlilik doyumu, partnerlerinin görev algılarıyla ilişkili bulunmuş; eşleri görev paylaşımında bulunduğunda doyum artmakta, babalarda ise çocuk bakımı ile ilgili görev aldıklarında doyumun arttığı saptanmıştır

Kurdek (2005), yeni evli çiftlere 2-4 yıl içindeki depresif belirtilerine evlilik niteliği bakımından boylamsal inceleme yapmıştır. Depresif belirtiler ile evlilik uyumuna boylamsal bakıldığında anlamsız bir ilişki olduğu sonucu çıksa da, evlilik yaş aldıkça hem kadın hem erkekte aynı oranlarda evlilik niteliğinin düştüğü elde edilmiştir. 2014' de yapılan bir araştırma, evli ve çalışan bireylerin tükenmişlik durumları ile evlilik doyumu arasındaki ilişkiyi incelemiştir. 118 kadın, 82 erkekten oluşan katılımcıların verileri, evli ve çalışan bireylerin tükenmişliğin duygusal alt boyutu ile evlilik doyumunun ters ilişki, kişisel başarı düzeyleri ile pozitif yönde ilişkisi olduğunu ortaya koymuştur (Duran Bozkurt, 2014, s.12).

2.3. Psikolojik İyi Oluş

2.3.1. Psikolojik İyi Oluş Kavramı

İyi oluş, psikolojik deneyimleri ve işlevselliğini en faydalı şekliyle tanımlayan bir kavramdır. İyi oluş kavramı, 2000 yılının son çeyreğinde psikoloji literatüründe sıklıkla araştırılmaya başlanmıştır. İyi oluş, iyi duyguların olması, olumsuz duyguların ise olmaması olarak belirtilmiştir. Pozitif psikoloji anlayışı da iyi oluşla ilgili olarak bu ifadeyi kabul etmektedir. Psikolojik iyi oluş, amaçların anlam ifade etmesi, bireysel gelişimin olması ve başkalarıyla sağlıklı ilişkiler kurulabilmesi olarak ifade edilmiştir. Psikolojik iyi oluş, hedonist ve eudaimonik gelenekle ifade edilmektedir. Hedonizm yani hazcılık, bireylerin acıdan uzaklaşıp, mutluluk aradıkları yaklaşımı ifade etmektedir. Bu yaklaşım, mutluluğun uzun ve kalıcı olması gerektiğini savunur. Aile ve arkadaşlık ilişkileri, uzun süren ve keyif verebilecek olan ilişkilerdir. Psikolojik iyi

oluşun, zihinsel, ruhsal, kişisel, davranışsal ve sosyal etkileşimle birlikte ele alınıp tanımının yapılması gerektiği ifade edilmiştir.

Ryff ve arkadaşları psikolojik iyi oluşun temel terimlerini belirlerken, ruh sağlığını belirleyen etkenleri göz önünde bulundurmuşlardır. Bireylerin gelişimleri aşamasında karşılaşılan güçlükleri konu alan araştırmalar ile kendini gerçekleştirebilme, olgunluk ve işlevsellik kavramları, psikolojik iyi oluşun ortaya çıkmasında belirleyici olmuştur. Özen' göre psikolojik iyi oluş teorisi, insanların olumlu işlevlerini inceleyen kuramların birleşmesiyle oluşmuştur (Özen, 2010, s.53).

Çok küçük bir yapı olan psikolojik iyi oluş kavramı, bireyin kendisinin ve yaşamının nasıl değerlendireceği hakkında bilgi verir. Psikolojik iyi oluş, insanların iyi olmasından öte bir kavramdır. Kişinin kendisini iyi hissedip, yaşama dair iyi izlenimler elde etmesi ve üretmeyi kapsamaktadır. İnsanların psikolojik yapılarını inceleyen araştırmalar, çeşitli psikopatolojileri ve ya olumsuz duyguları merkeze alarak, psikolojik iyi oluşa ulaşmaya çalışmışlardır. İnsanların ruh sağlıklarının olumlu ve ya olumsuzluklarını belirlemeye çalışan araştırmaların, birçoğunun olumlu özellikler üzerinde durduğu bildirilmiştir. Myers ve Diener uyum sağlamak, sahip olunan değerler ve amaçların iyi oluşun öğelerini oluşturduğunu belirtmiştir. Sahip olunan değerler ise kişinin motivasyon aracıdır ve iyi oluşun önemli bir belirleyicisidir.

Tuzgöl Dost mutlulukla alakalı kavramların arasında psikolojik iyi oluşunda bulunduğunu belirtmiştir. Ayrıca öznel iyi oluş ve yaşam doyumu kavramları da mutluluk ile ilgili araştırmalarda yer almıştır. Bu kavramlar, birçok yönden birbirine benzemesine rağmen birbirlerinin yerine kullanılmamaktadır. Bireylerin mutlulukları ve işlevsellikleri ile ilgili olması, bu kavramların birbirlerine hangi alanda benzediğinin açıklayıcısı olmaktadır (Tuzgöl Dost, 2004, s.52).

Öznel iyi oluş, bireyin yaşadığı andaki mutluluk düzeyini ve yaşadığı hayattan ne düzeyde doyum aldığının değerlendirmesini ifade etmektedir. Bu noktada bilişsel ve duygusal değerlendirmeler bulunmaktadır. Yapılan değerlendirmeler, bireyin kendince oluşturduğu kriterlerin sonucunda oluşmaktadır. Öznel iyi oluş kavramının içeriği kişiye hastır ve öznel değerlendirmeleri bünyesinde barındırır. Yaşamın tüm yönlerinin değerlendirilmesi bulunur ve olumlu değerlendirmeleri kapsamaktadır.

İyi yaşam kavramını 4 farklı şekilde ifade edilmiştir. Yapılan tanımlar insanların yaşlanmasıyla ilgili genel bir çıkarımda bulunmaktadır.

- *Algılanan Yaşam Kalitesi:* Bireyin aile, barınma, güvenlik ve arkadaş ilişkileri gibi çeşitli alanlara dair doyumunu kapsamaktadır.
- *Psikolojik İyi Oluş:* Bireyin mutlu ve iyimser olmasını sağlayan hedeflerine ulaşma düzeyini ifade etmektedir.
- *Davranışsal Yeterlilik:* Bireyin sağlık, bilişsel ve davranış biçimlerini kapsamaktadır.
- *Amaçlanan Çevresel Şartlar:* Bireyin ekonomik durumunu ve yaşadığı çevreyi kapsamaktadır.

Psikolojik iyi oluşun açıklanmasında birçok araştırmacının görüşünden faydalanılmıştır. Bu görüşlerin ortak özelliği ise kişinin geliştirebileceği özelliklerine odaklanması ve ruh sağlığının dikkate alınması olmaktadır. Duygulara özellikleri açısından bakıldığında, kişinin kendisini koruması, karar verme noktasındaki becerileri etkileyişi ve kişinin harekete geçme noktasında fayda sağladığı görülmektedir. Duyguların bu özellikleri dikkate alındığında, iyi oluşu önemli ölçüde etkileyebileceği belirtilmiştir (Çeçen, 2002, s.47).

Duygular sağladığı faydalarla birlikte kişinin uyum içerisinde yaşamasına olanak sağlamaktadır. Psikolojik iyi oluş düzeylerinin artırılması, duyguların yaşam amacı için kullanılmasına ve duygusal farkındalıklara bağlıdır. Duygusal farkındalık, kişinin duyguları hakkında bilgi sahibi olmasının yanı sıra kendi iç dünyasını fark etmesini ve kendisini tanımasını kapsamaktadır. Psikoloji disipliniinde daha çok olumsuz durumların araştırıldığı görülmektedir. Bunun sebebi olarak, kişinin yaşadığı olumsuz duyguların, olumlu olanlara göre daha önce algılanması olarak gösterilmiştir. Bu şekilde bir yol izlendiğinde, olumlu duyguların göz ardı edilmesi gündeme gelebilmektedir. Olumsuz duygulara müdahale edilip, bireyin sağlığına kavuşması sağlamak öncelikli olduğundan olumsuz durumlara öncelik verilmektedir. Kendisini mutlu hisseden bir kişi danışmana gitmeye ihtiyaç duymazken, kendisini kötü hisseden kişi sorun üzerinde düşünüp, sebeplerini araştırmak için danışmana gitme ihtiyacı hissedebilir. Bu düşünceye göre kişilerin olumlu duygularının araştırılmasının yerine olumsuzların araştırılması gerektiği

düşünülebilir. Depresyon, anksiyete ve stres gibi rahatsızlıkların sebeplerinin tespit edilerek ve sorunların çözülmesiyle kişiye daha çok yarar sağlanacaktır. 1967 ile 1994 arasında yapılan araştırmalarda da birçok araştırmanın depresyon, kaygı ve öfke konulu olduğu görülmektedir. Mutluluk, yaşam doyumu ve sevinç ile ilgili yapılan araştırmalar ise sayıca daha azdır.

Son zamanlarda pozitif psikolojiyle birlikte bireylerin olumlu duygularının ve yaşantılarının da önemli olduğu ifade edilmeye başlanmıştır. Son zamanlarda yapılan çalışmalarda da olumlu özellikler üzerine yapılan çok sayıda araştırma olduğu görülmektedir. Bu artışta ise Pozitif Psikoloji üzerine yazılan makalenin oldukça etkili olduğu düşünülmektedir (Akın, 2009, s.63).

Eryılmaz ise insanların olumlu yönlerinin incelenmesinin yazılan bu makaleden önce de var olduğunu ifade etmiştir. Pozitif psikoloji kuramında iyi oluş, memnunluk, umut ve iyimserlik gibi tecrübeleri kapsamaktadır. Bu açıdan bakıldığında bireylerin çeşitli alanlarda güçlendirilmesi gerekmektedir. Psikolojik iyi oluş ise bu gücü karşılayabilmektedir. Psikolojik iyi oluş için, kişinin yetenek alanlarını geliştirip, var olan kapasitesini artırabilmesi gerekmektedir. Kişinin kendisini geliştirebilmesi ise ilişki kurma, bağımsızlık ve yetkinlik durumlarının artırılması gerekmektedir (Eryılmaz, 2013, s.96).

2.3.2. Psikolojik İyi Oluş Kuramları

2.3.2.1. Psikoanalitik Kuram ve İyi Oluş

Freud gelişim basamaklarının sorunsuz bir şekilde yaşanmasının, ruhsal yapının sağlığıyla ilgili olduğunu belirtmiştir. Sağlıklı yapının temelini ise psikolojik iyi oluşla açıklanmaktadır. Jung, kişinin bireyselleşebilme aşamasını bütün insan olabilmekle açıklamıştır. Psikolojik sağlık ise kişinin yaşadığı dönemin ödevlerini yerine getirebilmekle gerçekleşmektedir. Bu sayede bireyselleşebilme süreci hızlanarak, bütün olunabilecektir. Jung, kişinin kendisini gerçekleştirebilmesini, hayal edilen düşüncelerle ve ne olduğuyula belirlendiğini ifade etmiştir. Freud, davranışların geçmişte yaşanan olaylara göre şekillendiğini, geleceğe yönelik hedeflerin belirleyici olmadığını belirtmiştir. Bireyler, yaşam ile ölüm içgüdüleri arasındaki çatışma içerisinde, belirlenen amaçlar için çabalarlar. Yaşamsal içgüdüleri, bireyin kendisini korumasını ve nesli

devamını sağlarken; ölüm içgüdü, saldırganlık ve nefret gibi dışa yönelik yıkıcı güçlerdendir. Freud, yaşamımız boyunca çeşitli zorluklar ve olumsuz durumlarla karşılaşıldığını aktarmıştır. Bu olumsuzluklara rağmen, psikolojik olarak sağlıklı olan bireylerin, sevmeyi ve çalışmayı çok iyi yapabildiği belirtilmiştir.

2.3.2.2. Bireysel Psikoloji ve İyi Oluş

Bireysel psikoloji, mutlu ve başarılı olmak için, sosyal bağların güçlü olması düşüncesini savunmaktadır. Psikolojik iyi oluş düzeyleri yüksek olanların, hem kendisinin hem de çevresindekilerin yararını düşündüğü, başkalarına yönelik sevgi ve yakınlık gösterdiği belirtilmektedir. Adler'e göre, toplumsal duyguların olmaması ya da eksik olmasının anormal davranışlara sebebiyet verdiği ifade edilmiştir. Bulunduğu çevrede kendisine bir yer edinme çalışan bireyler, güvende kalmak ve değerli olduklarını hissetmek için çaba sarf etmektedirler. Psikolojik iyi oluş düzeyi yüksek olanlar, topluma katkıda bulunurken, aynı zamanda yakın ilişkilerinde de gayet başarılıdırlar. Adler, sosyal ilginin uyum sağlama konusunda önemli bir yere sahip olduğunu belirtmiştir. Bireylerin uyum sağlayabilmesi için sosyal ilgi olarak tarif edilen davranışları sergileyebilmesi gerekmektedir. Sosyal ilgi, sağlıklı bireylerde bulunan bir ölçüt, ruh sağlığı düzeyinin belirleyicisi ve olumsuz davranışları düzenleyen bir unsurdur.

2.3.2.3. Psikososyal Gelişim Kuramı ve İyi Oluş

Erikson gelişimi, hayatımız boyunca devam eden bir süreç şeklinde tanımlamıştır. Fakat bu süreç içerisinde birçok kriz vardır ve gelişebilmek için bu krizlerin çözülmesi gerekmektedir. Çözülmesi gereken sorunlar, kriz dönemlerini oluşturur. Kriz dönemlerinin başarıyla atlatılamaması, yaşamın ilerleyen zamanlarında çeşitli sorunlara yol açarak psikolojik iyi oluşu olumsuz yönde etkileyecektir.

2.3.2.4. Hümanistik Yaklaşım ve İyi Oluş

Schultz ve Schultz işlevlerini yerine getiren kişileri, hayatının her döneminde mutlu olmaya çalışan, şahsi düşüncesiyle hayatına yön verebilen, bağımsız bir biçimde kendi kararlarını alabilen kişiler olarak ifade etmişlerdir. Maslow'a göre, kendini gerçekleştirme çabası içerisinde olan kişilerin, psikolojik iyi oluşlarının son derece

sağlıklıdır. Bu sağlıklı bireyler, kendilerine güvenirler, son derece yaratıcıdır, ilişkilerinde başarılıdır ve çeşitli yeterlilik alanları bulunmaktadır. Rogers'e göre psikolojik sağlık düzeyi yerinde olanlar, işlevlerini tam olarak yerine getirebilirler. Bu kişiler, yeni deneyimlere açıktır ve başkalarının düşüncesi yerine, kendilerinin düşüncesiyle hareket etme yeterliliği olan kişilerdir. Ayrıca düşünce sistemleri son derece özgündür ve yaratıcılık özellikleri gelişmiştir.

2.3.3. Psikolojik İyi Oluş 'un Boyutları

2.3.3.1. Kendini Kabul

Kendini kabul, olumlu psikolojik işlevlerin merkezinde bulunmaktadır. Olumlu ve olumsuz yanlarıyla kendisini kabul eden bireylerin, iyi oluş düzeylerinin yüksek olacağı belirtilmiştir. Maslow kendini kabul boyutunun, doğa ve insanları kabul etmekle ve sevmekle olabileceğini söylerken; Erikson, tek başına kendisini kabul etmenin yetersiz olacağını, kabulle birlikte geçmiş deneyimlerinde her yönüyle kabul edilmesi gerektiğini belirtmiştir. Kendini kabul eden bireyler, kendilerine karşı olumlu tutumlara sahip olmanın yanında, iyi ve kötü özelliklerini de kabul edip, geçmiş deneyimlerine dair olumlu duygular hissetmesini kapsamaktadır. Kendisinden memnun olmayan ve geçmiş deneyimlerine dair memnuniyetsizlik yaşayan ve daha farklı birisi olmaya çalışan bireyler, kendilerini kabul etme noktasında yetersizlik gösterirler.

Bireyin kendisini tanıması, oldukça uzun bir süreci kapsamaktadır. Davranışlar, motivasyon düzeyi ve duyguların anlaşılabilmesi bu sürecin bileşenlerini oluşturmaktadır. Kuramlarda genellikle olumlu benlik saygısı üzerinde durmaktadır. Benlik saygısını, kuramcılar farklı açılardan ele almışlardır. Benlik saygısı, Rogers'a göre işlevsellik düzeyinin belirleyicisi, Allport'a göre olgunlaşmanın temel özelliği, Maslow'a göre kendini gerçekleştirebilmenin bir özelliği iken, Jahoda'ya göre ruhsal sağlığın bir özelliğidir.

2.3.3.2. Başkalarıyla Olumlu İlişkiler

Başkalarıyla olumlu ilişki kurabilmek olgunluğun bir göstergesidir. Kendini gerçekleştiren bireylerin de iletişim kurma becerileri gelişmiştir. Çeşitli gelişimsel kuramlarda yetişkinlerin, başkalarıyla olan olumlu ilişkilerinden bahsedilmiştir.

Psikolojik iyi oluş için, iyi ilişkiler kurmak son derece önemlidir. Ryff ve arkadaşları başkalarıyla kurulan olumlu ilişkilerin olumlu ruh haline olanak sağladığını belirtmiştir. Ayrıca başkalarıyla olumlu ilişkiler kurulduğunda stresin azalmasına sebep olan oksitosinin salgılanıp, hem beden sağlığının hem de ruhsal sağlığın korunduğu ifade edilmiştir. Başkalarıyla kurulan olumlu ilişkilerin, kalp rahatsızlığı ve ölüme sebebiyet verebilecek birçok hastalıktan korumaya yardımcı olduğu savunulmuştur.

2.3.3.3. Özerklik

Özerklik, çeşitli tarihsel sebeplere bağlı olarak ortaya çıkmış bir olgudur. Toplumların kültürel yapılarına göre çeşitli farklılıkları söz konusudur. Amerika'da özerklik oldukça önemli bir değerken; Çin'de ise saygı daha önemli bir değerdir. Özerklik olgusu, kültürel değerlere göre farklılık gösterebileceği için, her bölgeyi kendi içerisinde değerlendirmek gerekir. Kendini gerçekleştiren kişiler, özerk bir şekilde hareket ederler ve toplumsal baskılar karşısında direnç gösterirler. Özerkliği konu alan çalışmalarda bağımsızlık, karar verme becerileri ve davranışları düzenleyebilme gibi konularında üzerinde önemle durulmaktadır. İşlevsel kişiler, içsel değerlendirmelere önem verir, başkalarının yorumlarından ziyade kendi değerlendirmesine ve belirlediği kriterlere göre kendisini geliştirirler. Bazı kuramcılar, kişinin içe dönüşünü, özgürlüğe giden yol olarak tanımlamışlardır.

2.3.3.4. Çevresel Kontrol

Bireylerin, içinde bulunduğu çevrenin kontrolü sağlaması olumlu ruh sağlığının bir özelliğidir. Sosyal ortamlardaki aktivitelere aktif katılımın sağlanması, olgun bireyin ihtiyaçları arasında görülmektedir. Yaşam boyu gelişim, çevrenin kontrol edilmesi ve çevreyi yönlendirebilme şeklinde belirtilmiştir. Kısaca kişinin içinde bulunduğu fiziki ve ruhsal yapının şekillendirilebilmesi vurgulanmaktadır (Albayrak, 2013, s.41).

2.3.3.5. Yaşam Amacı

Psikolojik iyi oluş düzeyleri yüksek olanlar, yaşam amaçlarına ve hedeflerine ulaşma duygusuna sahiptir. Yaşam amacı, olgunluğun bir göstergesidir. Yaşam amacı, geçmiş ve gelecek yaşantılarının anlamını düşünüp, belirlenen hedefler doğrultusunda ilerlemektir. Bireylerin hedeflerinin ve amaçlarının olmaması, geçmiş yaşantıların bir

öneminin olmadığı düşünülmesi ve inanç eksikliğinin olması, yaşam amaçlarının belirlenememesine sebep olmaktadır.

2.3.3.6. Bireysel Gelişim

Kişinin kendini kabul etmesi, ruh sağlığının temel özelliğidir. Bu kabul, kendini gerçekleştirebilme yolunda bireye fayda sağlayacak ve potansiyellerinin gelişmesine zemin hazırlayacaktır. Yaşanılan güzel yaşamın devamında ise mutluluk gelmektedir.

2.3.4. Psikolojik İyi Oluş İle İlgili Araştırmalar

18-65 yaş arasındaki bireylerin örneklemini oluşturduğu araştırmada, kadınların erkeklere göre bireysel gelişim düzeylerinin daha yüksek olduğu bildirilmiştir. Yaşam amacı ile gelişimin yaş ilerledikçe azaldığı belirlenmiştir. Ryff ve Keyes tarafından geliştirilen psikolojik iyi oluş ölçeğinin, mutluluk, yaşam doyumu ve depresyon ile ilişkisini incelemişlerdir. Psikolojik iyi oluş düzeyi ile depresyon arasında negatif yönde ilişki belirlenirken; mutluluk ve yaşam doyumu arasında pozitif yönde ilişki belirlenmiştir.

Psikolojik iyi oluşla ilgili yapılan bir araştırmaya 110 kişi katılmıştır. Dışa dönük öğrencilerin, psikolojik iyi oluşlarının yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu araştırmadan sonra yaptıkları başka bir araştırma da ise yine aynı örneklem çalışmaya katılmış kadınların, psikolojik iyi oluş düzeylerinin erkeklerden yüksek olduğu tespit edilmiştir. Timur araştırmasında evli bireylerin psikolojik iyi oluş düzeylerin evli olmayanlara göre daha yüksek olduğunu bildirmiştir. Yaş ve cinsiyet değişkenine göre psikolojik iyi oluşun farklılaşmadığı belirlenmiştir (Timur, 2008, s.66).

Yeşiltepe (2011) araştırmasında öğretmenlerin, evlilik uyumlarıyla psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırmaya 343 öğretmen katılmıştır. Araştırma sonucunda psikolojik iyi oluşun alt boyutlarından olan otonom, kendisini kabul etmek ve bireysel gelişimin, evlilik uyumunu anlamlı biçimde etkilediği belirlenmiştir (Yeşiltepe, 2011, s.63).

Danişment (2012) yaptığı araştırmada, okulda çalışan idarecilerin psikolojik iyi oluş düzeylerini çeşitli değişkenlerle ele alıp incelemiştir. Araştırmaya toplamda 238 birey katılmıştır. Bireylerin mesleki deneyime göre 1 yıldan daha az tecrübeye sahip

olanların, daha tecrübeli olanlara göre psikolojik iyi oluş düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir (Danişment, 2012, s. 45).

Yapılan araştırmada Türklerin, İngilizlere göre psikolojik iyi oluş düzeylerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Türk ve İngilizlerin toplumsal yapısının bu farklılığa yol açtığı ifade edilmiştir. Kadınların erkeklere göre daha yüksek psikolojik iyi oluş düzeyine sahip olduğu belirlenmiştir. Kadınların, gelişen ve değişen hayatla birlikte, bir çok alanda söz sahibi olmaya başlamasının bu durumu oluşturduğu ifade edilmiştir. Çeşitli alanlarda söz sahibi olmaya başlayan kadınların, kendilerine daha çok güvendiği, özerk olmaya başladığı ve kendi güçlerinin farkına varmaya başladığı belirtilmiştir (Kuyumcu, 2012, s.74).

Doğan ve arkadaşları (2014) yaptığı araştırmada, akademisyenlerin iyi oluş düzeylerini incelemişlerdir. İşe bağlılığın alt boyutlarından işe istek duyma değişkeninin iyi oluşu pozitif yönde; işe yoğunlaşmayı ise negatif yönde yordadığı belirlenmiştir (Demirtaş vd. 2014, s.52).

Demirtaş (2016) tarafından yapılan araştırmada cinsiyete göre psikolojik iyi oluşun farklılaşmadığı bildirilmiştir. Bunun sebebi olarak kadın ve erkeklerin yaşamlarına bir anlam yükleyerek belirli amaçlar için çabaladıkları, sosyal ortamlarda kendilerinin farkında olarak aktivitelere katıldıkları gösterilmektedir. Çalışma yılına göre, psikolojik iyi oluş düzeylerinin farklılaştığı belirlenmiştir. Çalışma yılı arttıkça psikolojik iyi oluş düzeyinin de arttığı bildirilmiştir. Bu durum çalışma yılına bağlı olarak kişilerin kendilerini çalıştıkları alanda yeterli görmesine ve yapabileceklerinin farkında olmasına bağlanmıştır. Medeni durum değişkenine göre psikolojik iyi oluşun farklılık oluşturmadığı belirlenmiştir. Bu durum kişinin sahip olduğu kimliğiyle barışık olduğu ve mutlu bir yaşam sürdüğünün göstergesidir (Demirtaş, 2016, s.85).

Çelebi (2016) tarafından yapılan araştırmada çalışma yerine göre psikologların psikolojik iyi oluş düzeyleri incelenmiştir. Yapılan araştırmanın örneklemini 150 psikolog oluştururken, Psikolojik İyi Oluş Ölçeği uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, 30-40 yaş arasındaki bireylerin, diğer yaş grubundakilere göre psikolojik iyi oluş düzeylerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. 6-10 yıl arası mesleki deneyime sahip olanların ise psikolojik iyi oluş düzeyleri yüksek olarak belirlenmiştir (Çelebi, 2016, s.90).

3. YÖNTEM

3.1. Araştırma Yeri, Zamanı ve Örneklem Seçimi

Araştırma, 17.07.2017-23.08.2017 tarihleri arasında Yozgat ilinde ikamet eden rastgele örneklem yöntemi ile belirlenen 20-65 yaş arası 150 kadın 150 erkek olmak üzere gönüllü toplam 300 evli bireyden oluşmaktadır. Örneklemde yer alan kişilerin tümü çalışmanın konusu itibariyle evli bireylerden oluşmuştur.

Katılımcılar yaşlarına göre %31,0 (93 Kişi) 30 – 35 Yaş, %21,3 (64 Kişi) 24 – 29 Yaş, %17,0 (51 Kişi) 36 – 41 Yaş, %11,3 (34 Kişi) 48 Yaş ve üzeri, %11,0 (33 Kişi) 42 – 47 Yaş, %8,3 (25 Kişi) 18 – 23 Yaş şeklinde dağılmıştır.

Katılımcılar eğitim durumlarına göre %40,0 (120 Kişi) Üniversite, %36,3 (109 Kişi) Lise, %9,0 (27 Kişi) Lisansüstü, %7,7 (23 Kişi) İlkokul, %7,0 (21 Kişi) Ortaokul şeklinde dağılmışlardır.

Dahil edilme kriterleri:

1. 18-65 yaş arasında olmak,
2. Evli olmak,
3. Gönüllü olmaktır.

Dışlama kriterleri:

1. 18 yaşından küçük 65 yaşından büyük olanlar,
2. Boşanmış veya dul olanlar,
3. Çalışmaya katılmaya gönüllü olmayanlar,
4. Güvenilir anamnez vermeyenler çalışmaya dahil edilmemiştir.

3.2. Araştırmanın Planı

Araştırmaya katılan bireylerin demografik bilgileri, aldatma eğilim ölçeği, psikolojik iyi oluş ölçeği, duyguları ifade etme ölçeği ve evlilik yaşam ölçeği anket formuna kaydedilmiştir. Araştırmaya dahil edilen tüm bireylere “Bilgilendirilmiş Onam Formu” okutulup imzalatılmış, araştırmacı ve görüşme tanığı tarafından da imzalanmış ve bir nüshası kendilerine verilmiştir.

3.3. Verilerin Toplanması ve Değerlendirilmesi

3.3.1. Anket Formu

Evli bireylere uygulanan anket formu 5 bölümden oluşmaktadır.

1.Demografik Bilgi Formu(Ek.1).

Yaş, cinsiyet, eğitim durumu, meslek, yaşadığı yer, evlilik süresi, evlilik sayısı ,aldatma durumu gibi genel sorular sorulmaktadır. Sorular araştırmacı tarafından hazırlanmış olup, yarı yapılandırılmış, açık uçlu ve kapalı uçlu olmak üzere değişiklik göstermektedir. . Toplam 14 sorudan oluşmaktadır

2.Aldatma Eğilimi Ölçeği(Ek.2)

Ölçek toplamda 30 sorudan oluşmaktadır.

3.Evli Bireylerde Psikolojik İyi Oluş Ölçeği(Ek.3)

Ölçek toplamda 36 maddeden oluşmaktadır.

4. Duyguları İfade Etme Ölçeği(Ek.4)

Ölçek toplamda 15 maddeden oluşmaktadır.

5. Evlilik Yaşam Ölçeği(Ek.5)

Ölçek toplamda 10 maddeden oluşmaktadır.

3.3.2. Aldatma Eğilim Ölçeği

Aldatma çift ilişkisi dışında bireylerin başkalarıyla gizli cinsel, romantik ve duygusal birlikteliği olarak tanımlanır (Hall ve Fincham, 2006). Evli bireylerin aldatma eğilimlerini ölçmek için Aldatma Eğilim Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek Polat (2006) tarafından oluşturulmuş olup, 30 maddeden oluşan 5’li likert tipi ölçektir. Ölçeğin 18’i

aldatma eğilimini ölçen davranışları (pozitif maddeler), 12'si ise aldatma olmayan davranışları (negatif davranışlar) ölçen maddelerden oluşmaktadır (Polat, 2016, s.124).

Ölçeği uygulayan bireylerden 'Tamamen Katılıyorum', 'Katılıyorum', 'Kararsızım', 'Katılmıyorum' ve 'Kesinlikle Katılmıyorum' seçeneklerinden birisini seçmesi istenmektedir. Bireyler pozitif maddelerde 'Tamamen Katılıyorum' için 5 puan, 'Katılıyorum' için 4 puan, 'Kararsızım' için 3 puan, 'Katılmıyorum' için 2 puan, 'Kesinlikle Katılmıyorum' için 1 puan almaktadır. 4, 9, 10, 11, 14, 16, 17, 18, 20, 23, 27 ve 28 numaralı maddeler negatif maddeler olup, pozitif maddelere göre ters puanlandırılmaktadır. Birey ölçekten ne kadar yüksek puan alırsa aldatma eğilimi o kadar yüksektir (Polat, 2016, s.124).

Ölçeğin Cronbach α katsayısı 0.95 ve testin tekrarı güvenirlik katsayısı 0.84 (2 hafta aralıkla test tekrarı uygulanmış) olarak bulunmuştur. Bu durum ölçeğin, zamana göre kararlı olduğunu ifade etmektedir (Hall ve Fincham, 2006).

3.3.3. Evli Bireylerde Psikolojik İyi Oluş Ölçeği

Psikolojik iyi oluş genellikle bireylerdeki ve sosyal yaşamdaki optimal etkili fonksiyon (eudaimonik yaklaşım) ve mutluluk (hedonik yaklaşım) gibi pozitif duygusal durumların bazı kombinasyonları olarak kavramsallaştırılmaktadır. Psikolojik iyi oluş geri kazanım ile ilişkili olup kişinin potansiyelini fark ederek yaşamdaki anlam ve amacı deneyimlemeyi ifade etmektedir (Browne vd., 2017).

Psikolojik İyi Oluş Ölçeği, Eggleston ve arkadaşları tarafından (2001) Endonezya'daki kadınların psikolojik iyi oluş durumlarını ölçmek için geliştirilmiştir (Telef, 2013). Bireyler ölçekte yer alan maddeler için 'kesinlikle katılmıyorum' için 5 puan, 'katılmıyorum' için 4 puan, 'kararsızım' için 3 puan, 'katılıyorum' için 2 puan ve 'kesinlikle katılıyorum' için 1 puan almaktadır. Ölçek 5'li likert tipidir. Ölçekteki 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,29,30,31,32,33 ve 34. maddeler olumsuz anlam içerdiğinden ters puanlandırma yapılmaktadır (Browne vd., 2017).

Ölçeğin Türkçe'ye göre geçerlilik ve güvenirlik çalışması Özmete (2016) tarafından yapılmıştır. Psikolojik İyi Oluş Ölçeği'nin geçerliliğini kontrol etmek amacıyla Açımlayıcı Faktör Analizi ve Doğrulayıcı Faktör Analiz teknikleri kullanılmıştır. Ölçeğe ilişkin toplam varyans değeri ise %40.46 olarak bulunmuştur. Ölçeğin

güvenirliği için ise iç tutarlılık katsayısı olan Cronbach Alfa birinci faktör için 0.86, ikinci faktör için 0.88 ve üçüncü faktör için 0.86 bulunmuştur (Browne vd., 2017).

3.3.4. Duyguları İfade Etme Ölçeği

Duyguları ifade etme, kelime veya cümle içerisinde duygu veya ruh halinin tanımlanmasıdır. Önemli olan kişilerin duygularını fark edip kalıcı bir biçimde duygularını ifade edebilmesidir (Lane vd., 1990).

Duyguları ifade etme ölçeği King ve Emmons (1990) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçe'ye göre geçerlilik ve güvenirlik çalışması Kuzucu (2006) tarafından yapılmıştır (Kuzucu, 2006). Ölçek 15 maddeden oluşmaktadır. Ölçek 'Olumlu Duygu İfadesi', 'Yakınlık İfadesi' ve 'Olumsuz Duygu İfadesi' ni içeren üç alt kategoriden meydana gelmektedir. Ölçekteki 6. ve 14. maddeler negatif maddeler olup, ters puanlandırılmaktadır. 7'li likert tipi ölçek olup, 'kesinlikle katılmıyorum (1), 'kesinlikle katılıyorum (7) ifadelerine göre bireylerin işaretleme yapması gerekmektedir. Her maddeden elde edilen puanlar toplanarak toplam puan elde edilmiş olup, yüksek puan alan bireylerin duygularını ifade etme eğilimlerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmaktadır (Kuzucu, 2011).

Duyguları İfade Etme Ölçeği'nin Cronbach Alfa iç tutarlılığı 0.78'dir. 'Olumlu Duygu İfadesi'nin iç tutarlılığı 0.74, 'Olumsuz Duygu İfadesi'nin iç tutarlılığı 0.67 ve 'Yakınlık İfadesi'nin ise iç tutarlılığı 0.63'tür. Tüm faktörler pozitif yönde ilişki göstermektedir (Kuzucu, 2011).

3.3.5. Evlilik Yaşam Ölçeği

Yakın ilişkiler sosyal yeterliliği artırıp, zihinsel ve fiziksel iyi hale katkı sağlamasından dolayı bireylerin gelişimi için önemli bir bileşen olmaktadır. İlişkinin kalitesi, sağlık ve yaşam memnuniyetinin güçlü bir belirleyicisidir (Chiara, 2014). Kişilerin iyi oluş halleri, olumlu duygu, olumsuz duygu ve yaşam doyumu gibi çeşitli bileşenlerden etkilenmektedir. Yaşam doyumu kişilerin iyi oluş durumlarının genel olarak değerlendirilmesini sağlamaktadır (Yıldız ve Baytemir, 2016).

Kişilerin evlilik yaşantıları yaşam doyumlarını etkilemektedir (Yıldız ve Baytemir, 2016). Evlilik yaşam ölçeği evli bireylerin evlilikten aldıkları doyumu belirlemek için Tezer tarafından (1986) geliştirilmiştir (Tezer, 1986) Ölçek 10 maddeden oluşmaktadır (Yıldız ve Baytemir, 2016). Ölçek "Kesinlikle Katılmıyorum", "Katılmıyorum",

‘‘Kararsızım’’, ‘‘Katılıyorum’’, ‘‘Kesinlikle Katılıyorum’’ maddelerinden oluşan 5’li likert tipidir. Puanlandırma doyumsuzluktan doyuma doğru 1 den 5 puana doğru verilmektedir. Ölçekten en az 10 en fazla 50 puan alınmaktadır. Ölçeğin güvenirlik katsayısı 0.85, ölçeğin iç tutarlılık katsayısı ilk uygulamada 0.91, ikinci uygulamada ise 0.89 bulunmuş olup, bu durum ölçeğin yüksek bir güvenirliğe sahip olduğunu göstermektedir (Tezer, 1986).

Ölçekten yüksek puan alan bireylerin evlilik doyumları yüksekken, düşük puan alanların evlilik doyumları daha düşük bulunmuştur (Yıldız ve Baytemir, 2016).

3.3.6. Verilerin İstatistiksel Olarak Değerlendirilmesi

Araştırma verilerinin analizi için SPSS (Statistical Package for Social Sciences) 21.0 programı kullanılmıştır. Verileri değerlendirirken nitel değişkenler için sayı ve yüzde, nicel değişkenler için ortalama ve standart sapma kullanılmıştır. Veri toplama işlemi bittikten sonra anket formlarının hepsine cevap verip verilmediği kontrol edilmiştir. Değerlendirilmeye alınan anketlere birden başlayarak numara verilmiştir. Verilen cevaplar kodlanmıştır

Araştırma verilerinin analizi için SPSS (Statistical Package for Social Sciences) 21.0 programı kullanılmıştır Verilerin normal dağılım gösterip göstermediği Kolmogorow-Smirnov testinden yararlanılmıştır. Normal dağılım gösteren niceliksel verilerin karşılaştırılması yapıldığında, iki grup karşılaştırmasında Bağımsız Örneklem T Testi, ikiden fazla grup karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) kullanılmıştır.

İki veya ikiden fazla değişken arasında ilişki olup olmadığı, ilişki varsa yönünü ve gücünü belirlemek için korelasyon analizi ve değişkenlerden birisi belirli bir birim değiştiğinde diğer değişkenin nasıl değişim gösterdiğini belirlemek için regresyon analiz tekniği uygulanmıştır.

Elde edilen veriler %95 güven aralığında %5 anlamlılık düzeyine göre analiz değerlendirmesi yapılmıştır.

4. BULGULAR

4.1. Demografik Özelliklere İlişkin Bulgular

Tablo 1. Katılımcıların Yaşlarına Göre Dağılımı

		Frekans	Yüzde	Değişken Yüzde	Kümülatif Yüzde
Yaş	18_23	25	8,3	8,3	8,3
	24-29	64	21,3	21,3	29,7
	30-35	93	31,0	31,0	60,7
	36-41	51	17,0	17,0	77,7
	42-47	33	11,0	11,0	88,7
	48 ve üzeri	34	11,3	11,3	100,0
	Total	300	100,0	100,0	

Katılımcılar yaşlarına göre %31,0 (93 Kişi) 30 – 35 Yaş, %21,3 (64 Kişi) 24 – 29 Yaş, %17,0 (51 Kişi) 36 – 41 Yaş, %11,3 (34 Kişi) 48 Yaş ve üzeri, %11,0 (33 Kişi) 42 – 47 Yaş, %8,3 (25 Kişi) 18 – 23 yaş şeklinde dağılmıştır.

Tablo 2. Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

		Frekans	Yüzde	Değişken Yüzde	Kümülatif Yüzde
Cinsiyet	Erkek	150	50,0	50,0	50,0
	Kadın	150	50,0	50,0	50,0
	Total	300	100,0	100,0	

Katılımcılar cinsiyetlerine göre %50,0 (150 Kişi) Erkek, %50,0 (150 Kişi) Kadın şeklinde dağılmıştır.

Tablo 3. Katılımcıların Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı

		Frekans	Yüzde	Değişken Yüzde	Kümülatif Yüzde
Eğitim Durumu	İlkokul	23	7,7	7,7	7,7
	Ortaokul	21	7,0	7,0	14,7
	Lise	109	36,3	36,3	51,0
	Üniversite	120	40,0	40,0	91,0
	Lisansüstü	27	9,0	9,0	100,0
	Total	300	100,0	100,0	

Katılımcılar eğitim durumlarına göre %40,0 (120 Kişi) Üniversite, %36,3 (109 Kişi) Lise, %9,0 (27 Kişi) Lisansüstü, %7,7 (23 Kişi) İlkokul, %7,0 (21 Kişi) Ortaokul şeklinde dağılmışlardır.

Tablo 4. Katılımcıların Yaşadıkları Yere Göre Dağılımı

		Frekans	Yüzde	Değişken Yüzde	Kümülatif Yüzde
Yaşanılan Yer	Köy	8	2,7	2,7	2,7
	Kasaba	17	5,7	5,7	8,3
	Kent	257	85,7	85,7	94,0
	Metropol	12	4,0	4,0	98,0
	Mezra	6	2,0	2,0	100,0
	Total	300	100,0	100,0	

Katılımcılar yaşadıkları yere göre %85,7 (257 Kişi) Kent, %5,7 (17 Kişi) Kasaba, %4,0 (12 Kişi) Metropol, %2,7 (8 Kişi) Köy ve % 2,0 (6 Kişi) Mezra şeklinde dağılmışlardır.

Tablo 5. Katılımcıların Mesleklerine Göre Dağılımı

		Frekans	Yüzde	Değişken Yüzde	Kümülatif Yüzde
Meslek	Memur	105	35,0	35,0	35,0
	Sigortalı işçi	88	29,3	29,3	64,3
	Serbest meslek	34	11,3	11,3	75,7
	Emekli	19	6,3	6,3	82,0
	Ev hanımı	27	9,0	9,0	91,0
	İşsiz	3	1,0	1,0	92,0
	Öğrenci	7	2,3	2,3	94,3
	Çiftçi	17	5,7	5,7	100,0
	Total	300	100,0	100,0	

Katılımcılar mesleklerine göre % 35,0 (105 Kişi) Memur, %29,3 (88 Kişi) Sigortalı İşçi, %11,3 (34 Kişi) Serbest Meslek, %9,0 (27 Kişi) Ev hanımı, %6,3 (19 Kişi) Emekli, %5,7 (17 Kişi) Çiftçi, %2,3 (7 Kişi) Öğrenci, %1 (3 Kişi) İşsiz şeklinde dağılmışlardır.

Tablo 6. Katılımcıların Ekonomik Durumlarına Göre Dağılımı

		Frekans	Yüzde	Değişken Yüzde	Kümülatif Yüzde
Ekonomik Durum	Gelir giderden az	44	14,7	14,7	14,7
	Gelir gidere denk	187	62,3	62,3	77,0
	Gelir giderden fazla	69	23,0	23,0	100,0
	Total	300	100,0	100,0	

Katılımcılar ekonomik durumuna göre %62,3 (187 Kişi) Geliri gidere denk, %23,0 (69 Kişi) geliri giderinden fazla, %14,7 (44 Kişi) geliri giderden az şeklinde dağılım göstermiştir.

Tablo 7. Katılımcıların Eşlerinin Yaşlarına Göre Dağılımı

		Frekans	Yüzde	Değişken Yüzde	Kümülatif Yüzde
Eş Yaşı	18-23	20	6,7	6,7	6,7
	24-29	64	21,3	21,3	28,0
	30-35	98	32,7	32,7	60,7
	36-41	52	17,3	17,3	78,0
	42-47	40	13,3	13,3	91,3
	48 ve üzeri	26	8,7	8,7	100,0
	Total	300	100,0	100,0	

Katılımcılar eşlerinin yaşlarına göre %32,7 (98 Kişi) 30 – 35 Yaş, %21,3 (64 Kişi) 24 – 29 Yaş, %17,3 (52 Kişi) 36 – 41 Yaş, %13,3 (40 Kişi) 42 – 47 Yaş, %8,7 (26 Kişi) 48 Yaş ve Üzeri, %6,7 (20 Kişi) 18 – 23 Yaş şeklinde dağılmıştır.

Tablo 8. Katılımcıların Eşlerinin Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımı

		Frekans	Yüzde	Değişken Yüzde	Kümülatif Yüzde
Eş Eğitim Durumu	Okur-yazar değil	11	3,7	3,7	3,7
	Okur-yazar	1	,3	,3	4,0
	İlkokul	41	13,7	13,7	17,7
	Ortaokul	21	7,0	7,0	24,7
	Lise	101	33,7	33,7	58,3
	Üniversite	109	36,3	36,3	94,7
	Lisansüstü	16	5,3	5,3	100,0
	Total	300	100,0	100,0	

Katılımcılar eşlerinin eğitim durumuna göre %36,3 (109 Kişi) Üniversite, %33,7 (101 Kişi) Lise, %13,7 (41 Kişi) İlkokul, %7,0 (21 Kişi) Ortaokul, %5,3 (16 Kişi) Lisansüstü, %3,7 (11 Kişi) Okur-Yazar Değil, %0,3 (1 Kişi) Okur – Yazar şeklinde dağılmıştır.

Tablo 9. Katılımcıların Evlilik Sayılarına Göre Dağılımı

		Frekans	Yüzde	Değişken Yüzde	Kümülatif Yüzde
Evlilik Sayısı	Birinci	255	85,0	85,0	85,0
	İkinci	36	12,0	12,0	97,0
	Üçüncü	3	1,0	1,0	98,0
	Dört ve üzeri	6	2,0	2,0	100,0
	Total	300	100,0	100,0	

Katılımcılar evlilik sayılarına göre %85,0 (255 Kişi) birinci, %12,0 (36 Kişi) ikinci, %2,0 (6 Kişi) dört ve üzeri ve %1 (3 Kişi) üçüncü şeklinde dağılmıştır.

Tablo 10. Katılımcıların Evlilik Sürelerine Göre Dağılımı

		Frekans	Yüzde	Değişken Yüzde	Kümülatif Yüzde
Evlilik Süresi	1-5 yıl	125	41,7	41,7	41,7
	6-10 yıl	67	22,3	22,3	64,0
	11-15 yıl	45	15,0	15,0	79,0
	16-20 yıl	24	8,0	8,0	87,0
	21 ve üzeri	39	13,0	13,0	100,0
	Total	300	100,0	100,0	

Katılımcılar evlilik sürelerine göre %41,7 (125 Kişi) 1 – 5 Yıl, %22,3 (67 Kişi) 6 – 10 Yıl, %15,0 (45 Kişi) 11 – 15 Yıl, %13,0 (39 Kişi) Diğer ve %8,0 (24 Kişi) 16 – 20 Yıl şeklinde dağılmışlardır.

Tablo 11. Katılımcıların Çocuk Sayılarına Göre Dağılımı

		Frekans	Yüzde	Değişken Yüzde	Kümülatif Yüzde
Çocuk Sayısı	1 çocuk	103	34,3	34,3	34,3
	2 çocuk	90	30,0	30,0	64,3
	3 çocuk	52	17,3	17,3	81,7
	4çocuk ve üzeri	55	18,3	18,3	100,0
	Total	300	100,0	100,0	

Katılımcılar çocuk sayılarına göre %34,3 (103 Kişi) 1 çocuk, %30,0 (90 Kişi) 2 çocuk, %18,3 (55 Kişi) 4 çocuk ve üzeri, %17,3 (52 Kişi) 3 çocuk şeklinde dağılmışlardır.

Tablo 12. Katılımcıların Evlilik İlişki Sürelerine Göre Dağılımı

		Frekans	Yüzde	Değişken Yüzde	Kümülatif Yüzde
Evlilik Öncesi Süre	1 yıldan az	143	47,7	47,7	47,7
	1 yıl	57	19,0	19,0	66,7
	1-3 yıl	60	20,0	20,0	86,7
	4yıl ve üzeri	40	13,3	13,3	100,0
	Total	300	100,0	100,0	

Katılımcılar eşleri ile evlenmeden önceki geçirdikleri süreye göre %47,7 (143 Kişi) 1 yıldan az, %20,0 (60 Kişi) 1 – 3 Yıl, %19,0 (57 Kişi) 1 yıl ve %13,3 (40 Kişi) şeklinde dağılmışlardır.

Tablo 13. Katılımcıların Aldatılma Hikayesi Olma Durumuna Göre Dağılımı

		Frekans	Yüzde	Değişken Yüzde	Kümülatif Yüzde
Aldatılma Hikayesi	Evet	63	21,0	21,0	21,0
	Hayır	237	79,0	79,0	100,0
	Total	300	100,0	100,0	

Katılımcılar daha önce aldatılma hikâyesi olma durumuna göre %63 (21 Kişi) Evet, %79 (237 Kişi) Hayır şeklinde dağılmıştır.

Tablo 14. Katılımcıların Aldatma Hikayesi Olma Durumuna Göre Dağılımı

		Frekans	Yüzde	Değişken Yüzde	Kümülatif Yüzde
Aldatma Hikayesi	Evet	68	22,7	22,7	22,7
	Hayır	232	77,3	77,3	100,0
	Total	300	100,0	100,0	

Katılımcılar aldatma hikayesi olma durumuna göre %77,3 (232 Kişi) Hayır, %22 ,7 (68 Kişi) Evet şeklinde dağılmıştır.

4.2.Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Yaşam Ölçeği İlişki Analizi

Tablo 15. Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Yaşam Ölçeği Arasındaki İlişki Tablosu

		Aldatma Eğilimi	Genel Duygular	Ekon. Ail ve bir. Koşullar	Ev Dışı Aktiviteler	Psikolojik İyi Oluş	Yakınlık	Olumlu Duygu	Olumsuz Duygu	Duyguları İfade Etme Düzeyi	Evlilik Doyumu
Aldatma Eğilimi	Pea.Cor.	1									
	Sig.p.										
Genel Duygular	Pea.Cor.	-,320**	1								
	Sig.p.	,000									
Ekon. Ail ve bir. Koşullar	Pea.Cor.	-,296**	,315**	1							
	Sig.p.	,000	,000								
Ev Dışı Aktiviteler	Pea.Cor.	-,218**	,285**	,143*	1						
	Sig.p.	,000	,000	,013							
Psikolojik İyi Oluş	Pea.Cor.	-,396**	,843**	,743**	,451**	1					
	Sig.p.	,000	,000	,000	,000						
Yakınlık	Pea.Cor.	,292**	-,136*	-,137*	-,137*	-,183**	1				
	Sig.p.	,000	,018	,018	,018	,001					
Olumlu Duygu	Pea.Cor.	,204**	-,195**	-,171**	-,142*	-,238**	,705**	1			
	Sig.p.	,000	,001	,003	,014	,000	,000				
Olumsuz Duygu	Pea.Cor.	,153**	-,032	-,055	,037	-,041	,520**	,563**	1		
	Sig.p.	,008	,582	,343	,526	,479	,000	,000			
Duyguları İfade Etme Düzeyi	Pea.Cor.	,252**	-,159**	-,153**	-,112	-,201**	,863**	,929**	,756**	1	
	Sig.p.	,000	,006	,008	,052	,000	,000	,000	,000		
Evlilik Doyumu	Pea.Cor.	,090	-,240**	-,057	-,039	-,187**	,202**	,232**	,099	,220**	1
	Sig.p.	,119	,000	,325	,500	,001	,000	,000	,087	,000	

Aldatma eğilimi, psikolojik iyi oluş, duyguları ifade etme ve evlilik doyumu arasındaki ilişki korelasyon analizi ile gerçekleştirilmiştir. Yapılan analiz neticesinde değişkenlerin birbirleri ile ilişkili olduğu tespit edilmiştir.

Aldatma eğilimi düzeyleri psikolojik iyi oluş düzeyleri arasında orta düzeyli ve negatif yönlü (Sig.p. < 0,05) bir ilişki , aldatma eğilimi düzeyleri duyguları ifade etme düzeyleri arasında düşük düzeyli ve pozitif yönlü (Sig.p. < 0,05)bir ilişki olduğu görülmektedir. Aldatma eğilimi ile evlilik doyumu arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Psikolojik iyi oluş düzeyleri ile duyguları ifade etme arasında düşük düzeyli ve negatif yönlü (Sig.p. < 0,05), psikolojik iyi oluş düzeyleri ile evlilik doyumu arasında düşük düzeyli ve negatif yönlü (Sig.p. < 0,05)bir ilişkisi vardır.

Duyguları ifade etme düzeyleri ile evlilik doyumu arasında düşük düzeyli ve pozitif yönlü (Sig.p. < 0,05) ilişki olduğu tespit edilmiştir.

4.3.Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Yaşam Ölçeği Düzeylerinin Yaş Değişkenine Göre Farklılık Analizi

Tablo 16. Katılımcıların Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Doyumu Düzeylerinin Yaşlarına Göre Farklılık Analizi

		N	Ort.	Std. Sapma	F	Sig.p.	Fark
Aldatma Eğilimi	18_23	25	3,2480	,64672	4,757	0,000	6 > 2 6 > 3
	24-29	64	3,6656	,70586			
	30-35	93	3,5717	,80255			
	36-41	51	3,3739	,75608			
	42-47	33	3,2323	,71217			
	48 ve üzeri	34	3,9382	,65398			
	Total	300	3,4333	,75960			
Genel Duygular	18_23	25	2,7022	,45668	1,446	0,208	-
	24-29	64	2,7370	,48988			
	30-35	93	2,6756	,39584			
	36-41	51	2,7320	,38163			
	42-47	33	2,8788	,35666			
	48 ve üzeri	34	2,8023	,27497			
	Total	300	2,7372	,40720			
Ekon. Ail ve bir. Koşullar	18_23	25	2,8514	,42404	1,679	0,139	-
	24-29	64	2,7600	,52633			
	30-35	93	2,6582	,40596			
	36-41	51	2,7087	,40427			
	42-47	33	2,8701	,36963			
	48 ve üzeri	34	2,7122	,42440			
	Total	300	2,7340	,43662			
Ev Dışı Aktiviteler	18_23	25	2,8300	,61118	0,139	0,983	-
	24-29	64	2,8555	,56309			
	30-35	93	2,8683	,58117			
	36-41	51	2,8627	,74718			
	42-47	33	2,9394	,53044			
	48 ve üzeri	34	2,8382	,44331			
	Total	300	2,8658	,58881			
Psikolojik İyi Oluş	18_23	25	2,7744	,30167	1,801	0,113	-
	24-29	64	2,7591	,40963			
	30-35	93	2,6903	,31869			
	36-41	51	2,7375	,29686			
	42-47	33	2,8822	,28633			
	48 ve üzeri	34	2,7712	,24323			
	Total	300	2,7503	,32731			
Yakınlık	18_23	25	4,1840	,97625	0,834	0,526	-
	24-29	64	4,5688	,97734			
	30-35	93	4,6000	,99739			
	36-41	51	4,5216	,91309			
	42-47	33	4,5697	,89599			
	48 ve üzeri	34	4,4529	,88257			
	Total	300	4,5253	,95281			

		N	Ort.	Std. Sapma	F	Sig.p.	Fark
Olumlu Duygu	18_23	25	4,3000	1,30880	0,601	0,699	-
	24-29	64	4,4688	1,26298			
	30-35	93	4,6237	1,15833			
	36-41	51	4,3007	1,14844			
	42-47	33	4,5303	1,22436			
	48 ve üzeri	34	4,4706	1,32603			
	Total	300	4,4811	1,21508			
Olumsuz Duygu	18_23	25	3,8600	1,02337	1,761	0,121	-
	24-29	64	4,1992	,97201			
	30-35	93	4,3871	1,06610			
	36-41	51	4,4755	,82045			
	42-47	33	4,3712	,80069			
	48 ve üzeri	34	4,2794	,81363			
	Total	300	4,3042	,95585			
Duyguları İfade Etme Düzeyi	18_23	25	4,1440	,92068	0,832	0,528	-
	24-29	64	4,4302	,94355			
	30-35	93	4,5527	,93724			
	36-41	51	4,4209	,86456			
	42-47	33	4,5010	,88978			
	48 ve üzeri	34	4,4137	,93359			
	Total	300	4,4487	,91848			
Evlilik Doyumu	18_23	25	3,3120	,76829	0,424	0,832	-
	24-29	64	3,3625	,73279			
	30-35	93	3,4376	,60719			
	36-41	51	3,4980	,99689			
	42-47	33	3,3515	,52029			
	48 ve üzeri	34	3,4735	,57065			
	Total	300	3,4160	,71324			

Katılımcıların aldatma eğilimi, psikolojik iyi oluş, duyguları ifade etme ve evlilik doyumu düzeylerinin yaşlarına göre farklılık gösterme durumu Tek Yönlü ANOVA testi ile analiz edilmiştir.

Söz konusu analiz neticesinde katılımcıların aldatma eğilim düzeylerinin yaşlarına göre farklılık gösterdiği, 48 yaş ve üzerinde olan katılımcıların 24 – 29 ve 30 – 35 yaş aralığındaki katılımcılara göre daha yüksek düzeyde aldatmaya eğilimli oldukları sonucuna erişilmiştir. Analizler neticesinde psikolojik iyi oluş, duyguları ifade etme ve evlilik doyumu düzeylerinin yaşlarına göre farklılaşmadığı sonucuna erişilmiştir.

4.4. Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Yaşam Ölçeği Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılık Analizi

Tablo 17. Katılımcıların Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Doyumu Düzeylerinin Cinsiyetlerine Göre Farklılık Analizi

	Cinsiyet	N	Ort.	Std. Sapma	F	Sig.p.
Aldatma Eğilimi	Erkek	150	3,3704	,76537	0,412	0,152
	Kadın	150	3,4962	,75107		
Genel Duygular	Erkek	150	2,6911	,37561	3,289	0,054
	Kadın	150	2,7833	,43286		
Ekon. Ail ve bir. Koşullar	Erkek	150	2,6281	,37953	7,172	0,000
	Kadın	150	2,8400	,46466		
Ev Dışı Aktiviteler	Erkek	150	2,8800	,60181	0,196	0,678
	Kadın	150	2,8517	,57718		
Psikolojik İyi Oluş	Erkek	150	2,6876	,30332	2,670	0,001
	Kadın	150	2,8130	,33923		
Yakınlık	Erkek	150	4,5227	,98493	0,108	0,961
	Kadın	150	4,5280	,92287		
Olumlu Duygu	Erkek	150	4,5922	1,16171	2,098	0,113
	Kadın	150	4,3700	1,26029		
Olumsuz Duygu	Erkek	150	4,3383	,95236	0,224	0,537
	Kadın	150	4,2700	,96130		
Duyguları İfade Etme Düzeyi	Erkek	150	4,5013	,90664	0,473	0,321
	Kadın	150	4,3960	,93020		
Evlilik Doyumu	Erkek	150	3,4620	,57037	3,837	0,265
	Kadın	150	3,3700	,83141		

Katılımcıların aldatma eğilimi, psikolojik iyi oluş, duyguları ifade etme ve evlilik doyumu düzeylerinin cinsiyetlerine göre farklılık gösterme durumu Bağımsız T - Testi ile analiz edilmiştir.

Söz konusu analiz neticesinde kadın katılımcıların psikolojik iyi oluş ölçeği alt boyutu olan ekonomik, aile ve bireysel koşullardan duyulan memnuniyet alt boyutu ile genel psikolojik iyi oluş düzeylerinin erkeklere göre anlamlı olarak daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (Sig.p. < 0,05). Analizler neticesinde aldatma eğilimi, duyguları ifade etme ve evlilik doyumu düzeylerinin cinsiyetlerine göre farklılaşmadığı sonucuna erişilmiştir.

4.5. Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Yaşam Ölçeği Düzeylerinin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Farklılık Analizi

Tablo 18. Katılımcıların Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Doyumu Düzeylerinin Eğitim Durumlarına Göre Farklılık Analizi

		N	Ort.	Std. Sapma	F	Sig.p.	Fark
Aldatma Eğilimi	İlkokul	23	3,4681	,73564	5,846	0,000	4 > 3
	Ortaokul	21	3,1921	,59179			
	Lise	109	3,2055	,64562			
	Üniversite	120	3,6328	,80234			
	Lisansüstü	27	3,6247	,86200			
	Total	300	3,4333	,75960			
Genel Duygular	İlkokul	23	2,8406	,42187	3,717	0,006	3 > 5
	Ortaokul	21	2,7884	,43270			
	Lise	109	2,8160	,39216			
	Üniversite	120	2,6806	,40795			
	Lisansüstü	27	2,5432	,34672			
	Total	300	2,7372	,40720			
Ekon. Ail ve bir. Koşullar	İlkokul	23	2,9534	,44794	4,146	0,003	1 > 5 3 > 5
	Ortaokul	21	2,7585	,35605			
	Lise	109	2,7844	,44543			
	Üniversite	120	2,6940	,42417			
	Lisansüstü	27	2,5026	,40088			
	Total	300	2,7340	,43662			
Ev Dışı Aktiviteler	İlkokul	23	3,0109	,50833	1,862	0,117	-
	Ortaokul	21	2,9167	,58274			
	Lise	109	2,9495	,59490			
	Üniversite	120	2,7708	,58750			
	Lisansüstü	27	2,7870	,59929			
	Total	300	2,8658	,58881			
Psikolojik İyi Oluş	İlkokul	23	2,9034	,30531	6,168	0,000	1 > 4 1 > 5 3 > 4 3 > 5
	Ortaokul	21	2,7910	,34489			
	Lise	109	2,8186	,31727			
	Üniversite	120	2,6958	,31404			
	Lisansüstü	27	2,5545	,31156			
	Total	300	2,7503	,32731			
Yakınlık	İlkokul	23	4,4870	1,03893	2,807	0,076	-
	Ortaokul	21	4,1619	,97902			
	Lise	109	4,3743	,83980			
	Üniversite	120	4,6700	,92133			
	Lisansüstü	27	4,8074	1,26184			
	Total	300	4,5253	,95281			
Olumlu Duygu	İlkokul	23	4,4493	1,32424	2,999	0,019	2 > 4
	Ortaokul	21	3,8968	1,23544			
	Lise	109	4,3104	1,25492			
	Üniversite	120	4,6847	1,06484			
	Lisansüstü	27	4,7469	1,38781			
	Total	300	4,4811	1,21508			

Olumsuz Duygu	İlkokul	23	4,3043	,66553	1,384	0,240	-
	Ortaokul	21	3,9762	1,05743			
	Lise	109	4,2798	1,00100			
	Üniversite	120	4,3125	,95225			
	Lisansüstü	27	4,6204	,87533			
	Total	300	4,3042	,95585			
Duyguları İfade Etme Düzeyi	İlkokul	23	4,4232	,94015	3,078	0,017	5 > 2
	Ortaokul	21	4,0063	,87048			
	Lise	109	4,3235	,92584			
	Üniversite	120	4,5806	,83707			
	Lisansüstü	27	4,7333	1,10198			
	Total	300	4,4487	,91848			
Evlilik Doyumu	İlkokul	23	3,3043	1,00113	0,250	0,910	-
	Ortaokul	21	3,4810	1,31477			
	Lise	109	3,4083	,57027			
	Üniversite	120	3,4425	,62425			
	Lisansüstü	27	3,3741	,71983			
	Total	300	3,4160	,71324			

Katılımcıların aldatma eğilimi, psikolojik iyi oluş, duyguları ifade etme ve evlilik doyumu düzeylerinin eğitim durumlarına göre farklılık gösterme durumu Tek Yönlü ANOVA testi ile analiz edilmiştir. Söz konusu analiz neticesinde katılımcıların aldatma eğilimi, psikolojik iyi oluş ve duyguları ifade etme düzeylerinin eğitim durumlarına göre anlamlı şekilde farklılık gösterdiği tespit edilmiş olup belirtilen farklılıkların kaynağını tespit etmek için gerçekleştirilen post – hoc (Tukey testi) analizi neticesinde;

Üniversite mezunu olan katılımcıların lise mezunu olan katılımcılara göre aldatma eğilim düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Lise mezunu olan katılımcıların psikolojik iyi oluş ölçeği alt boyutu olan genel duygular alt boyut düzeyinin lisansüstü mezunu olan katılımcılara göre daha yüksek düzeyde olduğu, ilkokul ve lise mezunu olan katılımcıların psikolojik iyi oluş ölçeği alt boyutu olan ekonomik, aile ve bireysel koşullardan duyulan memnuniyet alt boyut düzeylerinin lisansüstü mezunu olan katılımcılara göre daha yüksek düzeyde olduğu görülmüştür.

İlkokul ve lise mezunu olan katılımcıların genel psikolojik iyi oluş düzeylerinin üniversite ve lisansüstü mezunu olan katılımcılara göre daha yüksek düzeyde olduğu,

Ortaokul mezunu olan katılımcıların duygularını ifade etme ölçeği alt boyutu olan olumlu duygular düzeylerinin üniversite mezunu olan katılımcılara göre daha yüksek

düzeyde olduğu, lisanüstü mezunu olan katılımcıların genel duyguları ifade etme düzeylerinin ortaokul mezunu olan katılımcılara göre daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Ayrıca analizler neticesinde evlilik doyumu düzeylerinin eğitim durumuna göre farklılaşmadığı sonucuna erişilmiştir.

4.6. Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Yaşam Ölçeği Düzeylerinin Yaşanılan Yer Değişkenine Göre Farklılık Analizi

Tablo 19. Katılımcıların Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Doyumu Düzeylerinin Yaşadıkları Yere Göre Farklılık Analizi

		N	Ort.	Std. Sapma	F	Sig.p.	Fark
Aldatma Eğilimi	Köy	8	3,5458	,69760	1,210	0,307	-
	Kasaba	17	3,0784	,34318			
	Kent	257	3,4427	,78045			
	Metropol	12	3,6389	,73138			
	Mezra	6	3,4778	,72592			
	Total	300	3,4333	,75960			
Genel Duygular	Köy	8	2,9583	,46172	1,439	0,221	-
	Kasaba	17	2,8627	,44536			
	Kent	257	2,7276	,40243			
	Metropol	12	2,5926	,39874			
	Mezra	6	2,7870	,38876			
	Total	300	2,7372	,40720			
Ekon. Ail ve bir. Koşullar	Köy	8	2,9375	,39758	6,493	0,000	2 > 3 2 > 4 2 > 5
	Kasaba	17	3,2143	,56016			
	Kent	257	2,6993	,41474			
	Metropol	12	2,7024	,34971			
	Mezra	6	2,6548	,41995			
	Total	300	2,7340	,43662			
Ev Dışı Aktiviteler	Köy	8	2,7500	,65465	2,082	0,083	-
	Kasaba	17	2,9706	,44090			
	Kent	257	2,8453	,59223			
	Metropol	12	2,9167	,57735			
	Mezra	6	3,5000	,50000			
	Total	300	2,8658	,58881			
Psikolojik İyi Oluş	Köy	8	2,9271	,17689	3,924	0,004	2 > 3 2 > 4
	Kasaba	17	3,0114	,37424			
	Kent	257	2,7297	,32222			
	Metropol	12	2,6713	,31933			
	Mezra	6	2,8148	,22544			
	Total	300	2,7503	,32731			

	N	Ort.	Std. Sapma	F	Sig.p.	Fark	
Yakınlık	Köy	8	3,7500	,96658	2,869	0,103	-
	Kasaba	17	4,2471	,58962			
	Kent	257	4,5837	,95584			
	Metropol	12	4,5500	1,07577			
	Mezra	6	3,8000	,71554			
	Total	300	4,5253	,95281			
	N	Ort.	Std. Sapma	F	Sig.p.	Fark	
Olumlu Duygu	Köy	8	3,6042	1,40277	2,634	0,074	-
	Kasaba	17	4,0098	1,22683			
	Kent	257	4,5642	1,19882			
	Metropol	12	4,3194	1,19861			
	Mezra	6	3,7500	,96465			
	Total	300	4,4811	1,21508			
Olumsuz Duygu	Köy	8	4,1563	1,16449	0,883	0,474	-
	Kasaba	17	3,9265	,78444			
	Kent	257	4,3346	,95626			
	Metropol	12	4,1875	,96014			
	Mezra	6	4,5000	1,12916			
	Total	300	4,3042	,95585			
Duyguları İfade Etme Düzeyi	Köy	8	3,8000	1,16073	2,504	0,062	-
	Kasaba	17	4,0667	,72457			
	Kent	257	4,5095	,91313			
	Metropol	12	4,3611	,98574			
	Mezra	6	3,9667	,62929			
	Total	300	4,4487	,91848			
Evlilik Doyumu	Köy	8	2,8250	1,11708	1,772	0,134	-
	Kasaba	17	3,2647	,71932			
	Kent	257	3,4494	,70056			
	Metropol	12	3,3583	,68551			
	Mezra	6	3,3167	,37639			
	Total	300	3,4160	,71324			

Katılımcıların aldatma eğilimi, psikolojik iyi oluş, duyguları ifade etme ve evlilik doyumu düzeylerinin yaşadıkları yere göre farklılık gösterme durumu Tek Yönlü ANOVA testi ile analiz edilmiştir. Söz konusu analiz neticesinde katılımcıların psikolojik iyi oluş düzeylerinin yaşadıkları yere göre anlamlı şekilde farklılık gösterdiği tespit edilmiş olup belirtilen farklılıkların kaynağını tespit etmek için gerçekleştirilen post – hoc (Tukey testi) analizi neticesinde, kasabada yaşadığını belirten katılımcıların kent ve metropolde yaşayan katılımcılara göre psikolojik iyi oluş ölçeği alt boyutu olan ekonomik, aile ve bireysel koşullardan duyulan memnuniyet düzeyleri ile genel

psikolojik iyi oluş düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Analizler neticesinde aldatma eğilimi, duyguları ifade etme ve evlilik doyumu düzeylerinin yaşanılan yere göre farklılaşmadığı sonucuna erişilmiştir.

4.7. Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Yaşam Ölçeği Düzeylerinin Meslek Değişkenine Göre Farklılık Analizi

Tablo 20. Katılımcıların Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Doyumu Düzeylerinin Mesleklerine Göre Farklılık Analizi

		N	Ort.	Std. Sapma	F	Sig.p.	Fark
Aldatma Eğilimi	Memur	105	3,5184	,79858	1,726	0,103	-
	Sigortalı işçi	88	3,3208	,71079			
	Serbest meslek	34	3,3402	,72515			
	Emekli	19	3,2000	,59969			
	Ev hanımı	27	3,4062	,63643			
	İşsiz	3	3,9000	,57831			
	Öğrenci	7	3,5667	,68691			
	Çiftçi	17	3,8431	1,04674			
	Total	300	3,4333	,75960			
Genel Duygular	Memur	105	2,7026	,40577	2,473	0,018	8 > 2 8 > 5
	Sigortalı işçi	88	2,7999	,39951			
	Serbest meslek	34	2,6977	,43770			
	Emekli	19	2,7398	,34249			
	Ev hanımı	27	2,9053	,45050			
	İşsiz	3	2,8333	,25459			
	Öğrenci	7	2,6667	,30932			
	Çiftçi	17	2,4477	,29362			
	Total	300	2,7372	,40720			
Ekon. Ail ve bir. Koşullar	Memur	105	2,6796	,40383	2,715	0,071	-
	Sigortalı işçi	88	2,8060	,47169			
	Serbest meslek	34	2,6092	,31712			
	Emekli	19	2,7669	,39328			
	Ev hanımı	27	2,8466	,36621			
	İşsiz	3	2,9286	,25754			
	Öğrenci	7	3,1224	,59005			
	Çiftçi	17	2,5378	,58035			
	Total	300	2,7340	,43662			
Ev Dışı Aktiviteler	Memur	105	2,8000	,57219	1,337	0,233	-
	Sigortalı işçi	88	2,9830	,62606			
	Serbest meslek	34	2,7868	,59395			
	Emekli	19	2,8816	,52287			
	Ev hanımı	27	2,9815	,48993			
	İşsiz	3	2,4167	,52042			
	Öğrenci	7	2,8214	,44987			
	Çiftçi	17	2,7206	,69531			
	Total	300	2,8658	,58881			

	N	Ort.	Std. Sapma	F	Sig.p.	Fark	
Psikolojik İyi Oluş	Memur	105	2,7045	,31119	3,501	0,001	8 > 2 8 > 5
	Sigortalı işçi	88	2,8226	,31687			
	Serbest meslek	34	2,6732	,34594			
	Emekli	19	2,7661	,30136			
	Ev hanımı	27	2,8909	,32875			
	İşsiz	3	2,8241	,25205			
	Öğrenci	7	2,8611	,18771			
	Çiftçi	17	2,5131	,35479			
	Total	300	2,7503	,32731			
Yakınlık	Memur	105	4,6362	,89261	1,950	0,062	-
	Sigortalı işçi	88	4,4682	,95310			
	Serbest meslek	34	4,5000	1,04010			
	Emekli	19	4,6632	,84077			
	Ev hanımı	27	4,1111	,96130			
	İşsiz	3	4,4000	,91652			
	Öğrenci	7	3,9429	1,08759			
	Çiftçi	17	4,9529	1,00630			
	Total	300	4,5253	,95281			
Olumlu Duygu	Memur	105	4,5921	1,15238	1,810	0,085	-
	Sigortalı işçi	88	4,4811	1,32431			
	Serbest meslek	34	4,4951	1,17026			
	Emekli	19	4,5439	1,03465			
	Ev hanımı	27	3,7716	1,24649			
	İşsiz	3	4,6667	,44096			
	Öğrenci	7	4,2381	1,07090			
	Çiftçi	17	4,8922	1,12568			
	Total	300	4,4811	1,21508			
Olumsuz Duygu	Memur	105	4,3786	,91141	1,899	0,070	-
	Sigortalı işçi	88	4,2614	1,03384			
	Serbest meslek	34	4,1103	,93984			
	Emekli	19	4,5000	,78617			
	Ev hanımı	27	4,0278	,91812			
	İşsiz	3	5,0833	,57735			
	Öğrenci	7	3,7857	1,27008			
	Çiftçi	17	4,7500	,76547			
	Total	300	4,3042	,95585			
Duyguları İfade Etme Düzeyi	Memur	105	4,5498	,85329	2,216	0,033	1 > 5 8 > 5
	Sigortalı işçi	88	4,4182	,99026			
	Serbest meslek	34	4,3941	,95040			
	Emekli	19	4,5719	,80195			
	Ev hanımı	27	3,9531	,88864			
	İşsiz	3	4,6889	,07698			
	Öğrenci	7	4,0190	,83950			
	Çiftçi	17	4,8745	,87746			
	Total	300	4,4487	,91848			
Evlilik Doyumu	Memur	105	3,4000	,60717	0,914	0,496	-
	Sigortalı işçi	88	3,5000	,59635			
	Serbest meslek	34	3,2324	,58658			
	Emekli	19	3,4895	,46535			
	Ev hanımı	27	3,2926	1,41202			
	İşsiz	3	3,4000	,30000			
	Öğrenci	7	3,2571	,99976			
	Çiftçi	17	3,6294	,62726			
	Total	300	3,4160	,71324			

Katılımcıların aldatma eğilimi, psikolojik iyi oluş, duyguları ifade etme ve evlilik doyumu düzeylerinin mesleklerine göre farklılık gösterme durumu Tek Yönlü ANOVA testi ile analiz edilmiştir. Söz konusu analiz neticesinde katılımcıların psikolojik iyi oluş düzeylerinin yaşadıkları yere göre anlamlı şekilde farklılık gösterdiği tespit edilmiş olup belirtilen farklılıkların kaynağını tespit etmek için gerçekleştirilen post – hoc (Tukey testi) analizi neticesinde, sigortalı işçi ve ev hanımı olan katılımcıların psikolojik iyi oluş, ve duyguları ifade etme düzeylerinin çiftçilerden daha düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Analizler neticesinde aldatma eğilimi ve evlilik doyumu düzeylerinin mesleklerine göre farklılaşmadığı sonucuna erişilmiştir.

4.8. Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Yaşam Ölçeği Düzeylerinin Ekonomik Durum Değişkenine Göre Farklılık Analizi

Tablo 21. Katılımcıların Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Doyumu Düzeylerinin Ekonomik Durumlarına Göre Farklılık Analizi

		N	Ort.	Std. Sapma	F	Sig.p.
Aldatma Eğilimi	Gelir giderden az	44	3,3667	,79787	0,294	0,745
	Gelir gidere denk	187	3,4321	,75185		
	Gelir giderden fazla	69	3,4792	,76376		
	Total	300	3,4333	,75960		
Genel Duygular	Gelir giderden az	44	2,8220	,48367	1,395	0,250
	Gelir gidere denk	187	2,7341	,37502		
	Gelir giderden fazla	69	2,6916	,43552		
	Total	300	2,7372	,40720		
Ekon. Ail ve bir. Koşullar	Gelir giderden az	44	2,8734	,50151	3,008	0,051
	Gelir gidere denk	187	2,7238	,42946		
	Gelir giderden fazla	69	2,6729	,39759		
	Total	300	2,7340	,43662		
Ev Dışı Aktiviteler	Gelir giderden az	44	2,8920	,75174	0,437	0,646
	Gelir gidere denk	187	2,8810	,56280		
	Gelir giderden fazla	69	2,8080	,54426		
	Total	300	2,8658	,58881		
Psikolojik İyi Oluş	Gelir giderden az	44	2,8497	,37653	2,989	0,052
	Gelir gidere denk	187	2,7464	,29942		
	Gelir giderden fazla	69	2,6973	,35624		
	Total	300	2,7503	,32731		
Yakınlık	Gelir giderden az	44	4,5455	1,20028	0,780	0,460
	Gelir gidere denk	187	4,4770	,88988		
	Gelir giderden fazla	69	4,6435	,94550		
	Total	300	4,5253	,95281		

	N	Ort.	Std. Sapma	F	Sig.p.	
	Gelir gidere denk	187	4,5027	1,21489		0,787
	Gelir giderden fazla	69	4,4976	1,07652		
	Total	300	4,4811	1,21508		
Olumsuz Duygu	Gelir giderden az	44	4,4375	,99873	1,260	0,285
	Gelir gidere denk	187	4,2366	,98194		
	Gelir giderden fazla	69	4,4022	,84586		
	Total	300	4,3042	,95585		
Duyguları İfade Etme Düzeyi	Gelir giderden az	44	4,4439	1,07823	0,284	0,753
	Gelir gidere denk	187	4,4232	,92076		
	Gelir giderden fazla	69	4,5208	,80507		
	Total	300	4,4487	,91848		
Evlilik Doyumu	Gelir giderden az	44	3,3386	,60587	0,718	0,488
	Gelir gidere denk	187	3,4540	,75172		
	Gelir giderden fazla	69	3,3623	,66953		
	Total	300	3,4160	,71324		

Katılımcıların aldatma eğilimi, psikolojik iyi oluş, duyguları ifade etme ve evlilik doyumu düzeylerinin gelir durumuna göre farklılık gösterme durumu Tek Yönlü ANOVA testi ile analiz edilmiştir. Söz konusu analiz neticesinde katılımcıların aldatma eğilimi, psikolojik iyi oluş, duyguları ifade etme ve evlilik doyumu düzeylerinin gelir durumuna göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir (Sig.p. > 0,05).

4.9. Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Yaşam Ölçeği Düzeylerinin Eşin Yaşı Değişkenine Göre Farklılık Analizi

Tablo 22. Katılımcıların Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Doyumu Düzeylerinin Eşlerinin Yaşlarına Göre Farklılık Analizi

		N	Ort.	Std. Sapma	F	Sig.p.
Aldatma Eğilimi	18-23	20	3,4667	,77043	1,385	0,230
	24-29	64	3,4865	,75786		
	30-35	98	3,5248	,80557		
	36-41	52	3,4372	,74765		
	42-47	40	3,1792	,72508		
	48 ve üzeri	26	3,3154	,60437		
	Total	300	3,4333	,75960		
Genel Duygular	18-23	20	2,5944	,44192	2,002	0,078
	24-29	64	2,7231	,44593		
	30-35	98	2,7222	,42669		
	36-41	52	2,7382	,37151		
	42-47	40	2,7278	,30734		
	48 ve üzeri	26	2,9509	,36458		
	Total	300	2,7372	,40720		
Ekon. Ail ve bir. Koşullar	18-23	20	2,7571	,52612	1,327	0,253
	24-29	64	2,6641	,40779		
	30-35	98	2,6961	,42750		
	36-41	52	2,7692	,40123		
	42-47	40	2,8679	,51165		
	48 ve üzeri	26	2,7555	,39288		
	Total	300	2,7340	,43662		
Ev Dışı Aktiviteler	18-23	20	2,7250	,61719	1,214	0,303
	24-29	64	2,9023	,59698		
	30-35	98	2,9439	,59587		
	36-41	52	2,7260	,57790		
	42-47	40	2,8688	,43848		
	48 ve üzeri	26	2,8654	,71844		
	Total	300	2,8658	,58881		
Psikolojik İyi Oluş	18-23	20	2,6722	,36681	1,187	0,316
	24-29	64	2,7201	,35821		
	30-35	98	2,7367	,34003		
	36-41	52	2,7489	,28625		
	42-47	40	2,7979	,29262		
	48 ve üzeri	26	2,8654	,28466		
	Total	300	2,7503	,32731		
Yakınlık	18-23	20	4,3200	1,33519	0,773	0,570
	24-29	64	4,4594	,93583		
	30-35	98	4,5306	,97223		
	36-41	52	4,7115	,90438		
	42-47	40	4,5700	,77068		
	48 ve üzeri	26	4,3846	,94475		
	Total	300	4,5253	,95281		

	N	Ort.	Std. Sapma	F	Sig.p.	
Olumlu Duygu	18-23	20	4,2167	1,31800	0,500	0,776
	24-29	64	4,4948	1,06573		
	30-35	98	4,5170	1,15557		
	36-41	52	4,5353	1,41242		
	42-47	40	4,5917	1,22297		
	48 ve üzeri	26	4,2372	1,32008		
	Total	300	4,4811	1,21508		
Olumsuz Duygu	18-23	20	3,9000	1,18488	1,116	0,352
	24-29	64	4,2070	,90365		
	30-35	98	4,4005	1,07078		
	36-41	52	4,3654	,83352		
	42-47	40	4,3563	,70685		
	48 ve üzeri	26	4,2885	,97645		
	Total	300	4,3042	,95585		
Duyguları İfade Etme Düzeyi	18-23	20	4,1667	1,13457	0,752	0,585
	24-29	64	4,4063	,83281		
	30-35	98	4,4905	,93438		
	36-41	52	4,5487	,97190		
	42-47	40	4,5217	,83101		
	48 ve üzeri	26	4,3000	,91879		
	Total	300	4,4487	,91848		
Evlilik Doyumu	18-23	20	3,2400	,78163	2,073	0,069
	24-29	64	3,4031	,40472		
	30-35	98	3,3439	,62178		
	36-41	52	3,3788	,79096		
	42-47	40	3,7300	1,06246		
	48 ve üzeri	26	3,4462	,68014		
	Total	300	3,4160	,71324		

Katılımcıların aldatma eğilimi, psikolojik iyi oluş, duyguları ifade etme ve evlilik doyumu düzeylerinin yaşlarına göre farklılık gösterme durumu Tek Yönlü ANOVA testi ile analiz edilmiştir. Söz konusu analiz neticesinde katılımcıların aldatma eğilimi, psikolojik iyi oluş, duyguları ifade etme ve evlilik doyumu düzeylerinin yaşlarına göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir (Sig.p. > 0,05).

4.10. Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Yaşam Ölçeği Düzeylerinin Eş Eğitim Durumu Değişkenine Göre Farklılık Analizi

Tablo 23. Katılımcıların Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Doyumu Düzeylerinin Eşlerinin Eğitim Durumlarına Göre Farklılık Analizi

		N	Ort.	Std. Sapma	F	Sig.p.	Fark
Aldatma Eğilimi	Okur-yazar değil	11	3,3485	,39927	4,743	0,200	-
	Okur-yazar	1	3,4000	.			
	İlkokul	41	3,0886	,58617			
	Ortaokul	21	3,1746	,70015			
	Lise	101	3,3340	,73031			
	Üniversite	109	3,6550	,80098			
	Lisansüstü	16	3,8333	,79508			
	Total	300	3,4333	,75960			
Genel Duygular	Okur-yazar değil	11	2,7576	,37620	1,338	0,240	-
	Okur-yazar	1	2,6111	.			
	İlkokul	41	2,7900	,27231			
	Ortaokul	21	2,8519	,41251			
	Lise	101	2,7761	,41197			
	Üniversite	109	2,6825	,45166			
	Lisansüstü	16	2,5729	,31277			
	Total	300	2,7372	,40720			
Ekon. Ail ve bir. Koşullar	Okur-yazar değil	11	2,9675	,52427	2,365	0,080	-
	Okur-yazar	1	2,1429	.			
	İlkokul	41	2,7875	,40263			
	Ortaokul	21	2,7653	,42866			
	Lise	101	2,8013	,45363			
	Üniversite	109	2,6448	,42330			
	Lisansüstü	16	2,6161	,31931			
	Total	300	2,7340	,43662			
Ev Dışı Aktiviteler	Okur-yazar değil	11	2,9773	,80199	0,994	0,430	-
	Okur-yazar	1	3,0000	.			
	İlkokul	41	3,0000	,41833			
	Ortaokul	21	2,8929	,59462			
	Lise	101	2,9035	,64126			
	Üniversite	109	2,7729	,59077			
	Lisansüstü	16	2,7969	,38964			
	Total	300	2,8658	,58881			
Psikolojik İyi Oluş	Okur-yazar değil	11	2,8636	,34882	2,572	0,079	-
	Okur-yazar	1	2,4722	.			
	İlkokul	41	2,8123	,19183			
	Ortaokul	21	2,8228	,36699			
	Lise	101	2,8001	,33474			
	Üniversite	109	2,6779	,34453			
	Lisansüstü	16	2,6146	,26115			
	Total	300	2,7503	,32731			

	N	Ort.	Std. Sapma	F	Sig.p.	Fark	
Yakınlık	Okur-yazar değil	11	4,5636	,94157	2,574	0,049	7 > 4
	Okur-yazar	1	5,8000	.			
	İlkokul	41	4,4439	,84085			
	Ortaokul	21	4,0476	,98571			
	Lise	101	4,4139	,79763			
	Üniversite	109	4,6679	1,09822			
	Lisansüstü	16	4,9875	,70226			
	Total	300	4,5253	,95281			
Olumlu Duygu	Okur-yazar değil	11	4,2424	1,39117	2,224	0,041	7 > 4
	Okur-yazar	1	5,1667	.			
	İlkokul	41	4,7033	1,28372			
	Ortaokul	21	4,0794	1,18979			
	Lise	101	4,2360	1,17740			
	Üniversite	109	4,6514	1,19961			
	Lisansüstü	16	4,9479	,98642			
	Total	300	4,4811	1,21508			
Olumsuz Duygu	Okur-yazar değil	11	4,4545	,89316	2,346	0,031	7 > 4 6 > 4
	Okur-yazar	1	7,0000	.			
	İlkokul	41	4,3902	,84419			
	Ortaokul	21	3,9762	,88708			
	Lise	101	4,1881	,93635			
	Üniversite	109	4,3761	1,03000			
	Lisansüstü	16	4,4844	,64206			
	Total	300	4,3042	,95585			
Duyguları İfade Etme Düzeyi	Okur-yazar değil	11	4,4061	1,00109	2,653	0,056	-
	Okur-yazar	1	5,8667	.			
	İlkokul	41	4,5333	,90025			
	Ortaokul	21	4,0413	,86781			
	Lise	101	4,2825	,85167			
	Üniversite	109	4,5835	,97251			
	Lisansüstü	16	4,8375	,68593			
	Total	300	4,4487	,91848			
Evlilik Doyumu	Okur-yazar değil	11	3,3364	1,10930	0,985	0,436	-
	Okur-yazar	1	3,2000	.			
	İlkokul	41	3,5098	,67298			
	Ortaokul	21	3,2619	,39048			
	Lise	101	3,5228	,81681			
	Üniversite	109	3,3275	,64260			
	Lisansüstü	16	3,3750	,53603			
	Total	300	3,4160	,71324			

Katılımcıların aldatma eğilimi, psikolojik iyi oluş, duyguları ifade etme ve evlilik doyumu düzeylerinin eğitim durumlarına göre farklılık gösterme durumu Tek Yönlü ANOVA testi ile analiz edilmiştir. Söz konusu analiz neticesinde katılımcıların duyguları ifade etme alt boyutlarından olan yakınlık ifadesi, olumlu duygu ve olumsuz

duygu boyutlarının eğitim durumlarına göre farklılık gösterdiği tespit edilmiştir (Sig.p. < 0,05). Bahsi geçen farklılıkların kaynağını tespit etmek için yapılan post – hoc (Tukey testi) analizi neticesinde;

Lisansüstü mezunu olan katılımcıların yakınlık ifadesi, olumlu duygu ifadesi ve olumsuz duygu ifadesi düzeylerinin ortaokul mezunu olan katılımcılara göre, üniversite mezunu olan katılımcıların olumsuz duygu ifadesi düzeylerinin ortaokul mezunu olan katılımcılara göre daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Ayrıca analizler neticesinde aldatma eğilimi, psikolojik iyi oluş ve evlilik doyumu düzeylerinin eşlerinin eğitim durumuna göre farklılaşmadığı sonucuna erişilmiştir.

4.11. Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Yaşam Ölçeği Düzeylerinin Evlilik Sayısı Değişkenine Göre Farklılık Analizi

Tablo 24. Katılımcıların Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Doyumu Düzeylerinin Evlilik Sayısına Göre Farklılık Analizi

		N	Ort.	Std. Sapma	F	Sig.p.	Fark
Aldatma eğilimi	Birinci	255	3,4809	,77762	2,397	0,068	-
	İkinci	36	3,1694	,61929			
	Üçüncü	3	2,9111	,73962			
	Dört ve üzeri	6	3,2556	,25357			
	Total	300	3,4333	,75960			
Genel duygular	Birinci	255	2,7275	,41168	0,596	0,618	-
	İkinci	36	2,7948	,39992			
	Üçüncü	3	2,6111	,25459			
	Dört ve üzeri	6	2,8704	,31753			
	Total	300	2,7372	,40720			
Ekon. Ail ve bir. Koşullar	Birinci	255	2,6927	,41218	5,833	0,001	2 > 1 3 > 1
	İkinci	36	2,9484	,47950			
	Üçüncü	3	2,8333	,32209			
	Dört ve üzeri	6	3,1548	,69461			
	Total	300	2,7340	,43662			
Ev dışı aktiviteler	Birinci	255	2,8676	,58262	2,894	0,036	4 > 3
	İkinci	36	2,8681	,57782			
	Üçüncü	3	2,0000	1,00000			
	Dört ve üzeri	6	3,2083	,40052			
	Total	300	2,8658	,58881			
Psikolojik iyi oluş	Birinci	255	2,7295	,32358	3,310	0,020	-
	İkinci	36	2,8627	,34317			
	Üçüncü	3	2,6296	,22453			
	Dört ve üzeri	6	3,0185	,18730			
	Total	300	2,7503	,32731			
Yakınlık	Birinci	255	4,5624	,96269	1,337	0,262	-
	İkinci	36	4,3944	,83425			
	Üçüncü	3	3,8000	1,58745			
	Dört ve üzeri	6	4,1000	,77717			
	Total	300	4,5253	,95281			

	N	Ort.	Std. Sapma	F	Sig.p.	Fark	
Olumlu duygu	Birinci	255	4,4967	1,22246	0,245	0,865	-
	İkinci	36	4,4537	1,11669			
	Üçüncü	3	4,1111	1,82828			
	Dört ve üzeri	6	4,1667	1,44530			
	Total	300	4,4811	1,21508			
Olumsuz duygu	Birinci	255	4,3147	,97343	0,093	0,964	-
	İkinci	36	4,2361	,82796			
	Üçüncü	3	4,1667	1,42156			
	Dört ve üzeri	6	4,3333	,91742			
	Total	300	4,3042	,95585			
Duyguları ifade etme düzeyi	Birinci	255	4,4701	,93281	0,494	0,686	-
	İkinci	36	4,3759	,81168			
	Üçüncü	3	4,0222	1,35373			
	Dört ve üzeri	6	4,1889	,80489			
	Total	300	4,4487	,91848			
Evlilik doyumu	Birinci	255	3,3612	,60303	4,421	0,005	2 > 1
	İkinci	36	3,7667	1,16888			
	Üçüncü	3	3,0667	,68069			
	Dört ve üzeri	6	3,8167	,94534			
	Total	300	3,4160	,71324			

Katılımcıların aldatma eğilimi, psikolojik iyi oluş, duyguları ifade etme ve evlilik doyumu düzeylerinin evlilik sayısına göre farklılık gösterme durumu Tek Yönlü ANOVA testi ile analiz edilmiştir. Söz konusu analiz neticesinde katılımcıların psikolojik iyi oluş ölçeği alt boyutu olan ekonomik, aile ve bireysel koşullardan duyulan memnuniyet düzeyleri, ev dışında aktiviteleri sürdürebilme ve evlilik doyum düzeylerinin farklılaştığı tespit edilmiştir (Sig.p. < 0,05). Bahsi geçen farklılıkların kaynağını tespit etmek için yapılan post – hoc (Tukey testi) analizi neticesinde;

İkinci ve üçüncü evliliklerini yapan katılımcıların psikolojik iyi oluş ölçeği alt boyutu olan ekonomik, aile ve bireysel koşullardan duyulan memnuniyet düzeyleri ile evlilik doyum düzeylerinin birinci evliliğini yapan katılımcılardan daha yüksek düzeyde olduğu, üçten fazla evlilik yapan katılımcıların psikolojik iyi oluş ölçeği alt boyutu olan

ev dışında aktiviteleri sürdürebilme düzeylerinin üçüncü evliliğini yapan katılımcılara göre daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Ayrıca analizler neticesinde aldatma eğilimi ve duyguları ifade etme düzeylerinin evlilik sayısına göre farklılaşmadığı sonucuna erişilmiştir.

4.12. Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Yaşam Ölçeği Düzeylerinin Evlilik Süresi Değişkenine Göre Farklılık Analizi

Tablo 25. Katılımcıların Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Doyumu Düzeylerinin Evlilik Süresine Göre Farklılık Analizi

		N	Ort.	Std. Sapma	F	Sig.p.
Aldatma Eğilimi	1-5 yıl	125	3,5453	,77888	1,714	0,147
	6-10 yıl	67	3,4000	,72139		
	11-15 yıl	45	3,3970	,84393		
	16-20 yıl	24	3,3958	,69687		
	21yıl ve üzeri	39	3,1966	,65938		
	Total	300	3,4333	,75960		
Genel Duygular	1-5 yıl	125	2,7222	,46860	1,064	0,375
	6-10 yıl	67	2,7612	,36915		
	11-15 yıl	45	2,6506	,33765		
	16-20 yıl	24	2,7778	,38385		
	21yıl ve üzeri	39	2,8191	,33424		
	Total	300	2,7372	,40720		
Ekon. Ail ve bir. Koşullar	1-5 yıl	125	2,6777	,40979	1,189	0,316
	6-10 yıl	67	2,7473	,42245		
	11-15 yıl	45	2,7476	,46581		
	16-20 yıl	24	2,8185	,42020		
	21yıl ve üzeri	39	2,8242	,51006		
	Total	300	2,7340	,43662		
Ev Dışı Aktiviteler	1-5 yıl	125	2,8700	,56046	2,675	0,132
	6-10 yıl	67	2,9478	,56498		
	11-15 yıl	45	2,6333	,70429		
	16-20 yıl	24	3,0417	,65801		
	21yıl ve üzeri	39	2,8718	,46549		
	Total	300	2,8658	,58881		

	N	Ort.	Std. Sapma	F	Sig.p.	
	6-10 yıl	67	2,7765	,28272		0,168
	11-15 yıl	45	2,6864	,32972		
	16-20 yıl	24	2,8229	,31542		
	21yıl ve üzeri	39	2,8269	,26807		
	Total	300	2,7503	,32731		
Yakınlık	1-5 yıl	125	4,5760	1,06608	0,708	0,587
	6-10 yıl	67	4,3612	,84009		
	11-15 yıl	45	4,6178	,94659		
	16-20 yıl	24	4,5750	,84712		
	21yıl ve üzeri	39	4,5077	,81802		
	Total	300	4,5253	,95281		
	6-10 yıl	67	4,3209	1,05342		0,303
	11-15 yıl	45	4,7185	1,21638		
	16-20 yıl	24	4,1736	,98476		
	21yıl ve üzeri	39	4,4487	1,31186		
	Total	300	4,4811	1,21508		
Olumsuz Duygu	1-5 yıl	125	4,2880	1,05258	0,282	0,890
	6-10 yıl	67	4,3022	,90927		
	11-15 yıl	45	4,3889	,84872		
	16-20 yıl	24	4,4063	,89931		
	21yıl ve üzeri	39	4,1987	,88700		
	Total	300	4,3042	,95585		
Duyguları İfade Etme Düzeyi	1-5 yıl	125	4,4891	1,01836	0,704	0,590
	6-10 yıl	67	4,3294	,79068		
	11-15 yıl	45	4,5970	,88716		
	16-20 yıl	24	4,3694	,81460		
	21yıl ve üzeri	39	4,4017	,89003		
	Total	300	4,4487	,91848		
Evlilik Doyumu	1-5 yıl	125	3,3576	,63706	2,109	0,080
	6-10 yıl	67	3,2925	,66522		
	11-15 yıl	45	3,5311	,57676		
	16-20 yıl	24	3,4708	1,25403		
	21yıl ve üzeri	39	3,6487	,67935		
	Total	300	3,4160	,71324		

Katılımcıların aldatma eğilimi, psikolojik iyi oluş, duyguları ifade etme ve evlilik doyumu düzeylerinin evlilik süresine göre farklılık gösterme durumu Tek Yönlü ANOVA testi ile analiz edilmiştir. Söz konusu analiz neticesinde katılımcıların aldatma eğilimi, psikolojik iyi oluş, duyguları ifade etme ve evlilik doyumu düzeylerinin evlilik süresine göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir (Sig.p. < 0,05).

Ancak bireylerin evlilik sürelerinin arttıkça aldatma eğilimlerinin düştüğü ancak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir (Sig.p. >0,05).

4.13. Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Yaşam Ölçeği Düzeylerinin Çocuk Sayısı Değişkenine Göre Farklılık Analizi

Tablo 26. Katılımcıların Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Doyumu Düzeylerinin Çocuk Sayısına Göre Farklılık Analizi

		N	Ort.	Std. Sapma	F	Sig.p.	Fark
Aldatma Eğilimi	1 çocuk	103	3,4298	,75838	4,082	0,007	4 > 3
	2 çocuk	90	3,4159	,72013			
	3 çocuk	52	3,1923	,78417			
	4 çocuk ve üzeri	55	3,6964	,73897			
	Total	300	3,4333	,75960			
Genel Duygular	1 çocuk	103	2,7152	,40933	3,784	0,011	3 > 4
	2 çocuk	90	2,7753	,38372			
	3 çocuk	52	2,8536	,41821			
	4 çocuk ve üzeri	55	2,6061	,39980			
	Total	300	2,7372	,40720			
Ekon. Ail ve bir. Koşullar	1 çocuk	103	2,7393	,40477	0,974	0,405	
	2 çocuk	90	2,7587	,49122			
	3 çocuk	52	2,7734	,37202			
	4 çocuk ve üzeri	55	2,6468	,45538			
	Total	300	2,7340	,43662			
Ev Dışı Aktiviteler	1 çocuk	103	2,8617	,58549	0,097	0,962	
	2 çocuk	90	2,8917	,55085			
	3 çocuk	52	2,8558	,65370			
	4 çocuk ve üzeri	55	2,8409	,60546			
	Total	300	2,8658	,58881			

Psikolojik İyi Oluş	1 çocuk	103	2,7408	,32323	3,004	0,031	3 > 4
	2 çocuk	90	2,7818	,32932			
	3 çocuk	52	2,8226	,31519			
	4 çocuk ve üzeri	55	2,6480	,32522			
	Total	300	2,7503	,32731			
Yakınlık	1 çocuk	103	4,5417	1,01388	1,018	0,385	-
	2 çocuk	90	4,4511	,93307			
	3 çocuk	52	4,4308	,87168			
	4 çocuk ve üzeri	55	4,7055	,93876			
	Total	300	4,5253	,95281			
Olumlu Duygu	1 çocuk	103	4,5712	1,26620	1,382	0,248	-
	2 çocuk	90	4,4241	1,23139			
	3 çocuk	52	4,2244	1,14517			
	4 çocuk ve üzeri	55	4,6485	1,13840			
	Total	300	4,4811	1,21508			
Olumsuz Duygu	1 çocuk	103	4,3762	1,01150	0,476	0,699	-
	2 çocuk	90	4,2944	,98698			
	3 çocuk	52	4,1827	,84904			
	4 çocuk ve üzeri	55	4,3000	,90318			
	Total	300	4,3042	,95585			
Duyguları İfade Etme Düzeyi	1 çocuk	103	4,5094	,99155	1,156	0,327	-
	2 çocuk	90	4,3985	,92872			
	3 çocuk	52	4,2821	,82516			
	4 çocuk ve üzeri	55	4,5745	,83380			
	Total	300	4,4487	,91848			
Evlilik Doyumu	1 çocuk	103	3,2777	,67764	3,534	0,015	4 > 1
	2 çocuk	90	3,4889	,67449			
	3 çocuk	52	3,3385	,55595			
	4 çocuk ve üzeri	55	3,6291	,90014			
	Total	300	3,4160	,71324			

Katılımcıların aldatma eğilimi, psikolojik iyi oluş, duyguları ifade etme ve evlilik doyumu düzeylerinin çocuk sayısına süresine göre farklılık gösterme durumu Tek Yönlü ANOVA testi ile analiz edilmiştir. Söz konusu analiz neticesinde katılımcıların aldatma eğilimi, psikolojik iyi oluş alt boyutlarından olan genel duygular ve genel psikolojik iyi oluş düzeyleri ile evlilik doyumu düzeylerinin çocuk sahibi olmalarına göre farklılaştığı tespit edilmiştir (Sig.p. < 0,05). Söz konusu farklılıkların tespit edilmesine yönelik gerçekleştirilen post – hoc (Tukey testi) analizi neticesinde;

3 çocuğu olan katılımcıların aldatma eğilimi düzeylerinin 4 çocuk ve üzeri olan katılımcılara göre daha düşük düzeyde olduğu ve aralarındaki farkın istatistiksel olarak anlamsız olduğu saptanmıştır (Sig.p.>0,05).

3 çocuğu olan katılımcıların psikolojik iyi oluş alt boyutlarından olan genel duygular ve genel psikolojik iyi oluş düzeylerinin diğer olarak ifade eden katılımcılara göre daha yüksek düzeyde olduğu ve aralarındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır (Sig.p. < 0,05).

1 çocuğa sahip olan katılımcıların evlilik doyumlarının diğer olarak ifade eden katılımcılara göre düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir (Sig.p. < 0,05).

Ayrıca analizler neticesinde psikolojik iyi oluş düzeylerinin çocuk sayısına göre farklılaşmadığı sonucuna erişilmiştir.

4.14. Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Yaşam Ölçeği Düzeylerinin Evlilik Öncesi Birliktelik Süresi Değişkenine Göre Farklılık Analizi

Tablo 27. Katılımcıların Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Doyumu Düzeylerinin Evlilik Öncesi Birliktelik Süresine Göre Farklılık Analizi

		N	Ort.	Std. Sapma	F	Sig.p.	Fark
Aldatma Eğilimi	1 yıldan az	143	3,2862	,73319	3,840	0,010	4 > 1
	1 yıl	57	3,5591	,76379			
	1-3 yıl	60	3,5117	,74117			
	4 yıl ve üzeri	40	3,6625	,79493			
	Total	300	3,4333	,75960			
Genel Duygular	1 yıldan az	143	2,8182	,36342	6,964	0,000	1 > 3 2 > 3
	1 yıl	57	2,7729	,46401			
	1-3 yıl	60	2,5491	,38437			
	4 yıl ve üzeri	40	2,6792	,41697			
	Total	300	2,7372	,40720			
Ekon. Ail ve bir. Koşullar	1 yıldan az	143	2,7567	,38996	3,791	0,011	2 > 3
	1 yıl	57	2,8496	,54343			
	1-3 yıl	60	2,5905	,42347			
	4 yıl ve üzeri	40	2,7036	,39804			
	Total	300	2,7340	,43662			
Ev Dışı Aktiviteler	1 yıldan az	143	2,9196	,57882	1,236	0,297	-
	1 yıl	57	2,8904	,68468			
	1-3 yıl	60	2,7667	,59101			
	4 yıl ve üzeri	40	2,7875	,45132			
	Total	300	2,8658	,58881			
Psikolojik İyi Oluş	1 yıldan az	143	2,8056	,28794	7,753	0,000	1 > 3 2 > 3
	1 yıl	57	2,8158	,39642			
	1-3 yıl	60	2,5894	,31402			
	4 yıl ve üzeri	40	2,7007	,29123			
	Total	300	2,7503	,32731			
Yakınlık	1 yıldan az	143	4,4364	,92922	0,969	0,408	-
	1 yıl	57	4,5404	,97465			
	1-3 yıl	60	4,6200	,94435			
	4 yıl ve üzeri	40	4,6800	1,01759			
	Total	300	4,5253	,95281			
Olumlu Duygu	1 yıldan az	143	4,3403	1,27665	1,854	0,137	-
	1 yıl	57	4,4503	1,18354			
	1-3 yıl	60	4,7556	1,10744			
	4 yıl ve üzeri	40	4,6167	1,14429			
	Total	300	4,4811	1,21508			

	N	Ort.	Std. Sapma	F	Sig.p.	Fark	
Olumsuz Duygu	1 yıldan az	143	4,2727	,94147	0,201	0,895	-
	1 yıl	57	4,2763	1,03152			
	1-3 yıl	60	4,3667	,94383			
	4 yıl ve üzeri	40	4,3625	,94216			
	Total	300	4,3042	,95585			
Duyguları İfade Etme Düzeyi	1 yıldan az	143	4,3543	,94040	1,337	0,262	-
	1 yıl	57	4,4339	,90686			
	1-3 yıl	60	4,6067	,86694			
	4 yıl ve üzeri	40	4,5700	,91831			
	Total	300	4,4487	,91848			
Evlilik Doyumu	1 yıldan az	143	3,3503	,60838	0,815	0,486	-
	1 yıl	57	3,5035	,83708			
	1-3 yıl	60	3,4583	,92595			
	4 yıl ve üzeri	40	3,4625	,46613			
	Total	300	3,4160	,71324			

Katılımcıların aldatma eğilimi, psikolojik iyi oluş, duyguları ifade etme ve evlilik doyumu düzeylerinin eşiyle evlilik öncesi birliktelik süresine göre farklılık gösterme durumu Tek Yönlü ANOVA testi ile analiz edilmiştir. Söz konusu analiz neticesinde katılımcıların aldatma eğilimi, psikolojik iyi oluş alt boyutlarından olan genel duygular, ekonomik, aile ve bireysel koşullardan duyulan memnuniyet ve genel psikolojik iyi oluş düzeyleri düzeylerinin eşiyle evlilik öncesi birliktelik süresine göre farklılaştığı tespit edilmiştir (Sig.p. < 0,05). Söz konusu farklılıkların tespit edilmesine yönelik gerçekleştirilen post – hoc (Tukey testi) analizi neticesinde;

Eşiyle evlenmeden önce 3 yıldan fazla süre birlikte olan katılımcıların aldatma eğilimleri 1 yıldan az birlikte olan katılımcılara göre daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Eşiyle evlenmeden önce 1 yıldan az ve 1 – 3 yıl aralığında birlikte olan katılımcıların psikolojik iyi oluş alt boyutlarından olan genel duygular, ekonomik, aile ve bireysel koşullardan duyulan memnuniyet ve genel psikolojik iyi oluş düzeylerinin 1 – 3 yıl aralığında olan katılımcılara göre daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Ayrıca analizler neticesinde duyguları ifade etme ve evlilik doyumu düzeylerinin evlilik öncesi birliktelik süresine göre farklılaşmadığı sonucuna erişilmiştir.

4.15. Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Yaşam Ölçeği Düzeylerinin Aldatılma Hikayesi Değişkenine Göre Farklılık Analizi

Tablo 28. Katılımcıların Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Doyumu Düzeylerinin Aldatılma Hikayesi Olma Durumuna Göre Farklılık Analizi

	Aldatılma Hikâyeniz	N	Ort.	Std. Sapma	F	Sig.p.
Aldatma Eğilimi	Evet	63	3,0402	,67477	1,472	0,000
	Hayır	237	3,5378	,74779		
Genel Duygular	Evet	63	2,9004	,43678	0,659	0,000
	Hayır	237	2,6939	,38854		
Ekon. Ail ve bir. Koşullar	Evet	63	2,8481	,39112	0,902	0,019
	Hayır	237	2,7037	,44378		
Ev Dışı Aktiviteler	Evet	63	2,8889	,53652	1,722	0,727
	Hayır	237	2,8597	,60286		
Psikolojik İyi Oluş	Evet	63	2,8787	,33765	0,153	0,000
	Hayır	237	2,7161	,31655		
Yakınlık	Evet	63	4,5333	1,09368	4,849	0,940
	Hayır	237	4,5232	,91430		
Olumlu Duygu	Evet	63	4,3228	1,52249	16,461	0,245
	Hayır	237	4,5232	1,11942		
Olumsuz Duygu	Evet	63	4,2738	,94155	0,055	0,777
	Hayır	237	4,3122	,96143		
Duyguları İfade Etme Düzeyi	Evet	63	4,3799	1,11076	9,322	0,505
	Hayır	237	4,4669	,86201		
Evlilik Doyumu	Evet	63	3,3698	,97858	2,438	0,564
	Hayır	237	3,4283	,62626		

Katılımcıların aldatma eğilimi, psikolojik iyi oluş, duyguları ifade etme ve evlilik doyumu düzeylerinin aldatılma hikayesi olma durumuna göre farklılık gösterme durumu Bağımsız T - Testi ile analiz edilmiştir. Söz konusu analiz neticesinde katılımcıların aldatma eğilimi ve psikolojik iyi oluş düzeylerinin aldatılma hikayesi olma durumuna göre farklılaştığı tespit edilmiştir (Sig.p. < 0,05). Söz konusu farklılıkların şu şekilde belirtilebilir:

Aldatılma hikayesi olmayan katılımcıların aldatma eğilimlerinin aldatılma hikayesi olanlara göre, aldatılma hikayesi olanların psikolojik iyi oluş düzeylerinin aldatılma hikayesi olmayanlara göre daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Ayrıca analizler neticesinde duyguları ifade etme ve evlilik doyumu düzeylerinin aldatılma hikayesi olma durumuna göre farklılaşmadığı sonucuna erişilmiştir.

4.16. Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Yaşam Ölçeği Düzeylerinin Aldatma Hikayesi Değişkenine Göre Farklılık Analizi

Tablo 29. Katılımcıların Aldatma Eğilimi, Psikolojik İyi Oluş, Duyguları İfade Etme ve Evlilik Doyumu Düzeylerinin Aldatma Hikayesi Olma Durumuna Göre Farklılık Analizi

	Aldatma Hikâyeniz	N	Ort.	Std. Sapma	F	Sig.p.
Aldatma eğilimi	Evet	68	2,9279	,59957	10,012	0,000
	Hayır	232	3,5815	,73848		
Genel Duygular	Evet	68	2,8440	,34545	2,060	0,014
	Hayır	232	2,7059	,41913		
Ekon. Ail ve bir. Koşullar	Evet	68	2,7920	,41864	0,054	0,214
	Hayır	232	2,7171	,44118		
Ev Dışı Aktiviteler	Evet	68	2,9265	,49069	6,763	0,335
	Hayır	232	2,8481	,61442		
Psikolojik İyi Oluş	Evet	68	2,8329	,28261	2,201	0,018
	Hayır	232	2,7261	,33602		
Yakınlık	Evet	68	4,5765	,90275	0,385	0,616
	Hayır	232	4,5103	,96836		
Olumlu Duygu	Evet	68	4,5294	1,06891	3,757	0,710
	Hayır	232	4,4670	1,25648		
Olumsuz Duygu	Evet	68	4,4118	,99698	0,984	0,292
	Hayır	232	4,2726	,94335		
Duyguları İfade Etme Düzeyi	Evet	68	4,5137	,82796	2,099	0,507
	Hayır	232	4,4296	,94419		
Evlilik Doyumu	Evet	68	3,3618	,64415	0,007	0,477
	Hayır	232	3,4319	,73279		

Katılımcıların aldatma eğilimi, psikolojik iyi oluş, duyguları ifade etme ve evlilik doyumu düzeylerinin aldatma hikayesi olma durumuna göre farklılık gösterme durumu Bağımsız T - Testi ile analiz edilmiştir. Söz konusu analiz neticesinde katılımcıların aldatma eğilimi ve psikolojik iyi oluş düzeylerinin aldatma hikayesi olma durumuna göre farklılaştığı tespit edilmiştir (Sig.p. < 0,05).

Aldatma hikayesi olmayan katılımcıların aldatma eğilimlerinin aldatma hikayesi olanlara göre, aldatma hikayesi olan katılımcıların psikolojik iyi oluş düzeylerinin aldatma hikayesi olmayanlara göre daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Ayrıca analizler neticesinde duyguları ifade etme ve evlilik doyumu düzeylerinin aldatma hikayesine göre farklılaşmadığı sonucuna erişilmiştir.

5. TARTIŞMA

Bu araştırmada elde edilen bulgular genel olarak incelendiğinde, evlilik doyumunu ve aldatma eğilimini inceleyen literatürdeki diğer araştırmalarla benzer sonuçlar bulunduğu gibi, bu araştırmalardan farklılaştığı sonuçlar da elde edilmiştir.

Çalışmamızda aldatma eğiliminin cinsiyete göre farklılaşmadığı görülmüştür ($p > 0,05$). Bizim çalışmamıza paralel olarak Finchman ve May'in (2016), romantik ilişkilerdeki aldatma ile ilgili araştırmaları incelendiğinde, aldatma erkekler ve kadınlarda aynı oranlarda gözlenmektedir. Ayrıca yapılan bu çalışmaya göre aldatma, yaz aylarında mevsimsel bir artış göstermektedir ve boşanmaların en yaygın gerekçesidir.

Nannini ve Meyers'in (2010), cinsel ve duygusal aldatmada kıskançlık üzerine yaptığı araştırmada 165'i kadın, 152'si erkek toplam 317 üniversite öğrencisi katılmıştır. Buna göre, kadınlar tüm aldatma durumlarında daha fazla duygusal stres yaşamaktadırlar. Her iki cinsiyet de benzer şekilde, sadece duygusal aldatmanın veya her iki aldatma türünün de olduğu durumlarda, duygusal bileşenleri içeren aldatmanın daha üzücü olduğunu kanıtlamışlardır.

Russell ve arkadaşları (2013), güvensiz bağlanma ve evlilikte aldatmayla ilgili 207 yeni evliyle çalışmışlardır. Buna göre, bireyin kendi ve eşinin bağlanma anksiyetesinin olması aldatmayı yordamaktadır. Eşlerin kendi veya eşinin yüksek bağlanma anksiyetesinin olması aldatma edimini artırmaktadır. Ayrıca, kaçınan bağlananın aldatma davranışıyla ilişkisinin olmadığı saptanmıştır. Evlilik doyumu, cinsel frekans ve kişilik özelliklerinde ise eşler arasında fark gözlenmemiştir. ($p>0.05$)

Macapagal ve arkadaşları (2014), evli olmayan ama ciddi bir ilişkisi olan 262 kişiyle, toplumsal cinsiyet, bağlanma stilleri ve aldatma eğilimi ile ilgili bir araştırma yapmıştır. Buna göre, erkeklerin tüm aldatma şekillerinde daha yüksek bir eğilim gösterdiği bulunmuştur. Diğer taraftan, kaçınan bağlanma stili, güvenli ve kaygılı bağlanma

stilllerine göre daha fazla aldatma eğilimi göstermektedir. Aldatma eğilimini etkileyen diğer iki unsur ise aldatma algısı ve eşle kurulan ilişkidir.

Brase ve arkadaşları (2014), aldatma ve cinsiyet farklılığına yönelik yaptıkları araştırmada, cinsiyet farklılığının bağlanma stiliyle ilişkisi olmadığı bulunmuştur ($p > 0.05$). Ancak, bireysel farklılıkların etkisinin olabileceği düşünülmektedir.

Owen ve arkadaşları (2013), cinsiyet, toplumsal cinsiyet, inanç, bağlanma ve sosyo seksüel yönelimin, ilişki sadakatsizliğinde cinsiyet farklılığına etkisinin karşılaştırmasını araştırmışlardır. Katılımcılar 238'i kadın, 239'u erkek toplam 477 heteroseksüel bireyden oluşmaktadır. Buna göre, cinsiyet farklılığının diğer değişkenlerle bir ilişkisi bulunmamıştır. Bulgular ilişki tatmini yükseldikçe aldatma eğiliminin düştüğü yönündedir. Araştırmada da elde edilen sonuçlar bu doğrultudadır.

Direktör ve Nuri (2016), yaşları 18 ile 37 arasında değişen, araştırma süresince en az bir yıldır romantik ilişkisi olan 82'si kadın, 81'i erkek toplam 163 katılımcıyla, algılanan ebeveyn kabul-reddinin aldatma üzerindeki etkisini incelemişlerdir. Buna göre, erkeklerin aldatma eğiliminin kadınlara göre anlamlı olarak yüksek olduğu sonucu elde edilmiştir. Araştırmamızda ise söz konusu farklılığa ilişkin anlamlı bir sonuç çıkmasa da kadınların aldatma eğilimlerinin erkeklere oranlara daha yüksek çıktığı görülmektedir.

Yeniçeri ve Kökdemir (2006) araştırmalarında yaş ortalaması 21,9 olan ve Türkiye'nin dört farklı bölgesinde yer alan üniversitelerde okuyan 227 kadın, 177 erkek üniversite öğrencisi üzerinde aldatmanın nedenlerini ortaya koymayı amaçlamışlardır. Katılımcılara şimdiye kadar partnerlerini duygusal ya da cinsel olarak aldatıp aldatmadıkları sorulmuştur; % 19,6'sı en az bir kez aldattıklarını, % 17, 3'ünün ise kendilerinin aldatmadıklarını ancak partnerlerinin onları aldattığını belirtmiştir. Araştırmamızda ise katılımcıların %21'inin en az bir kez aldatıldığı, %22,7'sinin de en az bir kez aldattığı görülmektedir.

Kantarcı (2009) tarafından yapılan bir araştırmada evli bireylerin bağlanma stillerine göre aldatma eğilimleri ve çatışma yönetim biçimleri incelenmiştir. Evli olan 145 kadın, 55 erkek araştırmaya katılmıştır. Buna göre güvenli bağlanma stiline sahip kişilerin güvensiz bağlanma stiline sahip olanlara göre aldatma eğilimi düşük bulunmuştur.

Aldatma eğilimi ile olumsuz aktif çatışma yönetim biçimi arasında pozitif ilişki bulunmuştur. Olumsuz aktif çatışma yönetim biçiminin, aktif davranışlarla adil olmayan sonuçlara ulaşmayı istemeyle ilgili olduğu açıklanmıştır. Son olarak araştırmaya göre erkeklerin aldatma eğilimi daha yüksek bulunmuştur. Araştırmamızda ise Kantarcı (2009)'nın elde ettiği sonuçların tersi olarak erkeklerin kadınlara göre aldatma eğilimlerinin düşük olduğu görülmektedir. ($p < 0,05$)

Çavuşoğlu (2011) tarafından İstanbul ili sınırları içerisinde bulunan ve evli olan 217 kişi üzerinde gerçekleştirilen araştırmada evli kişilerin bağlanma stillerine ve bazı değişkenlere (cinsiyet, eğitim düzeyi, evlilik süresi, çocuk sayısı) göre aldatma eğilimleri ve evlilik uyumları incelenmiştir. Araştırmanın sonuçlarına bakıldığında bireylerin bağlanma stillerine göre aldatma eğilimlerinde anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bireylerin evlilik uyumları arttıkça aldatma eğilimleri azalırken, evlilik uyumları azaldığında aldatma eğilimlerinin arttığı görülmüştür. Araştırmamızda ise aldatma eğilimi ile evlilik doyumu arasında herhangi bir ilişki olmadığı görülmektedir. Ayrıca evliliklerin ilk yıllarında (0-5 yıl) bulunan ve 20 yıl ve üstü süre evli olan bireylerin aldatma eğilimlerinin daha fazla olduğu bulunmuştur. Aldatma eğiliminin cinsiyete göre farklılaşmadığı belirtilmiştir. Araştırmamızda evlilik sürelerinden ziyade yaşı büyük olanların daha fazla aldatma eğiliminde olduğu ve cinsiyete göre aldatma eğilimlerinin farklılık göstermediği görülmektedir.

Türkiye’de araştırmasına temel olarak yalan söyleme kavramını inceleyen Üretmen (2008) bu kavramı romantik ilişkilerde yalan söylemeyi aldatma ile ilişkilendirmiştir. Bu araştırma sonuçları aile bireyinin söylediği yalanlara yapılan dışsal yüklemelerin, sevgilinin yalanlarına yapılan dışsal yüklemelere göre daha fazla olduğunu göstermiştir. Bu sonuç, aileden birinin söylediği yalanın sevgiliye kıyasla daha dışsal olarak değerlendirildiğini göstermiştir. Benzer şekilde sevgilinin söylediği yalanlara yapılan yüklemelerin aile bireylerine oranla daha kötü niyetli algılandığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar romantik ilişkilerde yalan söylemenin aldatmayla ilişkisi açısından yorumlanmıştır. Yani bireylerin romantik ilişki içerisinde sevgilinin kendilerine söylediği yalanı aldatma ile ilişkilendirip bu yalanı masum bulmadıkları ve kişisel nedenlere (içsel yükleme) yükleme yaptıkları ve yalanı kötü niyetli olarak algıladıkları açıklanmıştır.

Çalışmamızda evlilik doyum düzeylerinin cinsiyete göre farklılık göstermediği görülmektedir ($p > 0,05$). Anar'ın (2002) araştırması bulgularımızla çelişmektedir. Yaptığı araştırmaya göre kadınların evlilik doyum skorları erkeklerin evlilik doyum skorlarına göre anlamlı bir şekilde yüksek olduğunu bulmuştur.

Tezer (1996), Çelik (2006) ve Berk (2009)'in yaptığı araştırmalar sonucuna göre kadın ve erkeklerin evlilik doyumları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı bulunmuştur. Bu sonuçlarda bulgularımızı desteklemektedir.

Timur (2008), araştırmasında evli bireylerin psikolojik iyi oluş düzeylerin evli olmayanlara göre daha yüksek olduğunu bildirmiştir. Yaş ve cinsiyet değişkenine göre psikolojik iyi oluşun farklılaşmadığı belirlenmiştir. Araştırmamızda ise yaşa göre psikolojik iyi oluş düzeylerinin farklılaşmadığı görülse de cinsiyete göre farklılık gösterdiği tespit edilmiştir (Timur, 2008, s.66).

Yeşiltepe (2011) araştırmasında öğretmenlerin, evlilik uyumlarıyla psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırmaya 343 öğretmen katılmıştır. Araştırma sonucunda psikolojik iyi oluşun evlilik uyumunu anlamlı biçimde etkilediği belirlenmiştir (Yeşiltepe, 2011, s.63). Araştırmamızda da evlilik doyumu ile psikolojik iyi oluşun ilişkili olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$).

Yapılan bir araştırmada Türklerin, İngilizlere göre psikolojik iyi oluş düzeylerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Türk ve İngilizlerin toplumsal yapısının bu farklılığa yol açtığı ifade edilmiştir. Kadınların erkeklere göre daha yüksek psikolojik iyi oluş düzeyine sahip olduğu belirlenmiştir. Araştırmamızda da belirtilen çalışmadaki sonuçlara paralel sonuçlar elde edilmiştir (Kuyumcu, 2012, s.74).

Araştırmamızda ise yaşa göre psikolojik iyi oluş düzeylerinin farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Çelebi (2016) tarafından yapılan araştırmada ise çalışma yerine göre psikologların psikolojik iyi oluş düzeyleri incelenmiştir. Yapılan araştırmanın örneklemini 150 psikolog oluştururken, Psikolojik İyi Oluş Ölçeği uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, 30-40 yaş arasındaki bireylerin, diğer yaş grubundakilere göre psikolojik iyi oluş düzeylerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. (Çelebi, 2016, s.90).

Üncü (2007), duygusal zekâ ve evlilik doyumu ilişkisi araştırmanın çalışma grubu, İstanbul ilinin Kâğıthane İlçesi'nde yaşayan 229 evli birey (149 kadın, 80 erkek) ile Yozgat ilinin Sarıkaya ilçesinde yaşayan 237 evli bireyden (103 kadın, 134 erkek) oluşturmuştur. Araştırma toplam 251 kadın ve 215 erkek ile arasında yapılmıştır. Araştırmaya katılanların cinsiyetlerine göre evlilik doyumlara bakıldığında, araştırmamızda elde edilen sonuçların aksine, kadınlar ile erkekler arasında, erkekler lehine anlamlı fark olduğu, eğitim durumlarına göre evlilik doyumları incelendiğinde, en yüksek ortalamanın lise mezunlarına, en düşük ortalamanın ilköğretim mezunlarına ait olduğu tespit edilmiştir.

Anar (2011), evli ve çalışan yetişkinlerin toplumsal cinsiyet rolleri ile evlilik doyumu ve iş doyumu ilişkisinin incelendiği bir araştırma yapmıştır. Bu araştırma bulgularına göre, evli ve çalışan yetişkinlerin cinsiyetlerine, yaşlarına ve ailelerinin aylık ortalama gelirlerine göre evlilik doyumları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Fakat buna rağmen, bireylerin eğitim düzeylerine ve eşlerinin eğitim düzeylerine göre evlilik doyumları arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur. ($p<0.05$). Ayrıca, evli ve çalışan yetişkinlerin cinsiyetlerine, yaşlarına, mesleklerine ve ailelerinin aylık ortalama gelirlerine bakıldığında, iş doyumları arasında anlamlı bir fark bulunmazken, bireylerin eğitim düzeylerine göre iş doyumları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Bununla beraber androjen cinsiyet rolüne sahip bireylerin evlilik doyumları, belirsiz cinsiyet rollerine sahip bireylerin evlilik doyumlarından anlamlı bir şekilde yüksekken, erkeksi cinsiyet rolüne sahip bireylerin iş doyumları belirsiz cinsiyet rolüne sahip bireylerin iş doyumlarından anlamlı bir şekilde yüksek olduğu görülmüştür.

Çalışmamızda yaşa göre evlilik doyumu incelendiğinde evlilik doyumlarının ilerleyen yaşlarda farklılık göstermediği görülmektedir ($p>0,05$). Çalışmamızın aksine Burr (1970), evlilik doyumuna kavramsal olarak açıklık getirmek amacıyla evlilik yaşantısının daha özgül olan altı alanını (parayı kullanma biçimi, eşlerin sosyal etkinlikleri, eve ilişkin görevleri yapma biçimi, arkadaşlık, cinsel etkileşim ve çocuklarla ilişkiler) tanımlamış ve bu alanların her birinden sağlanan öznel doyumun aile yaşam dönemlerine göre nasıl değiştiğini araştırdığı çalışmada, saptanan doyum alanları bakımından en düşük doyumun çocukların okul çağı döneminde olduğunu ve bunun çocukların ergenlik aşamasından başlayarak eşlerin emeklilik aşamasına kadar hızla arttığını ortaya koymuştur.

Çalışmamızda ise evlilik doyumlarının eğitim durumuna göre farklılaşmadığı sonucu elde edilmiş ($p > 0,05$) olmasına rağmen, Renne (1970), Evli eşler üzerinde yaptığı bir araştırmada, eşlerin öğrenim düzeyleri yükseldikçe evlilik doyum düzeylerinin de yükseldiğini ortaya koymuştur.

Boşanmaların evlilik doyumlarının düşüklüğü nedeniyle gerçekleştirildiği varsayımından hareketle, çalışmamızda evlilik doyumlarının yaşa göre farklılaşmadığı sonucu elde edilmiştir ($p>0.05$). Çalışmamızın tersine Şirvancı'nın (1981), Türkiye'deki ve diğer ülkelerdeki boşanmaların genel durumunu incelediği çalışmada, gelişmiş ülkelerde görülen, daha çok kadınlar tarafından açılan boşanma davalarının Türkiye'de de görüldüğünü; boşanmaların daha çok evliliğin ilk yıllarında olduğunu; çocuk sayısı arttıkça boşanma oranının azaldığını; boşanmaların Türkiye'de kadınlarda 20-24 yaş, erkeklerde ise, 25-29 yaşlar arasında gerçekleştiğini; boşanmaların daha çok kentlerde olduğunu ortaya koymuştur.

Çalışmamızda ise olumlu veya olumsuz duyguları ifade etme noktasında cinsiyet temelinde herhangi bir farklılık olmadığı elde edilmiştir ($p > 0,05$). Bunun aksine Hahlweg ve arkadaşları (1984), evlilik ilişkilerini konu alan pek çok araştırmada, cinsiyetin önemli bir değişken olarak ortaya çıktığını belirtmektedirler. Araştırmacılar, kadınların olumsuz duygularını daha çok ifade etmelerinin ve daha eleştirel olmalarının yanı sıra olumlu duygularını da aynı düzeyde ifade ettikleri sonucunu elde etmişlerdir.

Ailen ve Thomson (1984), 50 evli çifti kapsayan araştırmalarında, Kişiler-arası Algı Metodunu kullanarak anlama, anlaşma, gerçekleştirme ve anlaşıldığını hissetme gibi kavramların evli eşlerin iletişim doyumları üzerindeki etkilerini incelemişlerdir. Araştırmacılar, cinsiyet farkı olmaksızın anlaşma ve anlaşıldığını hissetme algılarının evlilikte iletişim doyumunun en önemli belirleyicileri olduğunu ortaya koymuşlardır.

Eşlerin duyguları ifade etme düzeyleri ile evlilik doyumları arasındaki ilişki incelendiğinde pozitif yönlü ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Çalışmamıza benzer olarak Hansen ve Schuldt (1984), 50 evli çift üzerinde, evlilik ilişkilerinde kendini açma ile evlilik doyumları arasındaki ilişkileri incelemiş ve araştırmacılar, eşlerin evlilik ilişkilerinde birbirlerine karşılıklı olarak açılmalarının her iki eşin de evlilik doyumuyla önemli düzeyde ilişkili olduğunu ortaya koymuşlardır.

Çalışmamızda evlilik doyumlarının cinsiyetlere göre farklılık göstermediği görülmüştür ($p.>0,05$). Ying (1991), San Fransisco'da yaşayan, Çin kökenli toplam 66 çift üzerinde demografik ve sübjektif değişkenler yönünden evlilik doyumunu incelediği bir çalışmada ise araştırmacı, çalışmamızın aksine küçük bir farkla erkeklerin kadınlara göre daha doyumlu olduklarını tespit etmiştir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuç

Bu çalışmada, evli bireylerin aldatma eğiliminin psikolojik iyi oluş ve evlilik doyumu açısından incelenmiştir. Araştırmanın temel varsayımı aldatma eğilimi, psikolojik iyi oluş ve evlilik doyumu arasında ilişki olduğudur. Ayrıca bu çalışmada demografik özelliklerin aldatma eğilimi, psikolojik iyi oluş ve evlilik doyumu etkilediği varsayılmıştır.

Araştırmada aldatma eğilimi, evlilik doyumu ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişki korelasyon analizi ile analiz edilmiştir. Analizler, aldatma eğilimi ile psikolojik iyi oluş arasında ters yönlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. Düzey olarak düşük sayılmayacak seviyede olan bu ilişkiye göre ,bireyler psikolojik olarak ne kadar iyi olursa aldatma eğilimlerinin de düşük düzeyde olabileceği ifade edilebilir.

Araştırmanın ilgi çekici sonuçlarından birisi bireylerin duygularını ifade edebilme düzeylerinin aldatma eğilimleri ile aynı yönlü ilişkide olduğudur. Aldatmaya daha çok meyilli olan bireylerin duygularını daha iyi ifade edebildikleri görülmektedir.

Aldatma eğilimi ile evlilik doyumu arasında korelatif ilişki tespit edilmese de aldatma eğiliminin ilişkili olduğu psikolojik iyi oluş ve duyguları ifade etme düzeyinin evlilik doyumu ile ilişkili olduğu görülmektedir.

Araştırmada ilgi çekici sonuçlardan biri olarak değerlendirilen durumlardan birisi bireylerin aldatma eğilimlerinin yaş düzeylerine göre farklılaştığıdır. Elde edilen bulgular, 48 yaş ve üzerinde olan bireylerin 24-29 ve 30-35 yaş aralığındaki bireylere göre daha fazla aldatmaya eğilimli olduklarını göstermektedir.

Araştırmada, bireylerin psikolojik iyi oluş düzeylerinin cinsiyete göre farklılık gösterdiği ve kadınların erkeklerden psikolojik iyi oluş düzeylerinin daha yüksek

olduğu görülmüştür. Bu durum yapılan ilişki analizlerinin de referansıya, kadınların erkeklerden daha yüksek düzeyde aldatma eğilimine sahip olduğu yorumunu yapabilmeyi olanaklı kılmaktadır.

Araştırmada bireylerin eğitim durumları ile aldatma eğilimi, psikolojik iyi oluş, duyguları ifade etme ve evlilik doyumu düzeylerinin farklılığı analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular genel olarak eğitim durumu yüksek bireylerin aldatma eğilim düzeylerinin daha yüksek olduğu ve duygularını daha iyi ifade edebildikleri, eğitim durumu düşük (lise, ortaokul, ilkokul) bireylerin ise psikolojik olarak daha iyi oldukları ifade edilebilir.

Bireylerin psikolojik olarak iyi oluş düzeyleri yaşadıkları yere göre de farklılık gösterdiği; daha küçük ölçekli yerlerde yaşayanların kent, metropol gibi daha büyük insan topluluklarının yaşadığı yerlere göre yüksek psikolojik iyi oluş düzeylerine sahip olduğu görülmektedir.

Araştırmada duyguları ifade etme noktasında eğitim durumunun farklılaştırıcı unsur olduğuna yönelik bulgular elde edilmiştir. Bu bulgular çerçevesinde eğitimi durumu yüksek olan bireylerin olumlu ve olumsuz duygularını ifade etme düzeylerinin eğitim durumu düşük olanlara göre daha yüksek düzeyde olduğunu söylemek mümkündür.

Bireylerin psikolojik iyi oluş düzeyleri yaptıkları evlilik sayısına göre farklılaşmaktadır. Bulgular, iki ve daha fazla evlilik yapan bireylerin psikolojik iyi oluş düzeylerinin daha yüksek olduğunu göstermektedir.

Araştırmada bir diğer dikkat çeken nokta bireylerin sahip oldukları çocuk sayısına göre aldatma eğilimi ve evlilik doyumlarının farklılaştığıdır. Bulgular çerçevesinde 1 çocuğu olanların diğer bireylere göre daha düşük evlilik doyumuna sahip oldukları , 4 çocuğu olanların ise daha yüksek aldatma eğilimine sahip olduklarını söylemek mümkündür.

6.2. Öneriler

- Araştırma örnekleminde Yozgat ilinde yaşayan 300 kişi yer almaktadır. Araştırmacılar, örneklem sayısı ve evren sınırlılığını geniş tutarak da ülke geneline dayandırabilecekleri araştırmalar yapabilirler.

- Araştırmada kullanılan ölçekler dışında aldatma eğilimi, psikolojik iyi oluş, duyguları ifade etme ve evlilik uyumu ile ilgili ilintili olan başka ölçekler kullanarak araştırmalar yapılabilir.
- Araştırmaya katılacak örneklemin, ocuk sayısı, evlilik süresi, eğitim düzeyi gibi değişkenler açısından eşitlenmesi, aldatma eğilimi ,psikolojik iyi oluş ve evlilik doyumunun hangi değişkenlere göre daha fazla değişiklik gösterdiğini, kesin bir biçimde anlamak açısından daha açıklayıcı olabilir.

KAYNAKÇA

- Akın, A. (2009). *Akılcı Duygusal Davranışçı Terapi (SDDT) Odaklı Grupla Psikolojik Danışmanın Psikolojik İyi Olma ve Öz-Duyarlık Üzerindeki Etkisi*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.
- Albayrak, G. (2013). *Psiko-Eğitim Programı İle Psikodramanın, Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik İyi Oluşlarına Etkisinin Karşılaştırılması*, Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin.
- Amato, P. ve Rogers, S. (1997). A Longitudinal Study Of Marital Problems And Subsequent Divorce, *Journal Of Marriage And The Family*, 59, 612-614.
- Atkins, D. C., Baucom, D. H., & Jacobson, N. S. (2001). Understanding infidelity: Correlates in a national random sample. *Journal of Family Psychology*, 15(4), 735-749.
- Baucom, D. H., Gordon, K. C., Snyder, D. K., Atkins, D. C. Christensen, A. (2006). Treating affair couples: Clinical considerations and initial findings. *Journal of Cognitive Psychotherapy: An International Quarterly*, 20(4), 375-392.
- Bıyıkoglu, E. B. (2012). *Evlilik Uyumunun Mükemmeliyetçilik Özellikleri, Stresle Başa Çıkma Stratejileri ve Cinsiyet Açısından İncelenmesi*, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Boekhout, B. A., Hendrick, S. S., & Hendrick, C. (2003). Exploring infidelity: Developing the relationship issues scale. *Journal of Loss & Trauma*, 8(4), 283-306.
- Buss, D. M., & Shackelford, T. K. (1997). Susceptibility to infidelity in the first year of marriage. *Journal of Research in Personality*, 31, 193 – 221.
- Çavuşoğlu, Z. (2011). *Bağlanma Stilleri, Evlilik Uyum ve Aldatma Eğilimi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. T.C Maltepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.

- Çeçen, R. (2002). *Duyguları Yönetme Becerileri Eğitimi Programının Öğretmen Adaylarının Duyguları Yönetme Becerileri Üzerindeki Etkisi*, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Çelebi, E. (2016). *Yaşlı ve Çocuk Grupları ile Çalışan Psikologlarda Mesleki Tükenmişlik, Psikolojik İyi Oluş ve Yaşam Kalitesi Düzeylerinin İncelenmesi*, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Çınar, L. (2008). *Evlilik Doyumu: Cinsiyet Roller ve Yardım Arama Tutumu*, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Danişment, R. (2012). *Okul Yöneticilerinin Psikolojik İyi Oluş Düzeyleri*, Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.
- Demirtaş, S. (2016). *Okul Yöneticilerinin Psikolojik İyi Olma Ve Örgütsel Vatandaşlık Davranışları Arasındaki İlişki*, Mevlana Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Dillow, M. R., Malachowski, C. C., Brann, M. & Weber, K. D. (2011). An experimental examination of the effects of communicative infidelity motives on communication and relational outcomes in romantic relationships. *Western Journal of Communication*, 75(5), 473-499.
- Doğan, G. (2010). *Obez Kadınlarda Tıkınırcasına Yeme Bozukluğunun Psikobiyolojik Modele Göre İncelenmesi*, İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Doğan, T., Eryılmaz, A. ve Ercan, L. (2014). İşe Bağlılığın Öznel İyi Oluş Üzerindeki Yordayıcı Rolü: Akademisyenler Üzerine Bir Çalışma, *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 48-57.
- Drigotas, S. M., & Barta, W. (2001). The cheating heart: Scientific explorations of infidelity. *Current Directions in Psychological Science*, 10, 177.

- Durak, N. (2004). *15-25 Yaş Arasındaki Gençlerin Evlilik Kavramlarına Yükledikleri Anlamların İncelenmesi*, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde.
- Duran Bozkurt, E. (2014). Evli ve Çalışan Bireylerin Tükenmişlik Düzeyleri ile Evlilik Doyumları Arasındaki İlişki, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Aile Eğitimi ve Danışmanlığı Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
- Erişti, A. (2010). *Bağlanma Stilleri, Kişilik Özellikleri ve Evlilik Uyumu Arasındaki İlişki*, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Psikiyatri Anabilim Dalı, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
- Ersanlı, K. ve Kalkan, M. (2008). *Evlilik İlişkilerini Geliştirme (Kuram ve Uygulama)*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Gordon, K. (2004). An Integrative Intervention For Promoting Recovery From Extramarital Affairs, *Journal of Marital and Family Therapy*, 30(2), 213-232.
- Gordon, K. C., Baucom, D. H., & Snyder, D. K. (2004). An integrative intervention for promoting recovery from extramarital affairs. *Journal of Marital and Family Therapy*, 61(11), 1393-1405.
- Gökmen, A. (2001). *Evli Eşlerin Birbirlerine Yönelik Kontrolcülük ve İlişki Algılarının Evlilik Doyumu Üzerinde Etkisi*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Hovardaoğlu, S. (1996). Sosyal mübadele: Evlilikle ilgili değerlendirmelere etkisi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 11(36), 12-24.
- Humprey, F. G. (1987). Treating extramarital sexual relationships in sex and couples therapy. G. Weeks & L. Hot (Ed.), *Integrating sex and marital therapy: A clinical guide* içinde (s. 149-170). New York: Brunner/Mazel.
- Hunyady, O. , Josephs, L. & Jost, J. T. (2008). Priming the primal scene: Betrayal trauma, narcissism, and attitudes toward sexual infidelity. *Self & Identity*, 7(3), 278-294.
- Josephs, L. (2006). The impulse to infidelity and oedipal splitting. *The International Journal of Psychoanalysis*, 87, 423-437.

- Kantarcı, D. (2009). *Evli Bireylerin Bağlanma Stillerine Göre Aldatma Eğilimleri ve Çatışma Yönetim Biçimlerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kelley, H. H., Berscheid, E., Christensen, A., Harvey, J. H., Levinger, G., McClintock, E., et al. (1983). *Analyzing close relationships*. Close relationships (pp. 20-67). New York: Freeman
- Kubat, D. (2012). *Evli Bireylerde Aldatma Eğilimi Ve Evlilik Doyumu İlişkisinin İncelenmesi*, Maltepe Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Kuyumcu, B. (2012). Türk ve İngiliz Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik İyi Oluş Duygusal Farkındalık ve Duygularını İfade Etmelerinin Ülke ve Cinsiyet Değişkenlerine Göre İncelenmesi, *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 1-24.
- Lambert, N. M., Slotter, E. B., Pond, R. S., Deckman, T., Finkel, E. J., Luchies, L. B. and Fincham, F. D. (2011). So far away from one's partner, yet so close to romantic alternatives: Avoidant attachment, interest in alternatives, and infidelity. *Journal of Personality and Social Psychology*, 101 (6), 1302-1316.
- Le, B. ; Korn, M. S.; Crockett, E. E. & Loving, T. J. (2010). Missing you maintains us: Missing a romantic partner, commitment, relationship maintenance, and physical infidelity. *Journal of Social and Personal Relationships*, 28(5) 653–667.
- Lusterman, D. (2005). *Infidelity: Theory and Treatment*. In M. Harway, *Handbook of Couples Therapy*, New Jersey: Sons Inc.
- Lusterman, D. D. (1998). *Infidelity: A survival guide*. Oakland, CA: New Harbinger Publications.
- McAlister, A. R., Pachana, N., & Jackson, C. J. (2005). Predictors of young dating adults' inclination to engage in extradyadic sexual activities: A multi-perspective study. *British Journal of Psychology*, 96, 331–350.
- Nazlı, S. (2000). *Aile Danışmanlığı*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

- Özen, Y. (2010). Kişisel Sorumluluk Bağlamında Öznel ve Psikolojik İyi Oluş (Sosyal Psikolojik Bir Değerlendirme). *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 4, 46-58.
- Özgün, S. (2010). *The Predictors Of The Traumatic Effect Of Extramarital Infidelity On Married Women: Coping Strategies, Resources, And Forgiveness*. Doktora Tezi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Özgüven, İ. E. (2000). *Evlilik ve Aile Terapisi*, Ankara: PDREM.
- Özügürlü, K. (1985). *Evlilik Raporu*, İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Polat, D. (2006). *Evli Bireylerin Evlilik Uyumları, Aldatma Eğilimleri Ve Çatışma Eğilimleri Arasındaki İlişkilerin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara.
- Rosenbaum, T. Y. (2009). Applying Theories Of Social Exchange and Symbolic Interaction In The Treatment Of Unconsummated Marriage/Relationship. *Sexual and Relationship Therapy*, 24(1) 38-46.
- Rusbult, C. E. (1980). Commitment and satisfaction in romantic associations: A test of the investment model. *Journal of Experimental and Social Psychology*, 16, 172-186.
- Rusbult, C.E. (1983). A Longitudinal Test Of The Investment Model: The Development (and Deterioration) Of Satisfaction And Commitment In Heterosexual Involvements. *Journal of Personality and Social Psychology*, 45, 101–117.
- Sardoğan, M. E. ve Karahan, T. F. (2005). Evli Bireylere Yönelik Bir İnsan İlişkileri Beceri Eğitimi Programı'nın Evli Bireylerin Evlilik Uyum Düzeylerine Etkisi, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 38(2), 89-102.
- Schmitt, D. P. (2004). The big five related to risky sexual behaviour across 10 world regions: Differential personality associations of sexual promiscuity and relationship infidelity. *European Journal of Personality*, 18(4), 301-319.
- Sprecher, S. (1998). Social Exchange Theories and Sexuality. *The Journal of Sex Research*, 35(1), 32-43.
- Sungur, M., (2009). *Sen, Ben ve Aramızdaki Herşey*, Goa Yayınları, İstanbul.

- Tang, S. S. (2009) *Social context in traumatic stress: Gender, ethnicity, and betrayal*. Doctoral's Thesis, University of Oregon.
- Tarhan, N. (2005). *Kadın Psikolojisi*, İstanbul: Nesil Yayınları.
- Tarhan, N., (2011). *Evlilik Psikolojisi*, Timaş Yayınları, İstanbul
- Taşbaş, M. B. (2010). *Evlenmenin Şartları*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Ana Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Thibaut, J. W. & Kelley, H. H. (1959). *The Social Psychology Of Groups*. New York: Wiley. (Second printing 1961).
- Timur, M. S. (2008). *Boşanma Sürecinde Olan ve Olmayan Evli Bireylerin Psikolojik İyi Oluş Düzeylerini Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi*, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Topkara, M. (2011). *Kadın & Erkek İlişkilerin Psikolojisi*, Karma Kitaplar, Psikoloji Yayınları, İstanbul.
- Tortamış, M. (2014). *Evli Bireylerde Romantik Kıskançlık Düzeyi ve Aldatma Eğilimlerinin Şema Terapi Modeli Çerçevesinde Değerlendirilmesi*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Tuzgöl Dost, M. (2004). *Üniversite Öğrencilerinin Öznel İyi Oluş Düzeyleri*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Üretmen, S. (2008). *Cinsiyet, Yalan Söyleme ve Çıkar Elde Etmenin Yalana İlişkin Yüklemlere Etkisi*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara
- Yeniçeri, Z. & Kökdemir, D. (2006). University Students' Perceptions of, and Explanations For, Infidelity: The Development Of The Infidelity Questionnaire (INFQ). *Social Behavior and Personality*, 34 (6), 639-650.
- Yeşiltepe, S. S. (2011). *Öğretmenlerin Evlilik Uyumlarının Psikolojik İyi Oluş ve Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*, Çukurova Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adana.

Yılmaz, A. (2001). İşbirliğine Dayalı Öğrenme: Etkili Ancak İhmal edilen ya da Yanlış Kullanılan Bir Metot, *Milli Eğitim Sanat Kültür Dergisi*, 46-50.

EKLER

EK -1: ANKET FORMU

A.DEMOGRAFİK BİLGİLER

1	Yaş	1) 18-23 2) 24-29 3) 30-35 4) 36-41 5) 42-47 6) 48 ve Üzeri
2	Cinsiyet	1.Erkek 2.Kadın
3	Eğitim durumunuz	1. Okur-yazar değil 5.Lise 2. Okur-yazar 6.Üniversite 3. İlkokul 7.Lisansüstü(Yükseklisans/Doktora) 4. Ortaokul
4	Yaşadığınız yer	1. Köy 2. Kasaba 3. Kent 4. Metropol 5. Diğer(.....)
5	Meslek	1.Memur 2.Sigortalı İşçi 3. Serbest meslek 4.Emekli 5.Ev hanımı 6.İşsiz 7.Öğrenci 8.Diğer.....
6	Ekonomik durum	1.Gelir giderden az 2.Gelir gidere denk 3.Gelir giderden fazla
7	Eşinizin yaşı	1) 18-23 2) 24-29 3) 30-35 4) 36-41 5) 42-47 6) 48 ve Üzeri
8	Eşinizin eğitim durumu	1. Okur-yazar değil 5.Lise 2. Okur-yazar 6.Üniversite 3. İlkokul 7.Lisansüstü(Yükseklisans/Doktora) 4. Ortaokul
9	Evlilik sayınız	1. Birinci 2. İkinci 3. Üçüncü 4. Diğer(.....)

10	Evlilik süreniz	1. 1-5 yıl yıl 4. 16-20 yıl Diğer(.....) 2. 6-10 yıl 3. 11-15 yıl 5.
11	Çocuk sayınız	1. 1 çocuk 2. 2 çocuk 3. 3 çocuk 4. Diğer(.....)
12	Eşinizle evlilik öncesi birliktelik süreniz	1. 1 yıldan az 2. 1 yıl 3. 1-3 yıl 4. Diğer(.....)
13	Aldatılma hikayeniz var mı?	1. Evet 2. Hayır
14	Aldatma hikayeniz var mı?	1. Evet 2. Hayır

B.ALDATMA EĞİLİM ÖLÇEĞİ

Bu ölçekte, evliliğiniz ile ilgili duygu ve düşüncelerinizi değerlendirmeniz istenmektedir. Her bir ifadeyi okuduktan sonra, buna ne derecede katıldığınızı ya da katılmadığınızı cevap için ayrılan yere (X) koyarak işaretleyiniz.		Tamamen katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
1.	Eşimle iletişim çatışması yaşadığım dönemlerde, beni anlayacak bir eş isterim					
2.	Eşimle düzenli aralıklarla cinsel ilişkiye giremediğimde (iş seyahatleri vs.), bu dönemlerde başkasıyla birlikte olmayı deneyebilirim.					
3.	Zaman zaman, beni daha mutlu edebilecek bir başkasıyla birlikte olmayı düşünürüm.					
4.	Eşimden aldığım cinsel doyum düşük olsa da, başkasıyla birlikte olmayı düşünmem.					
5.	Evliliğimi artık kurtaramayacağımı hissettiğimde (her şeye rağmen devam edecek yada boşanmayla sonuçlanacak), hayatımda başka birinin olması için açık kapı bırakırım.					
6.	Eşim kendine ayrı bir sosyal çevre edinip onlarla yoğun bir ilişki içine girdiğinde; ben de ortak ilgilerimizi, hobilerimizi paylaşacağım bir eşle vakit geçirmeyi deneyebilirim.					
7.	Eşimden daha güzel/yakışıklı, çekici bir eşle birlikte olmayı da düşünürüm.					
8.	Giderek eşime olan sadakatim azalıyor.					
9.	Evliliğimdeki romantizm bitse de, bunu bir başkasıyla gidermeyi düşünmem.					
10.	Eşimden başka bir eşi düşünmek bile kendimi suçlu hissetmeme neden olur.					
11.	Sevgi, anlayış ve desteğe ihtiyacım olduğunda; yine de bu isteğime eşimden başka bir eşin karşılık vereceğine inanmıyorum.					
12.	Eşimle yaşayamadığım fantezileri gerçekleştirebileceğim bir teklif aldığımda ,bunu değerlendirebilirim.					
13.	Eşimin kıskanç davranışları, başka bir eşe yönelmeme neden olabilir.					
14.	Salt farklı bir heyecan yaşamak için, eşimden başkasıyla birlikte olmam.					
15.	Tek eşlilik bana göre değil.					
16.	Eşimden ayrılmayı düşünsem de, başka biriyle birlikte olmam.					
17.	Evliliğimdeki mutsuzluğun, başkasıyla birlikte olmama neden olacağını					
18.	Eşimin fiziksel çekiciliği azalsa da, başka bir insanı çekici olduğu için					
19.	Eşimin yoğun ilgisi, beni başka bir eşe itebilir.					
20.	Eşimle anlaşamam da “keşke başka biriyle evli olsaydım” diye					
21.	Eşim bakımsız olduğunda, bakımlı ve hoş biriyle birlikte olmayı isterim.					
22.	Eşim karı-koca rolünü, ana-baba rolünün arkasına atarsa başkasıyla birlikte					
23.	Evliliğimi hiçbir koşulda riske atmam.					
24.	Eşimin başka biriyle birlikte olduğunu öğrensem, ben de bir başkasıyla birlikte olmayı denerim.					
25.	İlişkimiz rutinleştğinde yeni heyecanlar yaşamak için başkasıyla birlikte					
26.	Elimde olmadan, salt ortamın uygun olması nedeniyle; bakasıyla birlikte olabilirim					
27.	Eşim bana zaman ayırmasa da, hayatıma başka bir eşi almayı düşünmem.					
28.	Karşımdaki insan istedi diye, onunla birlikte olmam.					
29.	Eşim bakasıyla birlikte olmamı hak ediyor.					
30.	Eşim geçici cinsel işlev bozukluğu yaşarsa, cinsel ilişki için bir başkasıyla birlikte olmayı düşünürüm.					

C. EVLİ KADINLAR VE ERKEKLER İÇİN PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ ÖLÇEĞİ

1	2	3	4	5
Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum

Genel Duygular	1	2	3	4	5
1.Kişisel problemlerimi çözemiyorum					
2.Şüpheli ve çatışmacıyım					
3.Kendime kızıyorum					
4.Eş olarak sorumluluklarımdan bunalıyorum					
5.Aile ile ilgili konuları sürdürmede yarımsız					
6.Suçluluk hissediyorum					
7.Anne/baba olarak sorumluluklarımdan bunalıyorum					
8.Ailemin geleceği ile ilgili belirsizlikler olduğunu düşünüyorum					
9.Eşime ve çocuklarıma kızıyorum					
10.Diğer aile üyelerinden ve komşulardan yardım/destek almaya ihtiyaç duyuyorum					
11.Aile yaşamı ile ilgili hayal kırıklıkları yaşıyorum					
12.Ailemin yaşam koşullarından utanıyorum					
13.Çocukların bakımı için yeterli zaman ayırıyorum					
14.Eşim anlayışlı ve ilgili değildir					
15.Evle ilgili günlük işler nedeniyle evliliğimde sorunlar yaşıyorum					
16.Kişisel görünüşümden utanmıyorum					
17.Çocuk bakımı sorumlulukları nedeniyle akrabalarımı ziyaret edemiyorum					
18.Evle ilgili işlerden bunalıyorum					
Ekonomik, Aile ve Bireysel Koşullardan Duyulan Memnuniyet					
19.Eşim (karı/koca) ile ilişkilerimden memnuniyet duyuyorum					
20. Yeniden dünyaya gelseydim yine aynı kişi ile evlenirdim.					
21.Diğer aile bireyleri ve akrabalar (geniş aile) ile ilişkilerimden memnuniyet duyuyorum					

22. Çocuklarım ile ilişkilerimden memnuniyet duyuyorum					
23. Akrabalar ve komşular ile ilişkilerimden memnuniyet duyuyorum					
24. Cinsel yaşamımdan memnuniyet duyuyorum					
25. Çocuklarımla sayısını ve aralığını yönetebilmekten memnuniyet duyuyorum					
26. Ailenin ekonomik ihtiyaçlarını karşılayabiliyorum					
27. Aile gelirimden memnuniyet duyuyorum					
28. Nadiren hasta, genellikle sağlıklı hissediyorum					
29. Bir bütün olarak yaşamımdan memnuniyet duyuyorum					
30. Sağlığımdan memnuniyet duyuyorum					
31. Aile yönetiminden memnuniyet duyuyorum					
32. Dini yaşamımdan memnuniyet duyuyorum					
Ev Dışındaki Aktiviteleri Sürdürebilme					
33. Çocuklarımla iyi yetiştirmede zorlanıyorum					
34. Ek gelir kazanmak için fırsatlara sahibim					
35. Toplumsal katılım için yeterli zamana sahibim					
36. Bireysel ilgilerimi sürdürebilmek için fırsatlara sahibim					

D.DUYGULARI İFADE ETME ÖLÇEĞİ

1	2	3	4	5	6	7
Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Pek katılmıyorum	Kararsızım	Biraz Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum

		1	2	3	4	5	6	7
1	İnsanlara sık sık onları sevdiğimi söylerim							
2	Öfkeli olduğum zaman genellikle çevremdeki insanlar bunu anlar							
3	Sohbet esnasında genellikle arkadaşlarıma dokunurum.							
4	Çok gülerim.							
5	İnsanlar yüz ifadelerime bakarak ne hissettiğimi söyleyebilirler.							
6	İnsanlar benim için iyi şeyler yaptığında, utandığımı hissederim ve minnettarlığımı ifade etmekte zorlanırım.							
7	Birilerinden gerçekten hoşlandığımda, bunu bilirler.							
8	Yanlış bir şey yaptığımda özür dilerim.							
9	Televizyon seyretmek veya kitap okumak beni güldürebilir.							
10	Halka açık bir yerde birisine öfkелendiğimde, öfkелendiğimi diğerleri anlar.							
11	Sık sık gözlerim yaşarına yada yanaklarım ağrıyınca kadar gülerim.							
12	Yalnızken geçmişten bir şeyler hatırlayarak kendi kendime gülebilirim.							
13	İşler istediğim gibi gitmediğinde, memnuniyetsizliğimi her zaman ifade ederim.							
14	Gülüşüm yumuşak ve kontrollüdür.							
15	Birini sevdiğimi ona sarılarak veya dokunarak gösteririm							

E. EVLİLİK YAŞAM ÖLÇEĞİ

EYÖ

Aşağıda evlilik yaşamına ilişkin 10 cümle bulunmaktadır. Bu cümlelerden her birinin altında “kesinlikle katılmıyorum”, “katılmıyorum”, “kararsızım”, “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri yer almaktadır. Her cümleyi dikkatle okuyunuz ve sizin evlilik yaşamınıza uyan seçeneği çarpı (X) koyarak işaretleyiniz.

1. Evlilikten beklediklerimin çoğu gerçekleşti.

☐	☐	☐	☐	☐
Kesinlikle	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle
Katılmıyorum				Katılıyorum

2. Evliliğimizdeki engellerin aşılamaz olduğunu düşünüyorum.

☐	☐	☐	☐	☐
Kesinlikle	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle
Katılmıyorum				Katılıyorum

3. Evliliğimizi çok anlamlı buluyorum.

☐	☐	☐	☐	☐
Kesinlikle	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle
Katılmıyorum				Katılıyorum

4. Evliliğimizde giderek eksilen heyecan beni rahatsız ediyor.

☐	☐	☐	☐	☐
Kesinlikle	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle
Katılmıyorum				Katılıyorum

5. Evliliğimiz zaman zaman bana bir yük gibi geliyor.

☐	☐	☐	☐	☐
Kesinlikle	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle
Katılmıyorum				Katılıyorum

6. Huzurlu bir ev yaşamım var.

☐	☐	☐	☐	☐
Kesinlikle	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle
Katılmıyorum				Katılıyorum

7. Evliliğimiz her geçen gün daha iyiye doğru gitti.

☐	☐	☐	☐	☐
Kesinlikle	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle
Katılmıyorum				Katılıyorum

8. Bizim ilişkimiz ideal bir karı-koca ilişkisidir.

☐	☐	☐	☐	☐
Kesinlikle	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle
Katılmıyorum				Katılıyorum

9. Eşim benim için aynı zamanda iyi bir arkadaşır.

☐	☐	☐	☐	☐
Kesinlikle	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle
Katılmıyorum				Katılıyorum

10. Başbaşa kaldığımız zaman benim canım hiç sıkılmaz.

☐	☐	☐	☐	☐
Kesinlikle	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle
Katılmıyorum				Katılıyorum

EK-2: BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ OLUR FORMU

ARAŞTIRMA AMAÇLI ÇALIŞMA İÇİN AYDINLATILMIŞ ONAM FORMU (Araştırmacının Açıklaması)

Yrd. Doç. Dr. Mustafa ULU danışmanlığında, evli bireylerin demografik bilgileri ile aldatma eğilimi, psikolojik iyi oluş, duyguları ifade etme ve evlilik doyumu arasındaki ilişkinin belirlenmesi ile ilgili yüksek lisans tezi yapmaktayım. Araştırmanın ismi ‘Evli Bireylerde Aldatma Eğiliminin Psikolojik İyi Oluş ve Evlilik Doyumu Açısından İncelenmesi’dir.

Sizin de bu araştırmaya katılmanızı öneriyorum. Ancak hemen söylemeyim ki çalışmaya katılım gönüllülük esasına dayalıdır. Kararınızdan önce araştırma hakkında sizi bilgilendirmek istiyorum. Bu bilgileri okuyup anladıktan sonra araştırmaya katılmak isterseniz formu imzalayınız.

Çalışma tamamen gönüllülük esasına dayanır ve çalışmaya katılan bireylere maddi bir ödeme yapılmaz.

Bu araştırmayı yapmak istememizin nedeni evli bireylerin aldatma eğilimi, psikolojik iyi oluş, duyguları ifade etme ve evlilik doyumu arasındaki ilişkilerini belirlemektir.

Eğer araştırmaya katılmayı kabul ederseniz, Psikolog Gurbet Bozkurt tarafından demografik bilgilerinizi saptamak amacıyla anket formu doldurulacaktır. Bu anket formu, sizin demografik bilgilerinize, aldatma eğiliminize, psikolojik iyi oluş durumunuza, duyguları ifade etme durumunuza ve evlilik yaşam durumunuza yönelik soruları içermektedir.

(Katılımcının/Hastanın Beyanı)

Sayın Psikolog Gurbet Bozkurt tarafından yetişkin bireylerde bir araştırma yapılacağı belirtilerek bu araştırma ile ilgili yukarıdaki bilgiler bana aktarıldı. Bu bilgilerden sonra böyle bir araştırmaya ‘katılımcı’ olarak davet edildim.

Eğer bu araştırmaya katılırsam araştırmacı ile aramda kalması gereken bana ait bilgilerin gizliliğine bu araştırma sırasında da büyük özen ve saygı ile yaklaşılabileceğine inanıyorum. Araştırma sonuçlarının eğitim ve bilimsel amaçlarla kullanımı sırasında kişisel bilgilerimin ihtimamla korunacağı konusunda bana yeterli güven verildi.

Çalışmanın yürütülmesi sırasında herhangi bir sebep göstermeden araştırmadan çekilebilirim (Ancak araştırmacıları zor durumda bırakmamak için araştırmadan çekileceğimi önceden bildirmemin uygun olacağını bilincindeyim). Ayrıca araştırmacı tarafından araştırma dışı tutulabilirim.

Araştırma için yapılacak harcamalarla ilgili herhangi bir parasal sorumluluk altına girmiyorum. Bana da bir ödeme yapılmayacaktır. Araştırma sırasında veya araştırma ile ilgili herhangi bir sorun ile karşılaştığımda; herhangi bir saatte, Yrd. Doç. Dr. Mustafa Ulu’yu, 0352 207 66 66 numaralı telefondan (iş), Psikolog Gurbet Bozkurt’u 444 9 182 (iş) numaralı telefondan arayabileceğimi biliyorum.

Bu araştırmaya katılmak zorunda değilim ve katılmayabilirim. Araştırmaya katılmam konusunda zorlayıcı bir davranışla karşılaşmış değilim. Eğer katılmayı reddedersem, bu durumun araştırmacı ile olan ilişkiye herhangi bir zarar getirmeyeceğini de biliyorum.

Bana yapılan tüm açıklamaları ayrıntılarıyla anlamış bulunmaktayım. Kendi başıma belli bir düşünme süresi sonunda adı geçen bu araştırma projesinde ‘katılımcı’ olarak yer alma kararını aldım. Bu konuda yapılan daveti büyük bir memnuniyet ve gönüllülük içerisinde kabul ediyorum.

İmzalı bu form kağıdının bir kopyası bana verilecektir.

Katılımcı

Adı soyadı:

Adres: Adres:

Tel: Tel:

İmza: İmza:

Görüşme Tanığı

Adı soyadı:

Katılımcı İle Görüşen Araştırmacı ve Ünvanı

Adı Soyadı: Psikolog Gurbet Bozkurt

Adres: Bozok Üniversitesi Araştırma ve Uygulama Hastanesi/YOZGAT

Tel: 444 9 182

İmza:

EVLİ BİREYLERDE ALDATMA EĞİLİMİNİN PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ VE EVLİLİK DOYUMU AÇISINDAN İNCELENMESİ

ORIJINALLIK RAPORU

%16	%9	%4	%11
BENZERLİK ENDEKSİ	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	Submitted to TechKnowledge Turkey	%3
2	Submitted to Beykent Universitesi	%1
3	acikarsiv.ankara.edu.tr	%1
4	saglik1000.blogspot.com	%1
5	mebk12.meb.gov.tr	%1
6	Submitted to Bahcesehir University	%1
7	library.cu.edu.tr	%1
8	Submitted to Trakya University	<%1

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Gurbet BOZKURT
Doğum Tarihi : 05.11.1986
Doğum Yeri : YOZGAT
Medeni Hali : Evli
Uyruğu : T.C.
Adres : Şeyh Osman Mahallesi, Adnan Menderes Bulvarı, No:44,Bozok
Üniversitesi Araştırma ve Uygulama Hastanesi, Yozgat
Tel : 05075451641
E-mail : grbtbozkurt@gmail.com

EĞİTİM

Lise : Yozgat Atatürk Lisesi
Lisans : Ufuk Üniversitesi Fen_Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü

İŞ DENEYİMLERİ

2018 - Halen :Bozok Üniversitesi Araştırma ve Uygulama Hastanesi
2012-2013 :Yozgat Özel Şifa Hastanesi
2011-2012 :Ankara Özel İlk Yuvam Kreşleri

YABANCI DİL

İngilizce